

Ч. 6 (171) 83 Р. XXXVII

Авангард

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

«АВАНГАРД» Ч. 6 (171) ЛИСТОПАД – ГРУДЕНЬ 1983

Авангард

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОГО МОЛОДІ

ДВОМІСЯЧНИК, ВИДАЄ
ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА СУМ

VANGUARD - bi-monthly

Official Press Organ of the Ukrainian
Youth Association in Exile

AVANTGARDE - bimestriel

Revue de jeunes éditée par le
Comité Central de l'Union de la
jeunesse ukrainienne en exil

АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ:

«AVANGARDE»
72 Blvd Charlemagne
1040 Bruxelles
tel. 230.85.49

КРАЙОВІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

Вел. Британія KU SUM
«Tarastrivka» 7 Dale street
Old Cliff House Maribymong 3032,
Weston-on-Trent, Derby's Vic.

Аргентина W. Zastavnyj
Soler 5039 Rua Baia Grande, 146
Buenos-Aires V. Bela, São Paulo - SP

ЗСА «Avangarde» Канада
% SUMA KU SUM
PO BOX 21 1 83, Christie str.
New York NY 1027c Toronto, Ont
«Buduchnist»
acc. 6331

Редактує колегія. Головний Редактор — Роман Зварич.

Графічне оформлення: Графік Яків Гніздовський

Редакційне листування й матеріали

надсилати на адресу Редакції:

«AVANGARD» 136 2nd Ave, New York NY, USA 10003

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА 1984

КРАЇНИ:	ОДНЕ ЧИСЛО:	РІЧНО:	до 31.3.84	в післяплаті:
ЗСА	дол. 3.00	15.00	дол. 16.50	
КАНАДА	дол. 3.50	16.00	дол. 17.50	
ВЕЛ. БРИТАНІЯ	ф.ст. 1.30	6.50	ф.ст. 7.00	
АВСТРАЛІЯ	дол. 3.00	15.00	австр.дол. 16.50	
БЕЛЬГІЯ	бфр. 100.00	500.00	бфр. 550.00	
ФРАНЦІЯ	ффр. 15.00	75.00	ффр. 80.00	
НІМЕЧЧИНА	н.м. 6.00	30.00	н.м. 33.00	
АРІЕНТИНА	пезо 8.00	40.00	пезо 44.00	
БРАЗІЛІЯ	круз 500.00	2500.00	круз. 2700.00	

ДОСТ. Я. СТЕЦЬКО – ГОЛОВА УДП I ПРОВОДУ ОУН ВІТАЄ ХІІ-ИЙ КОНІРРЕС СУМ

Дорога Українська Молоде, дорогі Сумівці й Сумівки!

З'їхалися Ви з різних країн вільного світу, як інтегральна частина духової єдності з українського нацією, великою героїчною й нескореною. Ваш зір повинен бути скерований не на буденне, вигідне еміграційне життя, не на його гедонізм, не на положений сумнівами світ, не на скептицизм великої частини західних суспільств, Вашою девізою має бути – м і р я т и с в о ї с и л и н е р е а л ь н и м , а л е б а ж а н и м !

Вам не має присвічувати герой і борець, що поривається на сонце. Силою своєї волі маєте виповняти прірву між реальним і бажаним, тобто маєтейти шляхом героїв. Перше, що від вас вимагає наша нація, нація героїв і мучеників – це плекати х а р а к т е р, тобто героїчну мораль, велику віру, культивувати в е л и к у і д е ю, і д е ю у к р а і н с ь к о і г н а ц і ї, я к і ѹ Б о г п р и з н а ч и в в е л и к е п і с л а н н и ц т в о у с в і т і, без виповнення якого важко досягти мети. Характер, непохитна віра й велика ідея, це основні елементи у боротьбі. Бо характер – це витривалість, послідовність, упертість, моральна відвага, певність себе, певність вибраної лінії, думки-ідеї. Характер – це вірність своїм переконанням, вірність своїй вірі. Це готовість рискувати й гинути за свою ідею, за свою віру, це – ніколи не зражуватися й не сумніватися у правильність своєї ідеї і своєї віри, а завжди вірити в успіх своєї справи, своєї правди. Це почуття національної й особистої честі, це готовість виповнити до кінця свій обов'язок. Це почуття національної гордості й гідності.

Відкиньте геть усікі дрібні амбіції, бо амбіція може завести кожного на фальшиві шляхи. Сам розум »без віри основ« завжди викликає сумніви. Сам геній інтелекту не заведе нас до завітної мети, коли не матимемо характеру. Пригадайте нашу історію. Інтелекти-професори без української віри завели нас на манівці: »Нас приневолено«...

Геній, герой і пророк в одній особі був Шевченко, тому він вічно живе в нації й житиме по всі часи. Після Полтави тідняв віру Мазепи Орлик і маршував до мети.

Хто топче героїв нації — заперечує саму націю. Ніколи не вмирали нації через заіснування забагато героїв, чи впавших за націю, але завжди гинули нації з браку героїв.

Спогляньте на нашого найстрашнішого смертельного ворога — москальів, як вони плекають культи своїх героїв, скільки вони продукують навіть ще за їх життя. Погляньте на їх злочинний месіянізм, який жене їх на завоювання світу. Пригадайте їхні теперішні колоніальні романі про мету їхнього колоніалізму, наприклад, в Афганістані, в яких вони возвеличують загарбників, кажучи, »якщо афганці не хочуть прийняти московське щастя, яке ми їм несемо, то ми їх примусимо до цього танками«. Розторошуючи танками дітей і жінок, які ставлять опір, автор колоніального роману заявляє: »Ми примусимо їх бути щасливими нашим щастям!«.

Чи думаете, що такому страшному ворогові, який своєю лжеідеєю, антивірого й антидесю заразив мільйонові маси вільного світу, можна опертися, знецінюючи власні ідеї, власну героїку життя, найгероїчнішу епоху нашої історії — ОУН-УДП-УПА-УГВР (як її назвав один з найбільших героїв України усіх часів, новітній Святослав Хоробрий — генерал Тарас Чупринка-Роман Шухевич), тисячі й тисячі героїв ОУН-УПА?!

Хто топче святощі нації ідейні, моральні, етичні, хто топче її символи — ставить себе поза скобки нації, належить до катергії запроданців ворога!

Хто позбавляє Україну власнопідметної її волі у двофронтовій війні, хто заперечує, що Україна через УДП-ОУН-УПА-УГВР була під час Другої Світової війни — служить свідомо чи несвідомо — ворогові!

Хто зганьблює епоху 30 червня 1941 року — той топче святість нації.

Хто знецінює епоху Мажепи — цей слуга ворога так само, хто зганьблює епоху Бандери і Чупринки — не є українським патріотом. Про догми віри немає дискусії, щодо святощів релігії й нації немає компромісів!

За ціну гнилої єдності в ганьбі — не можна жертвувати найвищих цінностей нації, бо це мета ворога довести до цього нашу спільноту.

ОУН ніколи на це не піде й буде боронити святощі й героїв нації навіть сама, але разом з героїчним нашим народом, що любить не зрадників національних цінностей, але її оборонців, бо народ любить героїв-мучеників!

Патріярх приніс нам єдність вищої якості, єдність не марнот, але єдність борців і він, підтриманий передусім народом, залишиться всенациональною святістю так, як Чупринка, Бандера, Петлюра,

Коновалець, Мазепа, Липківський, Шептицький, Святослав Лоришчи і багато інших борців за свободу, героїв, мучеників за Бога, героїв нації, самостійників і соборників!

Не єдність за всяку ціну, але єдність на базі найвищих чінностей і святощів нації! Ворог іх знеславлює, а хто з українців їх зганьблює — належить до табору вислужників ворога!

Немає дискусії з Ефільятами, коцубеями! Звеличання постійного перекинчства не може пройти без жарно!

Мій апель до Вас, молодих: С т і й т е н а с т о р о ж і і д е ї, б о р о н і т ъ г е р о і в я к з і н и ц і в о ц і, б о р о н і т ъ е п о х и д в о ф р о н т о в о і в і й н и н а ц і і, і ї п і д м е т н о с т и, н е ѹ д і т ъ н а к о м п р о м і с з к а п іт у л я н т а м и, б о к о л и м о л о д ь п о ч и н а є ї т и н а к о м п р о м і с и — ц я н а ц і я с х и л я є т ь с я д о у п а д к у.

Я прагнув би, щоб Ви дожили тієї хвилини, щоб Ви могли скажати про Московщину — »Сто років ми чекали тієї днини«, як сказав Клемансо, коли Німеччина капітулювала... Ви дочекаетесь, що москалі будуть капітулювати лише тоді, коли наші святі герої, котрі загинули з їхніх рук, коли наші національні святощі будуть Вами боронені до загину, коли перед Вами вибачатимуться капітулянти, а не Ви будете шукати з ними компромісу! З ворогом і ефільятами — немає компромісу!

Хто матір забуває — того Бог карає!

Героїні й герої — це наші духові матері й батьки!

Хай живе Українська Національна Революція — шлях до визволення!

Хай живе Українська Самостійна Соборна Держава!

Смерть Москві!

Київ проти Москви! Свята Софія і святий Юрій проти Кремля!

Хай живе Українська Повстанська Армія — Армія героїв!

Хай живе Організація Українських Націоналістів — авангард геройчної української нації в її боротьбі за визволення!

Слава Україні! Героям слава!

(Ярослав Стецько)

Голова УДП і ОУН

листопад 1983 р.

XII СВІТОВИЙ КОНГРЕС СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

У діловій та дружній атмосфері відбувся XII Світовий Конгрес Спілки Української Молоді в Торонто, Канада 26-28 листопада. У нарадах взяли участь 66 делегатів з країн: Австралії, Аргентини, ЗСА, Канади, Німеччини, Бельгії та Великої Британії, 12 членів Центральної Управи та поважне число гостей з різних країн світу.

Офіційне відкриття Конгресу відбулося в суботу молитвою, яку провів капелян Осередку СУМ Торонто о. Іван Барщик.

Опісля було обрано президію в складі: А. Лозинський (ЗСА) — голова; Богдан Баран (Канада), М. Моравський (Австралія), В. Шляхетко (Велика Британія), Е. Маркович (Аргентина) — заступники, Н. Vox (ЗСА) і М. Гаргай (ЗСА) — секретарі.

Після звітів уступаючих членів ЦУ виринула довша дискусія про успіхи та недоліки праці під час минулої каденції. Дискусія, з активною участю наймолодших присутніх членів, виявила з їхньої сторони охоту та енергію до дальнього скріплення сумівських ідеалів, а не байдужність до праці.

Програмову доповідь виголосив голова Центральної Виховної Ради Омелян Коваль, у якій він наголошував важливість співдії таких чинників: родина, церква, школа і молодіжна організація, щоб виховний процес був вдалим. Без узгідненого спільного виховного ідеалу справа виховання є «важкою та дуже часто засуджена на невдачу».

Під час Конгресу працювали різні комісії на те, щоб розглянути діяльність Спілки на кожному індивідуальному відтинку та приготувати пропозиції на посилення діяльності. Між іншим, на зовнішньому відтинку дуже важливою подією буде відбуття Світового Злету в часі олімпійських ігрищ в Лос-Анджелес, ЗСА, влітку 1984 року.

У зв'язку з переносом осідку Центральної Управи з Бельгії до Америки XI Світовим Конгресом, комісія видавничої діяльності пропонувала новообраний Центральний Управі розглянути можливості перенести також видання виховних журналів «Крилаті» та «Авангард» на Північно-Американський континент. Кілька змін до статуту були пропоновані Статутовою комісією з наміром уточнити деякі функції центральних та краївих органів шляхом менше скомплікованої та більш ефективної діяльності.

Члени виховно-юнацької комісії представили, між іншим, проект «Суменят» голови КУ СУМ Канада, Б. Барана, який був затверджений Центральною Управою на пленумі, який відбувся в грудні 1981 року.

Склад Центральної Управи на нову каденцію: Є. Гановський (ЗСА) — голова; А. Лозинський (ЗСА), М. Шепетик (Канада), Я. Деременда (Вел. Британія), М. Моравський (Австралія) — заступники; М. Гаргай (ЗСА) — секретар; О. Коваль (Бельгія) — голова Центральної Виховної Ради; О. Рожка (ЗСА) — керівник юнацтва; М. Фіголь (Канада) — видавнича діяльність; Б. Лещин (Канада) — фінансово-господарський референт; Я. Петрик (ЗСА) — касир; Е. Маркович (Аргентина) — координатор на

Учасники-делегати на XII Конгрес СУМ в Торонті 26-28.X.83 р.

Південну Америку; Р. Шупер (Німеччина) — член.

До Контрольної Комісії обрані: М. Гринюк (Велика Британія) — голова; С. Лейб'юн (Канада) і Є. Кузьмович (ЗСА) — члени; П. Когут (ЗСА) і П. Сенів (Австралія) — заступники.

Товариський Суд: Б. Баран (Канада) — голова; З. Коваль (Бельгія) і М. Фурда (ЗСА) — члени; К. Василик (ЗСА) і М. Куляс (ЗСА) — заступники.

Після затвердження бюджету, прийняття постанов і резолюцій та окремих внесків і запитань висловив подяку переобраний голова Євген Гановський.

Конгрес закрито відспіванням українського національного гимну.

* * *

Для кращого познайомлення приїжджих гостей з українцями м. Торонта влаштовано ввечері 26 листопада ц. р. величавий бенкет, на який прибуло більш як 800 осіб. Організуванням бенкету зайнявся Комітет, до якого входили: М. Шепетик, І. Мокан, П. Воробець, В. Мигович, Т. Пронюк, М. Музичка, І. Мицак, Л. Фіголь і мігр Г. Кардаш-Додз.

Після привітання почесних гостей, які засіли при столах під оплески присутніх, виступив голова Крайової Управи СУМ Канади Богдан Баран. У своєму слові він вітав делегатів, гостей, представників організацій та установ українського і неукраїнських кіл. Ведення програми Б. Баран передав Романові Британу, членові Управи Осередку СУМ

в Едмонтоні.

По закінченні молитви, яку провів капелян Спілки Української Молоді о. І. Барщик, відбулася вечеरя, під час якої обслуговували гостей сумівки і сумівці з Осередку СУМ в Торонті.

Господар вечора представив почесних гостей, а відтак прочитав привітання Патріярха Йосифа і Голови Проводу ОУН Ярослава Стецька, які присутні привітали оплесками, стоячи. Вітали делегатів, гостей та всіх присутніх Є. Гановський — голова ЦУ СУМ, д-р Р. Малащук — голова СУВФ, інж. В. Безхлібник — генеральний секретар СКВУ. Головну промову виголосив д-р Аскольд Лозинський — голова КУ СУМ Америки. Свою доповідь д-р А. Лозинський побудував на творах Стефаника, Лупиноса та Бердника. Слід відмітити, що доповідь була бездоганно виголошена, патріотична та повчаюча для молоді.

Опісля з привітанням виступили: представник Головної Пластової Булави — Р. Вжесневський, репрезентант прем'єр-міністра П. Трудо, Кен Робінсон, який передав привітання для делегатів і гостей XII Конгресу СУМ від прем'єр-міністра (письмове в рамках), а також привітав від себе, репрезентант лідера Прогресивно-консервативної партії Канади Брасена Малруні, Майкл Вілсон, представник від прем'єра провінції Онтаріо, Юрій Шимко.

Наприкінці офіційної частини виступив всім відомий гуморист Володимир Довганюк, який своїми дотепними жартами розвеселив публіку. Молитвою, яку провів о. І. Барщик, закінчено офіційну частину вечора, після чого присутні забавлялися під звуки оркестру «Чайка» з Ошави.

ШАНУВАЛЬНИЙ КОНЦЕРТ

27 листопада о год. 7.00 ввечері у приміщеннях Українського Культурного центру ансамблі Торонтського Осередку СУМ влаштували концерт для делегатів, гостей та жителів міста Торонта. Прибуло на концерт більш як 1000 осіб. Виступали хори: »Прометей«, »Діброва«, оркестра »Батурин« під керівництвом мгр Василя Кардаша і танцювальна група »Верховинці« під керівництвом Соні Кондрат і Євгена Труся.

У першій частині концерту виступив хор »Прометей« і виконав пісні: »Закуvalа та сива зозуля« — соліст В. Ігнатович, »Гей, у степу криниченъна« — соліст В. Шевель, »Гей в Карпатах« — соліст В. Брехун і »Клянемось, Вітчизно, серцями«. Дівочий хор »Діброва« проспівав: »Ой, за лісом за лісом«, »Ой, сивая зозуленъка« і »Вершники«. На закінчення першої частини концерту виступила танцювальна група »Верховинці« та виконала »Гуцульський танок«.

Після короткої перерви знову виступила танцювальна група »Верховинці« з українським танком »Гопак«. Оркестра »Батурин« виконала »Українські потпурі«, »Чорноморські хвилі« і марш »Полтава«. За зразкову гру присутні нагородили виконавців рясними оплесками, що змуслило їх виконати, як наддаток, мелодію ще однієї пісні. Мішаний хор виконав »Білі каштани« — солісти: Соня Сахно і Віктор Шевель і »Стойть курган« — соліст Соня Сахно. На закінчення мистецької програми хори разом з оркестром виконали пісню »Вставай, Україно«. Присутні вислови-

вили подяку виконавцям щирими оплесками і вставанням з місць.

Акомпаньютарами для хорів були: Надя Середа-Брехун і Марійка Турчин. Від делегатів і гостей XII Світового Конгресу СУМ дякував членам хорів, оркестри і танцювальної групи та їхнім мистецьким керівникам д-р Аскольд Лозинський. Управа хору, від імені якої виступав С. Безубко, вирішила передати платівки хорів Торонтського Осередку СУМ для голів Крайових Управ Спілки Української Молоді різних країн, як пам'ятку про час їхнього перебування у Торонті. Господарем вечора був Михайло Музичка, голова Торонтського Осередку СУМ.

Вечір закінчено відспіванням українського національного гімну.

З РЕЗОЛЮЦІЙ ІУ-ГО СВІТОВОГО ЗЇЗДУ УКРАЇНСЬКОГО ВІЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ (28-29.XI.83 В ТОРОНТО, КАНАДА)

НА ВІДТИНКУ МОЛОДІ

1. IV Світовий Зїзд Українського Візвольного Фронту стверджує, що у візвольній боротьбі за самостійність України на відтинку молоді їй надалі залишається актуальним і зобов'язуючим «Звернення Воюючої України до української молоді», що його підписав Головний Командир УПА, ген. хор. Т. Чупринка — Роман Шухевич.
 2. В т. зв. тридцятих роках студентська молодь її робітника була головним рушієм суспільного, а також політичного життя. Потрібно їй тепер активізувати студентський відтинок і досягти максимум ефективності в поширюванні правди про українську візвольну боротьбу. Зїзд поручає студіюючій молоді ставати членами ТУСМ і в той спосіб вести вишкільну й роз'яснювальну працю серед загалу молоді в обороні прав України.
 3. З метою належного пленкання ідеалів визволення серед української молоді всі організації УВФ зобов'язані цікавитися життям молоді, підтримувати молодечі організації в системі Візвольного Фронту, як запоруку нашого завтрашнього організованого життя.
 4. Учасники Зїзду висловлюють тривогу й вимагають від кожного, хто пов'язаний з виховною працею серед молоді, щоб загострити чуйність щодо нездорових проявів серед частини українського суспільства, а особливо серед частини української молоді, а саме проявів нігілізму, неомарксизму, націоналкомунізму і капітулянства супроти ширених Москвою »нових клічів«, що морально розкладають молодь і спричиняють виломи в боротьбі за визволення і державність України.
- Зїзд таврює всі намагання, метою яких є внести в українську суспільність роздор і хаос, послаблювати її волю до боротьби та ніщити українські самостійницькі позиції.
5. Українська молодь на чужині має багато прикладів до послідування.

- ня таких, як полк. Є. Коновалець, Степан Бандера, Роман Шухевич, Дмитро Грицай, Ярослав Старух, Євген Легенда, О. Ольжич, Дмитро Данилишин, Василь Білас і багато інших. Чимало героїв серед менше відомих борців в Україні останніх десятиліть. Життєписи згаданих борців молодь повинна залюбки студіювати.
6. Молодь, крім української історії, повинна близче познайомитись зі змаганнями наших сусідів, які боряться за свою незалежність від російського тоталістичного московського народу. Найновішим прикладом народу, який не хоче підкоритись російським імперіялістам, є афганський народ. Їхня боротьба пригадує нам боротьбу Української Повстанської Армії і тому ми симпатизуємо цій боротьбі.
 7. Українська молодь, яка стоїть під ідейним впливом Визвольного Фронту, має цікавитись військовими вишколами й набувати фахове військове знання в країнах свого поселення.
 8. Молоді кадри ВФ повинні включатись в активну допомогу діяльності АБН на зовнішньо-політичному відтинку. Також — включатися в оборону Юрія Шухевича, сина легендарного Командира УПА.
 9. Активно треба включатись в праці для підготовки відзначення 1000-ліття хрещення України-Русі, щоб світло християнського Києва опромінило рідний народ в Самостійній Українській Державі.

З В Е Р Н Е Н Н Я

ЧЕТВЕРТОГО СВІТОВОГО КОНГРЕСУ ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ НА БАТЬКІВЩИНІ

Український Народе!

Ми, уповноважені делегати Українських Церков, крайових представництв установ і організацій із різних країн українського поселення у вільному світі, повідомляємо Тебе, що в днях від 30 листопада до 4 грудня 1983 року в канадському місті Торонто відбудувся Четвертий Конгрес Світового Конгресу Вільних Українців.

Півторіччя тому червона Росія виморила штучним, заплянованим у Кремлі голодом понад сім мільйонів українців, головно національно-свідомих, чесних і працьовитих селян та визначну українську інтелігенцію, намагаючися з допомогою такого історичного злочину підтяті національний корінь України. Ми масово протестували проти того історичного злочину Москви, а екзильний Уряд УНР вніс оскарження до Міжнародного суду в Газі про це народовбивство.

Упродовж цілого часу від першої Світової війни та ж сама Росія вбивала визначних українських борців за народ і Церкву: Митрополита Української Православної Церкви Василя Липківського, Головного Отамана Симона Петлюру, Голову Проводу ОУН Євгена Коновальця, ген.-хорунжого Тараса Чупринку-Романа Шухевича, головного командира УПА і ген. секретаря УГВР, Голову Організації Українських Націоналістів Степана Бандеру, президента Карпатської України Августині Волошина й багатьох інших. Уся історія взаємин між Україною і Росією є історією агресивного наступу російського білого й червоного імперіялізму на нашу нескорену Україну.

Українці у вільному світі, разом з іншими національними групами, провадять спільну посилену діяльність для визволення України та інших поневолених націй із російсько-большевицької неволі, за розвал російської імперії у формі СССР і створення вільних народоправних національних держав.

Пригадуємо про це, щоб ми всі завжди усвідомлювали, що наша боротьба — не закінчена, що наші зусилля в цій боротьбі необхідні, і що наших справедливих змагань під гаслом »Бог і Україна« ніхто і ніколи не зупинить!

Від часу поразки гетьманської України в союзі з королівською Швецією в 1709 році під Полтавою й дотепер Росія намагається російщити Україну, знищує її кращих синів і дочок, грабує економічно, забороняє нашему народові вільно молитися, намагається нищити наші історичні пам'ятники, традиції і звичаї; і вона чинить це таємними указами, арештами, концентраційними таборами, психушками і розстрілами.

Щоб обманути український народ і зовнішній світsovets'ka Росія причепила окупованій Україні ярлик »Української Советської Соціалістичної Республіки«, хоча насправді Україна є типовою колонією Росії. Росія намагається створити з усіх поневолених народів СССР т. зв. »советський народ«, тобто обернути всіх у росіян.

Усе це ми виразно бачимо у вільному світі, де ми — украйнці в розсіянні — живемо на свободі. Бачимо також, яку могутню національну силу виявляєш Ти, наш дорогий рідний Український Народе! Ми уважно слідкуємо за виступами шестидесятників, потім семидесятників, а тепер самвидавників в обороні прав українського народу й нашої рідної мови та культури, віри в Бога, права та відновлення Української Держави, такої, якої забажає сам господар української землі — український народ. Ми з подивом слідкуємо за боротьбою українського національного підпілля проти московського окупанта, схиляємо голови перед провідниками і вірними Українських катакомбних Церков усіх віровизнань; ми висловлюємо найглибшу вдячність батькам-матерям, котрі в умовах жорстокої московсько-большевицької окупації і запровадженого режимом російщення — виховують українських дітей і молодь у дусі вірності великим ідеям самобутності української нації — в дусі ідей гетьмана Івана Мазепи, національного генія Тараса Шевченка, в дусі національно-визвольних ідей таких героїв-державників, знищених Москвою, як Симон Петлюра, Євген Коновалець, Тарас Чупринка-Роман Шухевич, Степан Бандера.

Ми свідомі того, що Ти, наш дорогий український Народе, стоїш у завзятій боротьбі проти російського імперіялізму, в якій би формі він не проявлявся, проти окупанта України, яким є імперіяльна Росія, а не якась партократія.

Нас — вільну частину великого й єдиного українського народу — нішої ніколи не розділити, бо ми, як і Ти на Батьківщині, змагаємося у вільному світі за здійснення українського ідеалу, за поширення правди про національно-визвольну боротьбу в Україні, за прискорення дня Волі — відвоювання Української Самостійної Соборної Держави. Тепер ми, українці у вільному світі, посилено готуємося, щоб гідно зустріти велике

свято України—тисячоліття хрещення Руси-України князем Володимиром Великим у Києві, що припадає на 1988 рік. Нехай же ця славна дата в нашій історії надихає Тебе, наш великий нескорений Народе, на зміцнення змагань, на збільшення напруги в боротьбі проти окупанта!

Українська спільнота на чужині може похвалитися значними новими успіхами в намаганнях допомагати Тобі, нескорена Україною. Так, наприклад, уже не лише українці та представники інших поневолених націй на Заході відзначили в 1981 році 40-річчя відновлення української Держави, а в 1982 році 40-річчя з часу створення геройчної армії волі України — УПА, а й законодавці могутньої американської держави та інших вільних урядів країн світу. А цього року ми відзначили, разом з американським народом, 25-річчя Тижня поневолених націй і 40-річчя Антибольшевицького Бльоку Народів, — разом з американським Конгресом, і на цих святкуваннях у Капітолі та в Білому домі у Вашингтоні промовляли президент ЗСА Рональд Реген і голова Українського Державного Правління з 1941 року Ярослав Стецько. Ідея необхідності визволення України та інших поневолених советською Росією націй проникає дедалі то глибше у свідомість урядів та народів ЗСА й інших вільних держав Заходу.

Крім цього, ми — українці, розсіяні у вільному світі — докладаємо зусиль, щоб наші діти і молодь поза Україною не денационалізувалися, щоб жили і розвивалися наші рідні Українські Церкви усіх віровизнань, щоб поширювалося наше рідне шкільництво й українська наука, щоб ми міцніли економічно й у потрібний час могли прийти Україні з видатною допомогою; врешті, ми, підтримуючи уряди й порядки країн, в яких живемо, прагнемо до того, щоб маси вільних українців поза Україною й поза під владними СССР країнами-сателітами завжди були свідомими українцями і завжди всіляко та всебічно допомагали Тобі, український Народе, у змаганнях за волю і державну незалежність України.

У поході до волі ми нероздільні. І нехай же ми всі будемо пам'ятати слова звичайного українського робітника Леоніда Запорожця, котрий сказав у листі з України до Об'єднаних Націй: »Нехай не надіється Росія, що вона буде вічно топтати гідність народів!«.

Розвал російської імперії у формі СССР і створення незалежних національних держав в етнографічних кордонах на руїнах імперії — наша спільна, єдина і священна мета!

ВІДБУВСЯ ІV СВІТОВИЙ КОНГРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ

**Петро Саварин,
Президент СКВУ,
обраний на ІV Конгресі СКВУ**

Від 30 листопада до 4 грудня 1983 р. у Торонті відбувся ІV СКВУ, який в основному пройшов під знаком намагання привернути єдність української спільноти в діаспорі — тобто єдність ідейно-політичну і моральну, а не лише механічну — базовану на українській національній державницькій рациї, як це віддзеркалено в основуючих документах СКВУ. Під тим оглядом конгрес увінчався успіхом, бо подавляюча більшість делегатів і учасників конгресу однодушно підтвердила у заявах, зверненнях і резолюціях ці непорушні принципи українських державницьких традицій ХХ століття, заманіфестовані в державних актах 22 січня 1918 року, 1 листопада 1918 р., 29 квітня 1918 р., 22 січня 1919 р., 14 березня 1939 р. і 30 червня 1941 р. та у двофронтовій боротьбі УДП-ОУН-УПА-УГВР.

Відкриття ІV СКВУ довершив його президент Іван Базарко. Молитвою, проведеною Високопреосвященнішим Владикою митрополитом Максимом Германюком, розпочато конгрес. Після покликання почесної президії, до якої запрошено ієрархію наших Церков та представників громадських централь і надбудов, вшановано жертви голоду в Україні та полеглих борців за її волю. Привіти від українських Церков зложили: Владика Ісидора Борецького, який відчитав привітання від Патріярха УКЦ Йосифа I. Владика Василій — від УГПЦ в Канаді, який передав теж привіт від владики митрополита Андрея, митрополит УКЦ в Канаді Максим Германюк, митрополит УКЦ в ЗСА Стефан Сулик та від УГПЦ в ЗСА митрополит Мстислав. Від Українського Євангельсько-Баптиського Об'єднання вітав конгрес його голова і пастор Олекса Гарбузюк і від Українського Євангельського Об'єднання Північної Америки — пастор Володимир Ґоровський. Від громадських організацій (по країнах) вітали конгрес: Іван Новосад від Централі КУК (Канада), Ігнат Білинський від УККА (ЗСА), Степан Мудрик від КОУГЦУ (Європа), Юрій Динисенко від СУА (Австралія), Мирослав Суховерський від УЦР (Аргентина), Петро Єдин від українців у Бразилії, д-р Марія Квітновська від СФУЖО. Темою привітів були заклики до привернення єдності в спільноті.

На голову Ділової Президії ІV Конгресу було обрано Ярослава Білака, а опісля прийнято програму і правильник нарад конгресу та проголошено конгресові комісії.

Основною справою на другій Пленарній сесії конгресу був внесок, щоб конгрес осудив знеславлювання української визвольної боротьби УДП-ОУН-УПА-УГВР, її героїв, провідників і символів як Степан Бандера і ген. Роман Шухевич, яке появлялося на сторінках видань і органів організацій ІСНО-ОДВУ-УНО. Внесок обширно обґрунтував на підставі документальних матеріалів член Президії Секретаріату Володимир Мазур. Згадані матеріали окремим виданням були подані для користування усім делегатам і учасникам конгресу. Після вичерпної дискусії над внеском і його умотивуванням, конгрес рішив шляхом голосування передати внесок на узгіднення до спеціально покликаної комісії. В суботу 3 грудня, речник згаданої комісії д-р Степан Ворох подав до відома делегатам і учасникам узгіднене становище IV СКВУ, в якім потверджено ідейно-політичні залеження СКВУ і осуджено названі знеславлювання (текст становища друкуємо на ст. 333). Згадане становище було прийняте конгресом однодушно оплесками присутніх у залі.

Рівночасно вагомим моментом була платформа заяви УККА не оспорювати членства в СКВУ новоствореної Української Американської Координаційної Ради. Виконуючий обов'язки голови УККА ред Ігнат Білинський у своєму слові-преамбулі до змісту згаданої заяви ствердив, що вона була зумовлена «історичною відповіальністю» супроти всієї української спільноти і подав заложення, на базі яких складено цю заяву і які є передумовою для лагодження громадських суперечок в ЗСА, щоб була в майбутньому лише одна українська громадська централь в цій країні. Серед основних принципів-передумов до лагодження суперечок, наголошених у даній преамбулі, — стойть, згідно із основуючими документами СКВУ, — що ворогом УССД є Росія і її історичний імперіалізм, а не жодна комуністична міжнаціональна партократія, популярно здана як «григоренківщина» (що у свою чергу зумовлює неможливість співпраці з різними російськими імперіалістами чи єдинонедимцями) і що визнання і респектування цих основуючих і підставових документів СКВУ — маніфестів, звернень, постанов і резолюцій — є зобов'язуючими і ідейно-національними заложеннями для громадських централь (а це зумовлює теж визнання і респектування як національних цінностей епохи визвольної боротьби УДП-ОУН-УПА-УГВР). Усі принципи, наголошені у згаданій преамбулі, і соборницьку поставу української централі в ЗСА із усіма її складовими організаціями, а в тому і ОУВФ, конгрес прийняв овацією.

НОВІ КЕРІВНІ ОРГАНЫ СКВУ

Президентом СКВУ на наступну 5-річну каденцію конгрес одного-losno обрав адвоката Петра Саварина з Едмонтону, Канада. Президент Петро Саварин, якому сповнилося 58 років життя — відомий український діяч в українській громаді та канадських політичних і академічних колах. Він провідний діяч молодечої організації Пласт, Т-ва українських професіоналістів і підприємців, колишній президент консервативної партії на провінцію Альберта і є під сучасну пору канцлером Альбертського університету.

На пост генерального секретаря СКВУ обрано інж. Мирона Барабаша, першим заступником президента у Секретаріяті — ред. Ігната Білинського, першим заступником (діловим) у Президії — Василя Ки-

рилюка, фінансовим секретарем — Леоніда Філя. Заступниками президента обрано: Марію Квітковську, Юрія Денисенка, Мирослава Самоверського, Ілю Дмитрова, Ярослава Мусіяновича і Степана Мудрика. Члени Президії: Богдан Долішній, Володимир Мазур, Стефанія Букшована, Іван Фліс, Іван Олексин, Богдан Шебунчак, Стефанія Савчук, Олександра Ковалська, Павло Юзик, Любомир Романків, Роман Дражньовський.

СКВУ ОСУДЖУЄ ЗНЕСЛАВЛЮВАННЯ УДП – ОУН – УПА – УГВР

Узгіднене становище IV СКВУ, яке було прийняте однодушно делегатами і учасниками на четвертій Пленарній сесії конгресу.

1. IV Світовий Конгрес Вільних Українців ще раз урочисто піддержує Маніфест, що став ідеологічним заложенням, на якому був організований I СКВУ 1967 році. Цей Маніфест стверджує наступне:

»Гітлерівські окупанти з перших днів окупації почали арешти. Вони зліквідували утворене у Львові Актом 30 червня Державне Правління і незабаром почали розстрілювати українських діячів у Львові, Києві й інших містах України. Жертвою цього терору впала Українська Національна Рада.

Це привело до широкого розгорнення визвольної політично-революційної боротьби Організацією Українських Націоналістів (ОУН), що діяла між двома світовими війнами на українських землях, продовжуючи боротьбу Української Військової Організації (УВО) та збройної боротьби Української Повстанської Армії (УПА), в обороні українського населення проти гітлерівських насильств і проти рейдуючих радянських груп. Збройні змагання вела УПА ще довго по закінченні війни під командуванням генерала Романа Шухевича (Тараса Чупринки) та під політичним проводом Української Головної Визвольної Ради (УГВР), керівного органу революційної боротьби українського народу, в героїчному спротиві проти об'єднаних московських, польських і чеських комуністичних військ«.

2. IV СКВУ апелює до всіх членів СКВУ і всієї української спільноти в діаспорі піддержувати цей Маніфест, який мусить стати імперативним чинником кожноденної дії всіх організацій-членів СКВУ.

3. IV СКВУ звертає увагу, зокрема пресовим органам поодиноких організацій-членів СКВУ, щоб вони не допускали до публікацій таких матеріалів, що могли б спричинювати конфлікти поміж членами СКВУ, а особливо не дозволяли б на публікацію матеріалів, що знеславлювали б поодинокі періоди українського народу в його змаганні за державну незалежність.

4. IV СКВУ відкидає знеславлювання і необ'єктивне наслівлення провідних постатей революційного руху і боротьби Української Повстанської Армії, яка в часі Другої Світової війни і після неї провадила сповнену героїзмом нерівну боротьбу за Самостійну Соборну Українську Державу.

5. IV СКВУ закликає всіх членів і всю українську спільноту в діаспорі ніколи не зійти з шляху боротьби за Самостійну Соборну Українську Державу, яким ішли світлі постаті української визвольної боротьби — Петлюра, Коновалець, Мельник, Бандера і Шухевич-Чупринка.

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ НТШ – ІСП ПРО ВЕЛИКИЙ ШТУЧНИЙ ГОЛОД В УКРАЇНІ

Торонто /ПС-ІСП/. В зв'язку з IV Конгресом СКВУ відбулася в Торонті перша спільна Наукова Конференція Наукового Товариства ім. Шевченка та Інституту ім. Симона Петлюри. Ця конференція присвячена відзначенню 50-річчя Великого Штучного Голоду в Україні 1932-1933 рр., відбулася від 25 до 29 листопада під патронатом Української Наукової Ради Канади при Централі КУН.

Для Інституту ім. Симона Петлюри це була IV щорічна наукова конференція. Конференція відбулася у автодорії Центру Освіти публічних шкіл м. Торонта.

Програмову доповідь »Завдання вільної української науки« виголосив д-р Б. Стебельський. У цій широкозакроєній доповіді д-р Стебельський вказав, що факт Штучного Голоду накладає на українських науковців особливу відповідальність, на базі якої вільної української науки, правдиво і глибоко описати сам перехід голоду, а можливо найважливіше подати відповідь на питання: ким створено голод, чому і защо?

Д-р Б. Стебельський докладно і ґрунтовно засудив тенети »Гарвардської школи«, яка говорить про »об'єктивність«, але по суті не базує своєї праці на науковій об'єктивності, а сліпо і слухняно підпорядковується панівним в Північній Америці напрямним російської імперіальної школи, яка розглядає українську історію, як провінційний додаток російської історії.

Д-р Б. Стебельський теж звернув увагу на потребу регіонального вивчення України і запропонував то саме з історією Голоду, потрібні такі вивчення стосовно територій, що тепер найменше вивчаються — області Центральної, Південної, а зокрема Північно-Східньої та Південно-Східньої України, включно з козачими землями Кубані. Маємо дуже багато вивчень країв Західної України, а то й навіть окремих повітів, а де ж вивчення Південної Курщини чи Вороніжчини, українських земель на схід від Луганська, та областей між Азовом та Каспійським морем, які історично і у великій мірі етнографічно українські?

• • •

Наукова Конференція включала теж, як базу для науки, серію споминів очевидців Штучного Голоду. Цю серію скоординував для Конференції Микола Костюк, що в минулому був одним із ляборантів широковідомого історика та археолога Академіка Дмитра Яворницького. Тут можна згадати, що Академікові Яворницькому та його дружині, позбавлених на той час будь-яких засобів на існування советською владою, теж загрожувала голодова смерть і вони вижили лише за допомогою своїх приятелів таких як М. Костюк.

Перший спомин виголосив саме Микола Костюк, який подав яскраву картину Голоду великої частини України. Він міг так багато бачити, бо по знищенню Музею Яворницького урядом Росії він зумів улаштуватися на працю залізничником. Він описав свою подорож до Москви за харчами, де він прибув перед 1-им травнем 1933 року. Хоч він сам мав залізничний квиток, як працівник залізниці,

він ствердив, що навіть з таким квитком на протязі днів він не зміг дістати штемплю, з яким би дістався до вагону, і нарешті від'їхав, прив'язавши себе до даху вагону. Він ствердив, що всі ті люди на дверцях, напевно загинули, бо їм взагалі були заборонені квитки, а тих, що чіплялися поміж вагонами — скидали силою, чи вони самі падали.

Микола Костюк ствердив, що в Москві їжі було доволі, що він навіть купив за гроші однієї групи робітників декілька кілограмів масла. Тоді ж він і бачив у Москві частину »святкувань« 1-го травня, а зокрема обурювався у той час, разом зі своїм приятелем з України, з яким випадково зустрівся у Москві, скільки грошей пішло на паради, а зокрема на дефіляду понад 30 літаків, які у повітрі сформували ім'я »Сталін«.

Перша сесія Конференції закінчилася доповіддю проф. Д-ра Олега С. Підгайного »Історіографія Великого Штучного Голоду в Україні 1932-1933 рр.« По тому відбулася дискусія над усіми доповідями.

Предсідником II-ої сесії 28 листопада був д-р Олександр С. Підгайний.

Mrp. Євген Слонівський /Лондон, Онтаріо/ виголосив доповідь »Порівнювальний погляд на Голод в Україні 1921-1923 років та на Голод в Україні 1932-1933 років«. У цій прекрасно опрацьованій довшій науковій доповіді mrp. Слонівський на базі наукових даних довів, що є велика подібність у цих двох Голодах, а зокрема у тім факті, що вони обидва були штучно зорганізовані. В той же час він підкреслив, що Голод 21-23 рр. мав ще інші серйозні причини.

Після цього були зачитані спомини п-ні Клавдії Лукаш. Це спомини тодішньої студентки Сільсько-господарського Інституту міста Харкова. Клавдія Лукаш відбула подорож на Кубань на початку 1933 року та бачила хати, де господарі вимерли, а теж оповідала, що вона читала у Ростові офіційні повідомлення про вивезення цілого населення станиці Полтавської /29.000 осіб/ та інших станиць, за спротив проти »колективізації«, а фактично за спротив творенню Голоду. Разом з тим відбувалися заарештовування української козачої інтелігенції та інших провідних українських козаків. Вона ствердила, що переслідування були саме проти українців Кубані. Вона теж повідомила про подорож на східну Кубань на Ставропільщину, де так само гинули від голоду українські козаки.

В кінці травня Інститут вислав її з іншими студентами на польові роботи до села Великі Рудки, близько Диканьки на Полтавщині, місцевість описана Гоголем. На ціле село лише один парубок остався живий поміж молодих чоловіків. На полі селян цілком не було, але деякі почали з'являтися, ледве рухаючись, коли було оголошено, що видадуть на полі 100 грам хліба і миску юшки. Хоч було заборонено студентам ходити на село, доповідачка таки пішла і бачила через вікно мертву сім'ю. Студенти теж мало рухалися, бо хоч працювали від світанку до ночі, отримували лише 400 грам хліба і дві тарілки юшки за цілий день.

Потім читала спомин п-ні Олександра Підгайна про підгтовку голоду на Кубані у літку 1932-1933 рр., куди вона поїхала до річини. Вона

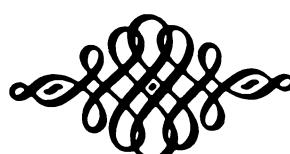
теж розповідала про мертвих селян на вулицях тодішньої столиці УССР – Харкові. Міське населення теж було голодне, а сама оповідачка опухла від браку харчів.

Предсідник III-ої сесії була д-р Ірина Мороз-Шумська. Наукова доповідь сесії була виголошена мігр. Василем Веригою під назвою »Голод в Україні 1921-1923 рр. та урядові заходи«. Доповідач підкреслив, що політика уряду УССР, а фактично уряду Росії, надала цьому голодові штучного характеру, бо коли голод уже лютував по цілій Україні, величезна кількість зерна вивозилася силою з України. Він підкреслив на базі споминів та документів американської допомогової місії /APA/, що зерно та інша їжа перевантажувалася в Одесі прямо на потяги, які відвозили їх через голодуючу Херсонщину та Катеринославщину прямо до Росії. Американська місія протестувала ще з осени 1921 року до »уряду« УССР та вимагала, щоб частина зерна була затримана в Україні для місцевого населення. »Уряд« все відкладав побачення з Місією аж до березня 1922 року, а в між-часі мільйони загинули. Особливого покращання по березні не було. Отже »Уряд« УССР допомагав надати штучного характеру Голоду.

Доповідач теж підкреслив, що в той час ще не було СССР і формально УССР була незалежною державою. Уряд Російської СФСР видав формальний заклик за допомогою голодуючим Росії, а не України. »Уряд« УССР не дав жодного заклику до чужих держав за допомогою для України. Тому чужі держави не мали формального права подавати допомогу голодуючим України, бо її »Уряд« не дав їм такого права проханням, як це зробила РСФСР.

Потім було зачитано спомин проф. д-ра Яр Славутича, який додав багато деталів про Голод в його області. Він теж описав повстання проти творення Голоду в його повіті. Остання доповідь були спомини Григорія Сірика. Ці спомини зробили надзвичайне враження, як і спомини Клавдії Лукаш. Спомини Г. Сірика описали події у Чернігівщині, яка розділена кордоном поміж Україною та Росією. Голод відбувався на Чернігівщині тільки в межах Української ССР.

Проф. д-р Олег С. Підгайний, президент Інституту ім. Симона Петлюри, закрив цю успішну Наукову Конференцію НТШ та ІСП. Робляться заходи для видання праць Конференції друком окремою книжкою.

ВПЛИВ ДМИТРА ДОНЦОВА НА ФОРМУВАННЯ ОУН (4)

/ В соту річницю народження і десяту річницю смерти /

9. НАЦІОНАЛІСТИ »ШКОЛИ ДОНЦОВА« ЗНОВУ В НАСТУПІ

Під кінець 1937-го року революційна динаміка провідного активу ОУН зросла знову до сили, яку вона осягнула перед 1934-им роком. Революціонери були все більше незадоволені замалою агресивністю КЕ на ЗУЗ під керівництвом Лева Ребета. Ці провідні націоналісти вислали до полк. Коновалця делегацію в особах Зенона Коссака і Олекси Гасина з наміром просити замінити тодішнього краєвого провідника людиною більш агресивною, наприклад — Романом Шухевичем або Дмитром Грицаем, чи Дмитром Мироном. Полк. Коновалець погодився на особу Романа Шухевича, який вийшав весною 1938 року на зустріч з Полковником у Празі. Однаке з реалізацією зміни на пості краєвого провідника на ЗУЗ зайшла непередбачена затримка, бо кілька тижнів пізніше, після зустрічі Шухевича з Полковником, бомба російського агента перервала життя сл. пам. Провідника всієї ОУН. В головнім проводі ОУН настала тимчасова криза.

Цікаво, що вкоротці після трагічної події, Провід ОУН видав альманах «Ідея в наступі», в якому поміщена між іншим велика студія Ореста Чемеринського /Ярослава Оршана/ п. н. »Розвиток української політичної думки за сто літ«. Автор видвигає великі заслуги Дмитра Донцова для ОУН, але лише в ділянці формування світогляду. Він промовчує важливість етичного націоналізму та безкомпромісово самостійницької політики, на що звертає велику увагу Донцов. Стаття має, неначе намір підпорядковувати краєвих революціонерів новому проводові, що його захопили в свої руки люди з германофільським наставленням. Чемеринський стверджує, що у »народженні нового політичного українства... вирішальна роль припала Дмитрові Донцову«. Після кількасторінкового обговорення писань мислителя автор заключує: »Коли йде мова про український націоналізм як світогляд, програму й її реалізацію, то ідеологія Донцова репрезентує, в першій мірі, світогляд. Мусимо погодитися в тому, що наскільки Донцов сповнив саме це завдання — дати своїй нації новий творчий світогляд — то це була фундаментальна роля«.

Від половини 1938 року в центральній Європі відбувалися важні події, які прикували до себе увагу ОУН: гітлерівська Німеччина заходила ліквідувати Чехословацьку державу. В вирі подій українці Закарпаття здобули собі автономію в рамцих нової федераальної держави, спільно з чехами і словаками. Українські націоналісти-революціонери вважали, що ОУН мусить негайно дати закарпатцям всю можливу допомогу, щоб там творити українську національну силу. Тому вже під кінець літа 1938 року до Ужгорода приїхав гурт цих людей, між якими були підполк. М. Колодзінський. пор. Роман Шухевич. хор. З. Косак. хор. О. Гасин. Але Провід ОУН під новим керівництвом полк. А.

Мельника відступив від незалежницького революційного шляху та попав в орбіту пронімецької орієнтації. Між обидвома групами зарисувався глибокий конфлікт. В листопаді, після переносу столиці Карпатської України з Ужгорода до Хусту, націоналісти-революціонери стали енергійно допомагати в формуванні Генерального Штабу Карпатської Січі. Пор. Р. Шухевич поїхав на ЗУЗ за фінансовою допомогою і за кадрами військовиків. Але ПУН видав заборону КЕ на ЗУЗ давати будь-яку допомогу Карпатській Україні. Помимо того, понад тисяча націоналістів-революціонерів перейшли таємно зі ЗУЗ на Закарпаття та включилися до розбудови українських збройних сил.

Перебуваючи у Львові, Роман Шухевич змусив Лева Ребета передати КЕ в руки революціонера Мирослава Тураша. Відразу ОУН розгорнула акцію всенародних демонстрацій солідарності з Карпатською Україною. Між демонстрантами і польськими окупантами властями дійшло до завзятих боїв і масових сутичок. На бік ОУН перейшло майже все українське робітництво, чого не сподівалися вороги ОУН. Коли ж в березні 1939 року Закарпаття проголосило незалежність, то проти цієї новопосталої держави пішла війна Мадярщина. Типічним для визрілого вже революційного націоналізму тих часів була заява полк. Колодзінського німецькому консулові, який намовляв українців до капітуляції, бо, мовляв, Адольф Гітлер погодився на прилучення українського Закарпаття до Мадярщини. Колодзінський тоді сказав: «В словнику українського націоналіста немає слова 'капітулювати'. Сильніший ворог може нас у бою перемогти, але поставити нас перед собою на коліна — ніколи». Це був не лише моральний вислів українського націоналіста, але й вияв відчуття сили, що її вже тоді ОУН викресала в народних масах.

Д-р Донцов давав без упину ідейне підсилення революціонерам своїми впливовими писаннями. З важніших творів, написаних 1938-го року, відмітимо: «Об'єднання чи роз'єднання?», «Де шукати наших історичних традицій?», «Два антиподи — Шевченко і Драгоманов», «Пам'яти великої бунтарки», «Зрада афікціонів», «Кількість чи якість».

В студії «Об'єднання чи роз'єднання» Донцов твердить: «Об'єднати націю, особливо в момент, що ми переходимо, в момент захитаних вартостей, захищеної волі, охлялаго чину — особливо потрібно. Але, на- самперед, треба об'єднати її духово... Активна верства, що об'єднає націю, вийде не з вибору, а з добору... Виховати, створити цю нову касту — завдання нашого часу... Об'єднати розспорожені енергії нашого загалу в однодумну й карну цілість, — зможе тільки нова каста нових людей з новою думкою, з новими методами, з новими організаційними ідеалами».

В творі «Де шукати наших традицій?» Донцов закликає творити націоналістичну визвольну організацію за визначенням Тараса Шевченка — з «лицарських синів», «козаків», «як особливий людський тип, створений панувати не над кимсь, а на своїй землі; бути суб'єктом життя, не його об'єктом, не глиною в чужих руках... Цей поділ на 'лицарів' і 'свинопасів' серед народів, на аристократів, панів і плебеїв не є поділом класовим, соціальним, лише психологічним, типологічним. Кожний народ представляє — в певній хвилині — його провідна верства... в ній може бути втілений або один /плебей-

ський/, або другий /володарський/ тип«.

В есею »Два антиподи — Шевченко і Драгоманов« Дмитро Донцов знову показує два типи провідників: доброго і злого. Тип, на який треба взоруватися націоналістам, представлений в такий спосіб: »Правда Шевченка — була правда надхненна, вибухова, пристрасна, запалена одною негаснучою думкою, ненавидяча зло, з патріотизмом, вилеканим на трагічних переказах історії нашої землі...«

10. ПЕРЕДІСТОРИЧНИМ ІСПІТОМ НАЦІОНАЛІСТІВ »ШКОЛИ ДОНЦОВА«

Неначе передбачуючи наближення епохи національної революції, Донцов був дуже активний 1939-го року на відтинку писання своїх близких і запальних есей. Доцільно згадати: »Кількість чи якість«, »Карність чи стадність«, »Про речі малі й великі«, »Поступовий параліж еліти«, вибір із писань Густава Ле-Бона під назвою »Завдання проводу«. В студії »Кількість чи якість« Донцов наголошує важливість »активної якості, що завжди імпонує пасивній кількості«. Він завважує: »Ось де коріниться криза всякої більшості, якої одним з випадків є криза сучасної демократії. Попросту відлетів від неї живий дух зачіпний і сильний, відлетіла до інших й творча сила її еліти«. Він ставить запит: »Що це є ота творча сила?« І відповідає: »Джерело всього лежить у світі емоцій, активних і сильних... Ідеї не правлять, ані не перевертають світом. Світ правиться і перевертється почуваннями, яким ідеї лише служать провідниками. Сила ідеям надає завжди сила їх емоційного підкладу... емоційним рушієм ідей є бажання даного гурту поставити свою силу над силою іншого. Переможе та ідея, де це бажання сильніше. Ось на чим перемагає цей моральний гарти... Яким перемагає одна еліта другу«. Донцов повчає молоду націоналістичну еліту, що необхідна »твердо закреслена лінія руху вперед, без хитань і компромісів, з кам'яною вірою в переустрій життя на нових основах...« В противном випадку, »млявість власної провідної групи завжди улегшує агресивну роботу чужої еліти...« Цю рушійну, емотивну силу, Донцов називає »інстинктом, сильнішим за розум... Цей інстинкт, це 'несвідома спадщина довгого досвіду' поколінь, переданий предками заповіт, вказаний ними шлях до збереження і збільшення потуги збирноти...« Тому »рішаючим чинником в історії є не знання, а характер, не програма, а особистість...« Перед молодими націоналістами Донцов ставить завдання: »Вихованням нового покоління в дусі нових емоцій можемо створити в його душах новий світ. Замість духа посиблізму і віри в механічний поступ, треба вложить в душу того покоління внутрішню в ізію ідеалу, його видиво. Хто стане одержимий тим видом, той ніколи не знайде задоволення в світі таким, яким він є«. Думки Донцова глибоко западали в свідомість сотень провідних націоналістів, що саме прагнули якнайбільшої ідейної наслаги. Наступні десятиліття показали, що ті люди запалили ідеями революційного націоналізму та новою етикою героїчного сприймання життя сотні тисяч українців.

У вступі до книжки »Завдання проводу« д-р Донцов пояснює, що

він вибрав із творів Ле-Бона такі уривки, що дають відповідь «на питання: які прикмети має посідати провідна верства, аристократія народу, щоби виповнити своє післанництво — формувати націю і проводити нею». Ця відповідь звучить так: »Центр ваги цілої проблеми проводу він переносить на духову і моральну вдачу одиниці, на чинник не зовнішній, лише внутрішній, на гарп і волю верстви, яка претендує на почесну роль національної еліти«. Створюється враження, коли читати цю студію, що в Донцова вже тоді був задум опрацювати великий історично-соціологічний твір про українську національну еліту, що його довершив він в 1944 році виданням »Духа нашої давнини«.

Дмитро Донцов зачинає від ствердження, що живемо в добі всенародних, масових рухів, для яких »в царині психологічні кермуючими силами є: вірування, ідеали...« Тому провід мусить »знати душу маси«, на яку найбільше діє »сила авторитету« провідної верстви. Провід з'єднує в собі народ вмінням прищіпти йому свої ідеали під формулою »омани, ілюзії, видива«. »Маси з'єднує собі той, хто робить відклик до їх фантазії«. Тому, »на фантазії народу спирається сила і влада провідників«. Ці фантазії-ідеали мають в народі »релігійний характер«: »Це рід містицизму«. Найсильнішим сучасним родом такого містицизму є »культ вітчизни«, »Класичним взірцем релігійно настроєного проводу — є якобінці... Містична ментальність... є суттєвим чинником якобінської душі... він дуже небезпечний, бо йде просто перед себе, не маючи ніяких сумнівів«. Якщо говорити про вдачу провідників, то »провідники переважно — не мислителі, а лише люди чину«. А »з усіх сил, якими розпоряджає людськість, завжди була в і р а одною з найсильніших...« Знов же »особливу силу ідеям... надає те, що провідники набувають ту таємничу силу, яка називається престіж«. В дальшому, Донцов подає різні погляди Ле-Бона про те, як розкладаються і гинуть провідні верстви і цих проявів мусять вистерігатися молоді, динамічні еліти.

1-го вересня 1939 року поляки арештували Дмитра Донцова і заслили його до концентраційного табору в Березі Картузькій, де він перебував до 17-го вересня. Звідтам він продістався до Кракова, а по якімсь часі переїхав до Праги, де проживав майже до закінчення Другої світової війни. В 1945 році він переїхав до Західної Європи.

Цілий 1939-ий рік знаменний на ЗУЗ великим піднесенням протипольських революційних настроїв. По містах відбувалися демонстрації солідарності з посталою на Закарпатті державою. В зударах з поліцією і військом брали участь десятки тисяч людей. До революційного активу включалися нові річники студентської робітничої і селянської молоді. На ширшу арену виходять нові люди, провідні в революційному підпіллі: Микола Арсенич, Іван Вітушинський, Омелян Грабець, Юліян Заблоцький, Роман Малащук, Петро Мірчук, брати Охримовичі, Михайло Палідович, Нестор Процик, Іван Равлик, Богдан Рибчук, Зенон Тершаковець та інші. Більшість із них були зі »школи Донцова«.

Літом 1939 року загинув у невідомих обставинах краєвий провідник ОУН Мирослав Тураш. Його місце зайняв революціонер-донцовець Володимир Тимчій. Вся КЕ на ЗУЗ складалась з видатних революціонерів, з яких згадати б: Дмитра Грицая, Володимира Гриніва, Василя

Турковського, Дмитра Мирона, Ярослава Рака та інших. На ПЗУЗ, КЕ була в руках Івана Скопюка, А. Закоштуя, Ростислава Волошина.

Після упадку польської держави в вересні 1939 року із тюрем і концтабору вийшли сотні провідних членів ОУН. Продовж кількох тижнів ці кадри включилися до підпільної сітки по обидвох боках лінії Керзона, тобто під російською і під німецькою займанщинами. Коли ж виявилося, що люди, які захопили в свої руки ПУН зійшли з революційного шляху, то 10-го лютого 1940 року провідний актив покликав новий провід для всієї організації під назвою »Революційний Провід ОУН« і на його голову вибрано Степана Бандеру. Члени РП були »донцовцями«, бо для них та для тих, які йому підпорядковувалися, »добро Української Национальної Революції« та »відповіданість за чистоту Националістичної Ідеї й перемогу її«, творили тоді весь зміст і мету їхнього життя. Так стверджує Степан Бандера, який про цю велику історичну подію пише наступне: »Акт з 10-го лютого 1940 року і II Великий Збір ОУН завершили процес кристалізації всередині Організації, утвердили націоналістичний, революційний напрямок визвольного руху і лінію цілком самостійної політики, вільної від зовнішніх орієнтацій«.

Продовж одного року ці люди провели велику організаційну роботу, змобілізували до боротьби за УССД десятки тисяч членів і симпатиків ОУН. Коли літом 1941 року настав час творити українську державу революційним шляхом, то для цього була дозріла і готова націоналістична еліта. Однаке німецькі расисти знищили цю державу. Тоді ОУН виповіла їм війну, поширивши свою підпільну організацію по всій соборній Україні. В 1942 році ОУН була вже готова піdnяти народ до боротьби. Провід революційної ОУН зainіціював, сформував і очолив модерного типу визвольно-революційну армію українського народу під славетною назвою »Українська Повстанська Армія«.

Розгорнення на всенародню скалю організованої визвольної боротьби у величезній мірі завдячуємо титанічній ідейно-виховній праці, продовж двох десятків років д-ра Дмитра Донцова. Ніхто інший так багато не причинився до унапрямлення, цілеспрямування, формування і росту з малих нечисленних гуртків студентської молоді нової національної еліти, як цей динамічний мислитель, теоретик, пропагандист, виховник-педагог, публіцист і учений.

З бігом років його безпосередній вплив в Україні малів зі зrozумілих причин, бо постійно гинули в боротьбі з ворогами вихованці Донцова та все тяжче було ширити його твори, щоб на них виховувались нові річники. Проте історія доказала повну правильність його головних виводів, теорій, тез і заложень. Життя вимагало в наступних десятиліттях і сьогодні вимагає ведення української національної визвольної боротьби найперше і саме на підставі засад, гошошених Дмитром Донцовим. Коли в шістдесятіх роках виросло нове покоління українських національних діячів, то багато з них думали »по-донцовськи«, хоч його творів не читали. Зате між українцями на чужині впливи Донцова були сильні цілий час за його життя, бо з притаманною йому енергією він десятками років далі працював пером і словом для сповнення свого життєвого ідеалу — відбудови могутньої української національної

держави. В роках, після Другої світової війни Донцов обдарував українську політичну мисль новими цінними творами тривалої вартості.

Дмитро Донцов мав ціле своє життя багато ворогів і гострих опонентів-критиків. Але крім цього, на еміграції з'явилося багато писань, автори яких свідомо фальшували (і це досі роблять) виводи Донцова, зокрема, поширюючи різні злісні й шкідливі, з національного погляду, погляди, немов Донцов був пропагатором гітлерівського націонал-соціалізму, італійського фашизму та тоталітаризму. На ці обвинувачення відповідав не лише сам Донцов, але й багато національних діячів. Зокрема Ярослав Стецько, провідний член ОУН в 30-их роках, член Проводу ОУН в 40-их роках і теперішній голова Проводу ОУН так писав на ці обвинувачення в відомій його книзі: «Зовсім помилується той, хто вважає, що Донцов зорієнтував українство на націонал-соціалізм. Пригадую статтю в 'Вістнику' з критикою національного 'соціалізму'. Донцов писав, що відношення України до Німеччини залежатиме від ставлення Німеччини до державної незалежності України. Випуск Донцовым монографій про поодинокі постаті зовсім не було метою зорієнтовувати на їх ідеї у кожному випадку, а на необхідність бути одержимим якоюсь ідеєю, мати віру в неї, мати волю змагатися за неї, щоб дійти до мети... Не можна ж інсинувати 'фанатичному' українському націоналістові, як ним ідеологічно виявив себе Донцов, що він прийняв за свою доктрину расизму Гітлера про 'українських унтерменшів'... /Ярослав Стецько, «30 червня 1941», Торonto – Нью-Йорк, 1962)

- В десяту річницю смерти цього великого Українця та соту річницю з дня його народження час оживити його спадщину та передати її дальшим поколінням тих, які хочуть правильно й успішно боротися за Українську Самостійну Соборну Державу.

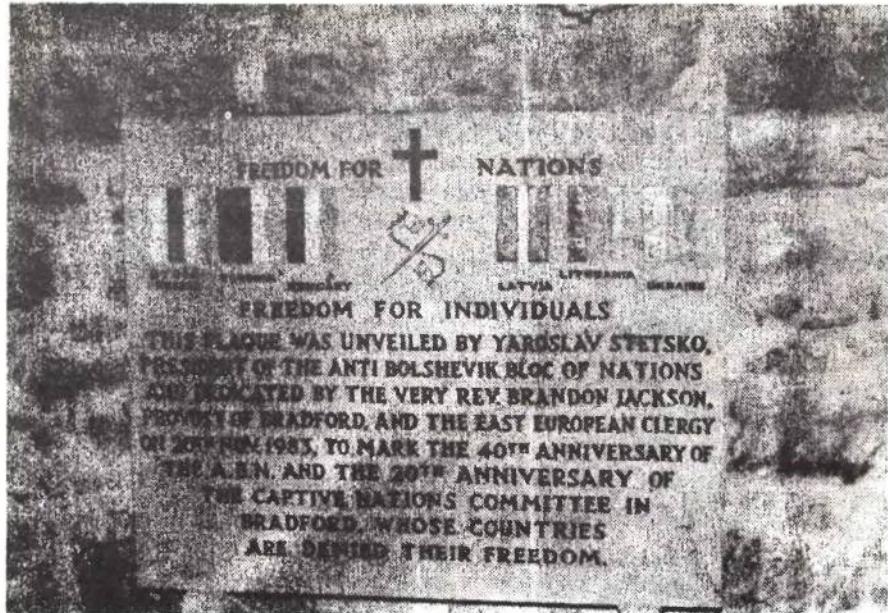
40-РІЧЧЯ АБН У ВЕЛИКОБРІТАНІЇ

В неділю 20 листопада 1983 року відбулися вроочисті відзначення 40-річчя АБН і 20-річчя Комітету Поневолених народів у Брадфорді, Великобританія.

Вроочисті відзначення складалися з двох частин, з яких перша частина відбувалася в англійському катедральному храмі у Брадфорді, а друга частина — віче і концерт — в лотишському Культурному Центрі.

При участі великої кількості представників різних національностей — англійців і членів поневолених Москвою націй — була відслужена спеціальна для тієї нагоди відправа ректором («Провостом») катедри, Бріендоном Джексоном, з участю священиків тих народів, які співпрацюють з українцями в АБН і Комітеті Поневолених Націй. Під час відправи український місцевий хор «Діброва» співав «Вірую».

У відправі взяли участь голова Проводу ОУН і голова ЦК АБН Ярослав Стецько, керівник зовнішніх справ АБН мігр Слава Стецько, член британського парламенту Джон Вілкінсон і заступник посадника міста Брадфорду. У своєму слові ректор Джексон привітав достойних

Пропам'ятна таблиця 40-ліття АБН і 20-ліття Комітету Поневолених Націй, вмурювана в катедрі в Брадфорді, Великобританія.

гостей, а відтак говорив про його довголітню працю з українцями та представниками інших поневолених народів.

В половині відправи відбувся похід до північної стіни катедри. Тут, згідно з устійненим протоколом, голова АБН Ярослав Стецько відслонив пропам'ятну таблицю, вмуровану в стіну катедри, де, між іншим, вигравірувано, що цю таблицю відслонив Ярослав Стецько, голова Антибольшевицького Бльоку Народів на відзначення 40-річчя АБН і 25-річчя Комітету Поневолених Націй. Відслонену таблицю посвятили спільно ректор Б. Джексон із духовенством поневолених народів.

У програмі віча і концерту виступали з промовами посол англійського парламенту Джон Вілкінсон і мігр Слава Стецько. Голова АБН Ярослав Стецько зробив наприкінці програми підсумки, вказуючи на політичні досягнення АБН, і на ідеї, які є для світу альтернативою до атомної війни. Вічем керував представник лотишів В. Томсон. Декларацію АБН відчитала п-а Зорик. Численні представники народів-учасників цього відзначення виступили із привітами і заявами солідарності з АБН.

В концертovій частині виступали хори лотишів, естонців, литовців і українців, литовський і український танцювальні гуртки та інші мистецькі самодіяльні одиниці.

Ці відзначення 40-річчя АБН і 20-річчя Комітету поневолених Націй відбулися скрізь вроčисто і є зараховані до центральних ювілейних імпрез АБН у Великобританії.

З ПІДНЕВІЛЬНОЇ УКАРІНИ

ЛИСТ О. Г. БУДЗИНСЬКОГО

На Захід продістався лист, укладений в Україні на оборону Української Католицької Церкви. Це лист секретаря Комітету українських католиків; українського католицького священика Григорія Будзинського до редактора газети «Вільна Україна», (виходить у Львові). На листі дата 23 лютого 1983 року, але його текст став відомий на Заході тільки тепер.

Ред.

Редактору газети »Вільна Україна«. м. Львів

Ваша відповідь від 2 лютого мене дуже втішила. Вже минуло 5 років, як я пишу Вам пересторогу, щоб Ви не вміщали в своїй газеті брехні проти Католицької Церкви. Бо брехня — це бумеранг, і вона б'є не того, проти кого намірена, а того, хто пише її.

Хіба Ви не знаєте, що ще в червні 45 року Ходченко* призначив людей, які мали скликати собор, а він їх »санкціонував«, тобто дав потрібні повноваження. У такий спосіб Католицька Церква східного обряду була ліквідована. А Ви вмістили статтю Сімончика, що нібито церква »самоліквідувалась«. А хіба тільки одного Сімончика? Кого Ви хочете обманути? Розпорядження Ходченка було надруковане і багато людей переховують цей документ до сьогоднішніх днів. Немає ані найменшого сумніву, що він є і за рубежем. Мене втішила Ваша відповідь тим, що Ви призналися, що неспроможні відповісти. Я дав Вам аргументи, яких Ви не можете заперечити.

Можливо, Ви віддали в міліцію цю справу, щоб вони самі розхльобували кашу, яку заварили. Релігія загалом, а Католицька Церква зокрема, знаходиться під охороною ООН, де є представник Католицької Церкви. Ви не можете мотивувати погром католицької Церкви як внутрішню справу СРСР. У старовинних книгах написано: »Кров твого брата Авеля кличе до неба о пімсту«. Це кров невинно замучених єпископів, священиків, монахів, монахинь. Це не внутрішня справа. Ми — українці. Ми автохтони на своїй землі. Наші діди поливали цю землю кров'ю і потом. Хто дав право московському патріярхові відбирати від нас нашу прадідівську віру. Він, очевидно, вважає нас африканськими дикунами, у яких можна палкою і тюрою відібрати віру і нав'язати свою. Так діяв великоросійський імперіалізм при царях дому Романових. Хоча дім Романових і загинув, але їхня віра живе і панує. Погрози тут ні при чому. Мені обіцяли, що якщо я скажу, що московський патріярх є святий, то буду мати сите життя. Але я волів тюрму, або навіть смерть, ніж говорити таке безглуздя. Я вважаю, що московський патріярх ніколи не був і не буде святым, і краще мені запасті під землю, ніж проголосити в церкві, що московський патріярх — святий. Зрештою, Ви самі не вірите в те, що він святий. Ви його пропагуєте, бо Вам так кажуть. Ви це робите за гроші. У цілому світі всі згідні з тим, що договори треба виконувати. Уряд СРСР підписав міжнародну конвенцію про геноцид, а Верховна Рада СРСР її ратифікувала. Отже переслідування релігії згідно з духом і буквою конвенції є міжнародним злочином.

Раднарком УРСР не мав права скидати церковний собор. Ходченко «санкціонував» його, хоч не мав права передавати юрисдикцію Московському патріархові, бо ані Ходченко, ані Раднарком УРСР не мали юрисдикції над Католицькою Церквою. Католицька Церква зробила все, що від неї залежно, щоб не допустити до конфронтації. У цілому світі знають ненависть до Католицької Церкви. Тому Католицька Церква вислава делегацію до Москви у грудні 1944 року і моя маленька частка старань була в тому. На превеликий жаль, сталося інакше не з нашої вини. Ми все зробили, що було в наших силах, щоб послужити народові, з котрого ми вийшли і якого ми є часткою — кістка від кістки. Кров від крові. Нас історія не осудить, а Берію, який проводив погром Католицької Церкви, історія вже давно осудила.

о. Гр. Будзинський

23 лютого 1983 року

м. Львів 41, вул. Спомінна, 4

* Голова Комітету релігійних справ при Раднаркомі УССР — ліквідатор Української Католицької Церкви в 1946 році

ПОНОВНЕ

АРЕШТУВАННЯ

В. МАРЧЕНКА

Надія Світлична

Валерій Марченко

Як стало відомо з правозахисних кіл Советського Союзу, в Києві, в другій половині жовтня 1983 року заарештовано українського журналіста й перекладача Валерія Марченка. Точної дати, а також подробиць арешту й звинувачення ще не маємо. Але відомо, що 15 липня 1983 року в помешканні Валерієвої матері, де він жив разом з нею та вітчимом, відвівши попереднє 8-річне ув'язнення, робили обшуки, під час яких вилучили 25 назв документів і речей.

Хоча серед вилученого під час обшуку не було нічого такого, що можна було кваліфікувати як вияв антисоветської діяльності, проте припускаємо, що В. Марченка звинувачують за ст. 62 ч. 2 КК УССР, яка передбачає 15-річне покарання для політ'язнів-рецидивістів. Наше припущення базується, зокрема, на тій обставині, що обшук провадили майор республіканського КДБ Дахно, підполковник Плужник, і старши слідчі КДБ УССР, а головно — виходячи з практики каральної сис-

теми, що стає традиційною на Україні останнім часом: як правило, політв'язнів, що відбули або закінчували певні терміни ув'язнення, судять повторно, часто навіть без приводу, на максимальний термін за цією статтею, якщо вони не змінили своїх поглядів і переконань. Приклади останніх років: Іван Сокульський, Григорій Приходько, Василь Стус, Василь Овсієнко, Віталій Калиниченко, Михайло Горинь, Зорян Попадюк і інші.

Валерій Веніямінович Марченко (нар. 16. IX. 1947) в Києві) — публіцист і здібний перекладач, колишній літпрацівник газети «Літературна Україна» — в червні 1973 року був заарештований за звинуваченням в українському й азербайджанському націоналізмі і згодом засуджений за ст. 62 ч. 1 НК УССР до 6 років таборів суворого режиму та 2 роки заслання, які відбув повністю на Уралі і в Актюбинській області, а в травні 1981 року повернувся до Києва.

Дуже серйозно хворий на ниркові недуги, в тяжких умовах концтабору і заслання, Валерій Марченко не тільки не втрачав природного гумору та оптимізму, а й лишався постійно уважним товарищем, ніжним сином, добрим онуком. Прикладом може бути зворушливе поздоровлення, яке він надіслав з Уралу своїй матері до її 50-річчя:

»Дорога Мамо!

У тому, що я приношу Тобі стільки горя, — все ж таки наша спільна провина. Адже коли б я в дитинстві не слухав книжок, які Ти мені читала після дитячого садка, або не вчився добре, щоб бути розумінішим (як Ти від мене завжди вимагала), коли я здумав красти, зазіхати на чуже, або дбав тільки про себе, забувши про все і про всіх, тоді Ти могла б сказати, що все те, що Ти вкладала в дитину, не пріщепилося. Але сталося так, як Ти хотіла, і не варто нарікати, що все оцінили в такий абсурдний спосіб, протилежний до єдино можливого. Я хочу побажати Тобі, моя рідна, непохитності в Твоїх учительських принципах.

Я щиро вдячний Тобі за все, і бажаю Тобі в день 50-річчя все такого ж нездоланного щастя для витривалості (останнє задля мене). Цілу. Твій син. 7-го лютого 1979 року, Урал».

А який вимогливо-любллячий виявляється він у листі до діда, відомого історика Михайла Марченка, у зверненні до митрополита Філарета на захист Миколи Горбала та в інших документах, відомих із самвидаву!

Чому заарештували тепер саме В. Марченка; який і так уже десять років був поза бортом суспільно-культурного життя?

Ми переконані, що єдиним непростим гріхом В. Марченка для імперської совєтської влади і є ця його постійна любов до Добра, до рідної землі. Навіть позбавлений елементарних можливостей для творчого збагачення своєї культури, він завжди лишався небезпечним для русифікаторської влади через стійкий патріотизм, через гостре відчуття кривди для людини і для народу.

Закордонне Представництво Української Гельсінської групи звертається до всіх правозахисних і професійних організацій (передусім, до літераторів і журналістів), до всіх людей доброї волі із закликом зупинити каральну сокиру над Валерієм Марченком.

ВАСИЛЬ СТУС

В ОБОРОНІ

СЕМЕНА СКАЛИЧА

Василь Стус

Українська самвидавна література збагатилася цінним документом, який вийшов з Уральського концтабору особливого режиму. Це — та бірні записки ув'язненого українського поета, члена Української Гельсінської групи Василя Стуса.

Відбувши 8-річне покарання за свою творчість, В. Стус наприкінці 1979 року повернувся до Києва, де відразу став активним учасником захисту прав людини. Це було в той час, коли влада карала вже навіть пасивних прихильників групи «Гельсінкі». Тож В. Стус, зголошуясь до групи, знов, що його чекає нове, ще жорстокіше від попереднього, покарання. Заарештували Василя Стуса 14 травня 1980 року і в невдовзі засудили за ст. 62 ч. КК УССР до 10 років табору особливого режиму та 5 років заслання. Першу частину 15-річного вироку він відбуває за адресою: 618263, Пермская обл., Чусовской р-н, пос. Кучино, учр. ВС-389/36-1

Про кількарічне цькування його в Магаданському засланні, що підготовляло новий арешт Василя Стуса, про сваволю і беззаконня концтабору на Уралі, про своє ставлення до гельсінського руху, до польської «Солідарності», до ролі української інтелігенції в громадському житті та про інші явища і події пише Василь Стус у своїх табірних записках.

Закордонне Представництво Української Гельсінської Групи пропонує читачам уривки записок В. Стуса з концтабору, де він описує атмосферу, в якій мусить бути до 1989 року, та просить виявити увагу до забутого політв'язня — українського покутника Семена Скалича.

* * *

»Власне безсилля перед кривдою — образливе. Коли знаєш, що десь там, за мурами, Олекса (Тихий — ЗП УГГ) — в критичному стані, а над ним збиткуються — як мовчали. Але голос тут безсилій. Як безсилі снарги до прокурора (в кожній скарзі обов'язково знайдуть «недопустимые выражения» — і покарают; думаю, карають за саму форму снарги-протесту), коли на прогулянці — всупереч советським кодексам — боронять роздягатися до пояса, а немічного Скалича примушують сидіти в бушлаті на страшній спеці, образливо розмовляти з прокурором і начальником колонії, що на всі снарги відповідає, як автомат »не положено«, — і тоді зриваєшся з голосу, або перестаєш розмовляти з капітаном Долматовим (нач. дільниці), або називаєш його катом, убивцею і т. д.

Форма існування тут не віднайдена (жодної індивідуальної поведінки я не назував би ідеальною, бо ідеально поводитися тут — просто неможливо). Март Ніклус, скажімо, взяв за правило писати довгі часті снарги — він вірить, що вони можуть принести користь. Інші відмовляються від масових голодівок (як правило, це 30.10 і 10.12., але цього року ми відзначали 10-річчя репресій в Україні й роковини загибелі Ю. Кукка) — бо вважають, що вони неефективні. І кожна позиція має добре аргументування. Отож, кожен поводиться, як йому підказує його глупд і совість. Праця дуже марудна — щоб виконати норму, треба працювати всі 8 годин, не відриваючись ні на хвилю. Але до чого тільки не звикнеш.

Образливо, коли в камеру вриваються наглядачі і забирають усі записи, всі книжки, залишаючи тільки по 5 книжок (рахуючи і журнали). Образливі конфіскації листів — майже ніхто не дістас від непрямих родичів чи друзів. У кожного є тільки один дозволений адресат, але й від нього листи доходять не так легко.

Одним словом, уряд дозволив робити з нами все, що завгодно. Лікарні практично не існують, медичної допомоги — так само. Дентиста чекають по 2-3, а то й більше, місяців. І коли він з'явиться, то хіба для того, щоб вирвати зуби. Тимчасом майже всі в'язні — хворі. Особливо тяжкий стан у покупника Семена Скалича, Ю. Федорова, В. Курила, О. Тихого. Але решта — почуває себе не набагато краще. /.../

Большевики, оглушивши народ своєю репресивною пропагандою, виробили побудовану на винятковому лицемірстві методу. Факти ніколи не перевіряються, за аргументи правлять большевицькі версії фактів. Такою, скажімо, видається стаття Куроєдова в »Літ. газеті« (липень, 1982). Там згадано С. Ф. Скалича, українського покупника, мученика польської політики санації і большевицького визволення. У 16 років (1936 р.) він захворів на туберкульозу ніг — і став інвалідом-калікою. 1945 року большевики відправили його на Балхаш — за те, що знайшли в нього партизанську брошуру; — мух, які переніс він за 10 років ув'язнення, вистачило б на святого великомученика. З 1953 року він зв'язав своє життя з покупництвом — цікавою народньою версією українського месіянізму. Але що пише Куроєдов — 100% брехня. В ОУН його, скажімо не було. Він Божа людина, дуже сумлінний за вдачею, вірує в нове пришестя Христа з фанатичною віданістю. Марія Куц, яку згадує Куроєдов, жодного відношення до покупництва не мала. Її каліцтво — наслідок божевілля.

За що судили Скалича? За релігійні переконання, за небезпечну для Москви націоналістичну версію християнства. 700 віршів, узятих у Скалича, — це плід його роздумів над світом, вірою, християнством. Чи можна було судити Скалича? За що? Більшого злочину, як той, що вчинено проти Скалича, я в таборі не бачив.

Я вірю, що долею українського мученика переймуться всі чесні люди світу. Особливої підтримки він потребує з боку конфесійних організацій світу. Людина, що не має ні листів, ні грошей (навіть на те, щоб закупити продукти на 4 крб. місячно), він тримається з винятковою гідністю. Здавшись на Божу волю, він певен, що тут, на цьому хресті, він і загине. Але не нарікає на долю: вона у нього прекрасна, він бо — мученик за віру»

Н. С.

о. Євген Небесняк

НОВИЙ НАВЧАЛЬНИЙ РІК В УПМС В РИМІ

І знову розпочався цього року навчальний рік в Малій Семінарії. в Римі. Повернувшись після довгих тримісячних літніх ферій, хлопці застали великі зміни. Найменовано нового отця ректора на місце по-переднього о. Гринишина, який з огляду на хиткий стан здоров'я і за порадою лікарів пішов на лікування. Новим ректором став о. М. Пришляк, якого заликано на цей пост з далекої Мачерати, де він жив в останньому часі.

Передання »булави« відбулось під час святочної трапези, — хлопців ще тоді не було, — на якій були присутні Владина Мирослав Марусин, представник Конгрегації для Східних Церков, під повною фінансовою опікою якої є не лише УПМС, але й усі українські установи в Римі, що не входять у склад Товариства св. Софії; салезянський провінціял для всього Ляціюм о. Пріна зі своїм секретарем о. Антонієм. Були присутні теж усі Отці, які тиждень раніше з'їхались із своїх літніх душпастирських зайняття. Зенітом трапези було відчитання о. Антонієм декрету введення новоставленого ректора в діяльний стан. Владика потім у святочнім слові подякував уступаючому ректорові за його труди та зусилля, з якими він на протязі п'ятьох років вів УПМС, і одночасно побажав новому ректорові великих успіхів у нелегкій справі згармонізувати працю на славу рідній Церкві та народові.

Зміни на цьому не закінчилися, бо адміністративно-економічну функцію перебрав о. В. Сапеляк, а о. Л. Гайдуківський, що дотепер знаходився на цьому становищі, перебрав від о. Р. Мазаря, який уступив, функцію духовника, тобто усе, що торкається духовного розвитку семінаристів.

На жаль, професорський склад зменшився цього року аж на п'ятеро людей. Б. Татарин поїхав до Америки, щоб проводити надалі свою виховну працю, але цим разом серед тамошньої молоді в Семінарії в Стемфорді; М. Миг'алисько відійшов у відставку, щоб, в першу чергу, закласти зі своєю подругою Катєю нове домашнє вогнище (весілля відбулось 16-го жовтня), потім він збирається закінчити, після повернення до Риму, свою докторську працю в італійському університеті. про Сково-

роду; М. Кренціль, асистент, поїхав до Оттави, Канада, щоб продовжувати свої богословські студії; Сестра Дарія Рошко, що викладала довші роки англійську мову для англомовних, відходить на деякий час в монастир до Філадельфії, та о. Гринишин. На їх місце прибули наші колишні учні, щоб допомогти нам цього року у виховній праці, а саме: М. Малацко та І. Цап. Прибув також новий о. ректор, що також береться до праці з великим ентузіазмом й оптимізмом, що позитивно впливає на ціле середовище. Крім цього, суботами та неділями приходить С. Шафран, який вступив в ряди ОО. Салезіян і завершує свої студії тут, у Римі, в міжнародній спільноті богословів. Стало буде між нами і І. Кулешко, що думає наступного року святитись, доповнюючи таким чином число українських Салезіян у Римі.

З приємністю пишу, що о. митрат І. Хома, секретар нашого Патріярха, надалі викладатиме увищих клясах історію України.

Дуже потішаючим явищем є великий приріст новоприбулих питомців. Коли минулого року число семінаристів доходило до 37, то цього року доходить воно до 47, і ще мають, здається, прибути два студенти. Слід ще зазначити, що коли брати під увагу все число учнів, то більше, ніж половину, їх становлять самі »нові! Ось такий розклад учнів за країнами: з Югославії — 28, з Англії — 7, з Німеччини — 3, з Канади — 5, з Америки — 2, з Франції — 2. Щодо розподілу учнів по клясах, то в 2-ій є 16 учнів, в 3-ій — 11, в 4-ій — 8, в 5-ій — 5, а в 6-ій — 7.

Число питомців у майбутньому зростатиме, чим утруднюватиметься проблема професорського складу, але вірю, що Боже Провидіння прийде нам на допомогу.

Офіційно почато шкільний рік Покровом Богородиці, празником, що припадає на 1-ше жовтня. Це вже давня традиція, що тоді виїжджається на прогулянку »на виноград«. Поїхали ми замовленим автобусом до »коллі романі« (римські горбочки), що відомі на весь світ своїм солодким воноградом і »нейтарським« вином. Поїхали ми спочатку на Тускалум, де знаходиться римський амфітеатр, з горбочку якого видно прекрасну панораму на цілий Рим. Погода дописала, і приємно було бути в холодочку та хоронитись від гарячої погоди, бо в нас тоді не було дуже гаряче. Відтак ми поїхали до монастиря ОО. Василіян італійських, серед яких знаходяться наші українці. Під проводом брата Йосифа відвідали ми весь монастирський притулок, потім перейшли до обителі ОО. Студитів, де спожили виноград і випили по склянці вина.

Три дні підряд перед прогулькою о. Романік з Польщі, проповідував для учнів важливість науки та доброї поведінки в житті. На самий празник Покрова ерхиєрейську Службу Божу відправив Владика М. Любачівський. Тиждень пізніше мали ми щастя гостити в себе наших Владик Митрополитів М. Германюка та С. Сулика, що знаходились у Римі з приводу скликання всесвітнього Синоду єпископів. Дуже гарно лунав молитовний спів юних богомольців під час Служби Божої. Владики потім залишилися з нами на обід і справили всій спільноті приємну несподіванку: для всіх морозиво.

Отак розпочався навчальний рік в УПМС і на протязі року будемо інформувати читачів про дальші події в Малій Семінарії, бо вона належить всьому українському народові.

Геологічні Теми

А. Бедрій

ІДЕЇ ДЕРЖАВНОЇ СУВЕРЕННОСТИ І СОБОРНОСТИ – ВІЧНІ ЦІННОСТІ НАЦІЇ

Застановляючись над питанням: який окремий документ в українській історії двадцятого століття є найважливіший, — треба відповісти, що ним є »Універсал про Всеукраїнську Соборність«, проголошений Директорією Української Народної Республіки 22 січня 1919 року в Києві. В цім документі написано: »Віднині воєдино зливаються століттями відірвані одна від одної частини України. Західно-українська Народна Республіка /Галичина, Буковина й Карпатська Україна/ і Наддніпрянська Велика Україна. Здійснилися віковічні мрії, якими жили і за які вмирали кращі сини України. Віднині є єдина незалежна Українська Народна Республіка. Віднині український народ, увільнений могутчим поривом своїх власних сил, має тепер зможу з'єднати всі змагання своїх синів для утворення нероздільної, незалежної Української Держави на добро і щастя робочого народу«.

Чому цей документ найважливіший? А це з двох причин: історичної й міжнародної. Від непам'ятних передісторичних часів українці стреміли до повного самовиявлення в одній власній державі. Про різні державні формaciї на території України знаємо вже від початків першого тисячоліття перед Христом, коли існувала кіммерійська держава. Босфорська держава 6-1 століття перед Хр. була українсько-геленістичною державою. Згодом від 4 до 7 століття по Хр. існувала українська антська держава, наслідником якої від 9 століття була княжа держава Руси-України, що проіснувала до пол. 14 століття. Внедовзі після її упадку українське козацтво відновило боротьбу за власну державу, яка успішно завершилася сформуванням її під проводом гетьмана Богдана Хмельницького 1648 року. Формально вона існувала до 1764 року, хоч останній прояв української суверенності був знищений московськими агресорами щойно 1775 року, коли-то була зруйнована Запорозька Січ.

Відновлення національної держави передбачив Тарас Шевченко в гаслах, що лише »в своїй хаті — своя правда, і сила, і воля« та »Борітесь, поборете!« Цю визвольну боротьбу розпочав організовувати Микола Міхновський. Наша держава постала у вири Першої Світової війни, найперше у двох окремих державах: Українській Народній Республіці, проголошенні IV Універсалом Української Центральної Ради 22 січня 1918 року, і Західно-Української Народної Республіки 1 листопада 1918 року. Ці дві держави негайно поробили заходи щодо об'єднання, що сталося в наведенім напочатку універсалі. Правда, ця держава не була вповні соборною, бо поза її межа заходи

лися Кубань, Слобожанщина, Крим та інші окраїни.

Другим аргументом в користь великої важливості універсалу з 22 січня 1919 року є міжнародні відносини, що побудовані в основному на принципі національних держав. Прийнято вважати, що від половини 17 століття, тобто від Вестфальського Миру, яким закінчено Тридцятирічну Війну, що був заключений в цьому самому році, коли гетьман Богдан Хмельницький відновив українську національну державу, міжнародні взаємини починають бути основані на принципі національних держав, помимо того, що також ще існували довгий час імперії, тобто держави, в яких одна нація поневолювала інші. Ще перед тим договором, 1625 року, з'явився славний твір »De jure bellic ac pacis«, що його написав голляндець Гуго Гроцій, який виразно говорить про прихід доби націй-держав і про їх права. Гроція називають »батьком міжнародного права«. Від 17 століття по сьогодні число національних держав постійно зростає, а число імперських держав — меншає.

Сьогодні, майже в кожнім творі про міжнародні відносини стверджується, як от хоч би в підручнику Нормана Палмера і Говарда Перкінса: »Продовж більшості так званої модерної історії система націй-держав була панівним зразком міжнаціональної політичної організації Західного світу, і в найновіших часах цей зразок поширився також на інші частини світа. Нації-держави були, і все ще є головними авторами на міжнаціональній сцені.« /»Інтернешел Рілейшенс«, Нью-Йорк, Гавтон Мафлін, 1969, с. 1/

Універсал про Всеукраїнську Соборність є власне з тієї причини важливіший від IV. Універсалу І Проклямації з 1 листопада 1918 року, що попередні два документи не здійснювали повної національної державності. А цей універсал поєднує обидва необхідні складники української національної держави, а саме суверенність і соборність. Суверенність гарантує, що найвища політична влада в державі є виключно і вповні в руках представників української нації. Національна держава перестає бути суверенною тоді, коли рішальну владу в ній мають люди, групи, національні спільноти чи держави з-поза української нації. Всі теоретики держави вважають суверенність за найважніший її складник.

Принцип соборності не є так точно визначений в світовій політичній науці, як принцип суверенности, може тому, що його трактували за самозрозумілий складник національної держави, тобто, що до такої держави входить ціла, дана нація. Щойно в дев'ятнадцятому столітті, під впливом соборницьких рухів в Німеччині та Італії, а пізніше в Польщі і Китаю, постали націоналістичні, об'єднувальні рухи. Згадані нації були до того часу поділені на кілька держав або були в неволі кількох окупантів. В Англії, Франції, Еспанії та інших країнах процеси об'єднання націй в єдиній власній суверенній державі відбулися раніше — в попередніх століттях.

Україна напередодні Першої Світової війни була уярмлена двома імперіями: російською й австро-угорською. З появою визвольної державницької думки в українській суспільності під кінець 19-го століття, побіч ідеї суверенної держави появляється ідея соборності. Синтез обидвох цих ідей оформив перший в своїх виступах в Полтаві й Харкові

Микола Міхновський, заявивши: »Навпаки логіці подій ми вписали на свому прапорі: 'Одна, єдина, нероздільна, вільна, самостійна Україна від гір Карпатських аж по Кавказькі'. /»Самостійна Україна«, 1900/. Про суверенну, соборну державу думав Іван Франко, коли писав статті »Україна ірредента« /1895/ і »Поза межами можливого« /1900/. 1913-го року Дмитро Донцов виголосив політичну доповідь на II-му Всеукраїнському Студентському З'їзді в липні 1913 року. Донцов твердив: »Коли наша нація чує в собі силу й волю до життя, коли вона почуває в собі організаційний талан, котрий вона так блискуче колись виявляла; коли вона не хоче добровільно замкнутися в тій труні, которую їй готовують російські молодотурки — одиноким виходом для неї мусила б бути програма не автономізму, лише політичного сепаратизму«. Донцов наголосив соборницький принцип такими словами: »... з пробудженням неісторичних націй, а особливо України, що досі була гноєм для великопольської і великоросійської ідеї — як Польща, так і Московщина, мусіли б відійти в свої етнографічні граници«.

Державницькі ідеї українців сповнилися під час Першої Світової війни: на території, уярмленій Росією, українську суверенну державу відновила Українська Центральна Рада 22-го січня 1918 року. В її IV-ому Універсалі читаємо наступні слова: »Народе України! Твоєю силою, волею, словом утворилася на Українській Землі вільна Українська Народна Республіка«. А далі: »Віднині Українська народна республіка стає самостійною, ні від кого незалежною, вільною, суверенною Державою Українського народу«. А 1-го листопада 1918 року прогунали подібні слова в Проклямациї Української Національної Ради у Львові: »Волею українського народу утворилася на українських землях колишньої австро-угорської монархії Українська Держава«. По кількох місяцях ці дві держави злучилися в одну соборну українську державу.

Коли ж ця держава була знищена ворогами, в Україні діяв і в 20-их і в 30-их роках визвольний рух, очолений гол. от. Симоном Петлюрою, проф. Сергієм Єфремовим і полк. Євгеном Коновальцем. Коротко проіснувала українська держава в Карпатах в березні 1939 під проводом о. д-ра Августина Волошина. Потім У.С.С.Д. була відновлена Актом 30 червня 1941 року під головуванням Ярослава Стецька. За неї змагалися ОУН і УПА в 40-их роках під проводом Степана Бандери й ген. Романа Шухевича-Тараса Чупринки. Від 1944 до 1952 року діяв підпільний національний уряд України — Українська Головна Визвольна Рада. За ідею У.С.С.Д. вибухали в 50-их роках могутні повстання й страйки політ'язнів в російських концтаборах. Після них в 60-их роках, до боротьби за неї піднялося нове покоління, прозване шестидесятниками. Спільно з націоналістичним підпіллям це покоління дало нам продовж 60-их і 70-их років цінні твори державницько-націоналістичної думки. З найновіших творів годиться відмітити »Грані культури«, »Дисидентство« й »Дерево національних завдань«.

Українська держава завжди мала ненаситних і жорстоких ворогів. Найбільшими між ними є Росія і Польща. Уже від 12-го століття відомі зв'язки владімірсько-суздальських князівств з Польщею для спіль-

ного поборювання Руси-України. Татарська інвазія України була обидвом цим агресивним сусідам на користь. Після півтисячоліття славного існування наша княжа держава впала під ударами різних зaimанців. А коли козаки її відновили, то московська й польська держави розгромили її, спершу поділивши на дві: Правобережну й Лівобережну гетьманщини. Розбивши соборну Україну на частини, нашим ворогам легко вже було опісля покорити всю Україну. Не помогли ніякі зусилля гетьманів Петра Дорошенка, Івана Мазепи й Павла Полуботка та інших політиків. А коли прийшла ліквідація польської імперії, то окупованими нею українськими землями поділилися між собою Росія й Австрія.

Коли ж українська держава була відновлена на початку 20-го століття, то традиційні вороги України — Польща під проводом Ю. Пілсудського й Росія під проводом В. Леніна — пішли війною проти неї. В Ризі вони заключили договір, в якому поділилися загарбаними українськими землями. На передодні Другої Світової війни, крім цих двох ворогів, ласим оком гляділи на Україну ще й німецькі расисти. Але типічним для ОУН-УПА була безкомпромісова боротьба на два фронти: і проти німців і проти москалів, а також проти польських шовіністів, які йшли з москалями.

Після Другої Світової війни москалі, які формально заволоділи більшістю українських етнографічних земель, повели двобічний наступ на революційно-визвольний рух: з одного боку вони вели жорстокий і безпощадний збройний наступ на ОУН-УПА аж до половини 50-их рр., щоб знищити організоване збройне підпілля. З другого боку вони намагалися вплинути агентурними шляхами на державницько-думаючих українців в той спосіб, що мовляв не треба змагатися за УССД, бо УССР є нібито українською державою, в якій українці матимуть щораз більше прав, зокрема в ділянці культури. На ці підривні розкладові затій большевицької психологічно-ідейної боротьби проти ОУН-УПА появилася серія вартісніх творів підпільних публіцистів в Україні. Згадаємо Дмитра Майвського-Думи »Наша відповідь« /1945/, Осипа Дякова-Горнового »Шовіністичне запоморочення і русифікаційна гарячка большевицьких імперіялістів« /1946/, Петра Полтави »Концепція самостійної України і основна тенденція політичного розвитку сучасного світу« /1947/, Осипа Горнового »На большевицькому ідеологічному фронті« /1948/, заклики УГВР в справі бойкоту виборів до »верховних советів« УССР і СССР /1946 і 1947/, Петра Полтави »Політика московсько-большевицького уряду та його української агентури немає нічого спільногого із справжньою волею українського народу« /1950/ і багато інших.

Москалі розгорнули колосальну пропаганду також в Західніх країнах про те, що опозиція внутрі Советського Союзу — це властиво лише протирежимна, тобто протисоветська боротьба. Її вели московські комуністи, але не в менший мір і в тотожному дусі — вся російська еміграція, незалежно від свого партійного звінничковання. Згадаймо »Совет Освобождения Народов России«, очолений Александром Керенським. Цей СОНР писав у своїх виданнях, друкованих у Америці й Західній Європі, що в СССР немає жодних протиімперських протиро-

сійських визвольно-національних рухів. /Гляди »Наше становище до бінужих подій« від Проводу ЗЧ ОУН з жовтня 1951/. Широку діяльність розгорнув Трудово-Народний Союз /НТС/, що трактував неросіян в ССР як провінції одної спільної великої російської держави.

Супроти такої російської єдинонеділімської пропаганди й диверсії гостро тоді поставились у сії українські політичні групи й середовища. Після постання СОНР москалі зі своїми прихильниками в ЗСА створили 1952-го року »Американський Комітет Визволення Народів Росії« /АКВНР/, що виразно стояв на платформі збереження російської імперії. Постав був ще т. зв. Координаційний центр Антибільшевицької Боротьби /КЦАБ/. Всі ці формaciї антирежимного характеру зникли по кількох роках, бо до них не вступила жодна більша визвольна організація уярмлених Росією націй. Навпаки, сильно застуталізувався Антибільшевицький Бльок Народів, що досі веде діяльність з ціллю знищенння російської імперії. Протиімперська протиросійська визвольна концепція сильно поширювалася в 50-их роках, у висліді якої Конгрес ЗСА прийняв 1959 року важливий Закон про Тиждень Поневолених Націй.

1975-го року був підписаний в столиці Фінляндії т. зв. Гельсінський Кінцевий Акт. Це був період детанті між Заходом і російською імперією. Захід визнав формально російську сферу завоювань. За плечима Брежнєва і за його згодою шеф КГБ Юрій Андропов розгорнув величезну дезінформаційну психологічно-ідеологічну офензиву проти української еміграції, проти всіх визвольних протиросійських рухів і проти самого Заходу з метою розкласти, послабити й розбити їх. Внутрі імперії Москва дозволила тимчасово для замилення ока Заходу створити т. зв. Московську Гельсінську Групу. Цим трюком викликано ілюзію, що нібіто буде змога проявлятися різним дисидентським групам, які домагаються більше »людських прав«. Цим маневром Москва рівночасно задумала послабити революційні націоналістичні підпілля через їх включення до »громадського сектора з вимогами нібіто оправданими конституцією ССР«.

В такому пляні Московська Гельсінська Група вислава своїх емісарів до окремих поневолених країн зі завданням творити там подібні місцеві групи, підчинені МГГ, яка вважала себе »всесоюзною«. Емісарем МГГ для України Москва призначила ген.Пйотра Грігоренка. Але не все пішло за пляном. У відповідь на московську дезінформацію й диверсію з'явилася заява від 13 українських політ'язнів-націоналітів Владімірської тюрми у формі Звернення до генерального секретаря ООН /1976/. Підписані остерігали, що російські дисиденти зовсім не загрожують існуванню самої імперії, яка від 1922 року називається ССР... Москва робить усе, щоб замаскувати імперіальну суть своєї національної політики... Мета українських націоналітів — вихід України зі складу ССР і побудова Української держави.

В листопаді 1976 року сформувалася в Києві Українська Гельсінська Група. Проте вона не прийняла такої програми, що її хотіли накинути члени МГГ тому, що і в своїй першій декларації і в Меморандумі ч. 1 в осередку змагань поставлено відзискання української суверенної держави. В декларації з листопада 1976 року сказано: »Ми

вважаємо неправомірним цей факт, що Україна, яка є повноправним членом ООН, не була представлена окремою делегацією на Гельсінській нараді!...« Отже мова не про УССР, а про незалежну українську державу, якої нема, тобто вона мусить постати.

В 70-их роках приїхало з СРСР з західні країни повно всяких так званих дисидентів-антирежимників, які дістали велику моральну й матеріальну піддержку від західних еліт за те, що вони пропагують політику детанті. Діяльність цих дисидентів очевидно виявилася шкідливою для розгортання протиімперської протиросійської визвольної політики й боротьби.

Треба признати, що в добі детанті дещо скористали поляки. В Польщі скріпилися національно-незалежницькі тенденції. Могло здаватися, що ці тенденції вийдуть на користь українських визвольних змагань, коли б польський націоналістичний рух нав'язав співпрацю з українським. Москалі побачили в цій можливості велику загрозу для своєї імперії. Тому вони повели двома різними шляхами диверсійну дію, щоб до українсько-польського наближення не допустити. Офіційна Москва напевно загрозила полякам, щоб не пробували вирватися зі стану сателітного й не вмішувалися у внутрішні справи СРСР. А російська еміграція мала завдання переконати поляків, що росіяни, а не руhi уярмлених ними націй, — найкращі приятелі поляків. Наслідки московської дії помітні навіть у політиці папи Івана Павла II, який є польським палким патріотом. Він дає всю можливу допомогу в реалізуванні національної незалежності й самобутності Польщі. Але він не дає ніякої допомоги Українській Церкві в Україні й зусиллям українських патріотів втримати в Україні національну самобутність.

Між поляками й москалями формується своєрідна коекзистенція, що відбувається коштом України. Є дані твердити, що далекозорі російські мислителі готові навіть в критичний момент для позиції їхньої імперії віддати полякам загарбані ними західно-українські землі, якщо б це було потрібне для збереження імперії в решті України. Пригадаємо, що існує довга історична традиція спілкування цих двох націй, звернена проти інтересів України. Згадати б зловісний Андрусівський договір з 1667 року, яким розбійники поділили між собою Україну: поляки загарбали Правобережжя, а руски — Лівобережжя. В цій самій категорії є Ризький договір з 1921 року. Пізніше, під час Другої Світової війни, польська націоналістична противімецька партизанка, зокрема Армія Крайова, пішла на співпрацю з більшевиками в поборюванні ОУН-УПА, навіть на доручення Польського Екзильного Уряду.

Останніми роками помножилися приклади взаємного залицяння між москалями й поляками коштом України. Були спільні заяви нібито в обороні українських політв'язнів і прав людини в Україні, ігноруючи питання відновлення УССД. Появилися провокативні твердження, що українські націоналісти брали нібито участь у розгромі польського повстання у Варшаві 1944 року. Коли поляки ставлять домагання, щоб росіяни дали їм Західну Україну, то ні російські дисиденти, ні дисиденти-малороси не виступають проти таких польських вимог. В квітні 1980 року група єдінонеділімських дисидентів опублікувала заяву п. н. «Оглянись в раскаяньи», в якій підписані просять вибачення поляків за злочин їхнього єдінонеділімського совєтського режиму, поповнений в Катині.

В липні 1980 року подібна група імперських дисидентів проголосила »Звернення до урядів країн Європи, ЗСА і Канади«, в якому названо »незаконним територіальні надбання СССР« після вересня 1939 року. З цього звернення виходить, що дисиденти вважають законним віддання польським імперіялістам західно-українських земель. В писаннях різних російських дисидентів є кількачратні натяки про те, що мовляв Західна Україна не є інтегральною частиною української нації /Солженіцин, Буковський і інші/. Очевидно поляки радо сприймають такі підхлібування москалів, але й тим самим поглиблюють українсько-польську ворожнечу. Дійшло навіть до того, що часопис »Свобода« опублікував минулого року з нагоди свята 22-го січня світлину Юзефа Пілсудського, завойовника Західної України та співпричинника ліквідації української держави. На цього запеклого польського великороджавника робив 1921 року атентат український старшина й член УВО Степан Федак.

Боротьба за УССД — це не лише збройна, пропагандивна, виховна, культурна й підпільна боротьба. Це також боротьба концепційно-ідеологічна. Вороги УССД прагнуть розкласти національно-визвольний рух в той спосіб, щоб він відрікся або не настоював безкомпромісово змаг за суверенну й соборну національну державу.

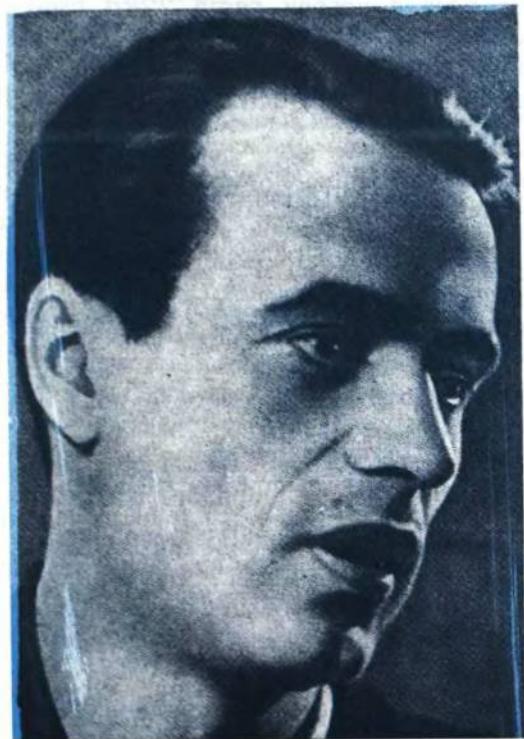
Д-р Дмитро Донцов висловив ще 1913 року на студентськім з'їзді майже пророчі слова: »Не підлягає сумніву, що свою польонофільську політику Росія могла б вести лише коштом українства«. Він твердив, що з постанням української держави перестануть назавжди існувати російська і польська імперські ідеї: »Це здається зрозумілі вже і поляки, і москалі. Звідси їх »антант кордіал«, звідси московофільська орієнтація поляків, що завдає стільки клопоту нам«. Ці тези Донцов висловив 70 років тому, але в колах російських дисидентів і в колах польської еміграції — старої і нової — точно саме такі погляди беруть верх сьогодні. Отже, на відтинку соборності мусимо скріпити нашу чуйність і єдність, щоб не датися розбити на частини, щоб не повторилися злощасні двадцяті роки.

Бій за ідеї УССД зокрема мусимо вести на міжнародному відтинку, щоб у відношенні до України не перемогли в колах наших евентуальних союзників концепції наших відвічних ворогів, які не зрікаються бажання володіти над Україною. Змаг за УССД — це найперше змаг за ідеї УССД. Доки ідеї суверенної й соборної української держави житимуть, доти є певність, що продовжуватиметься національно-визвольна боротьба. Отож, хай живуть в наших серцях і чинах ці відвічні святі ідеї України!

Поезія · Проза

ВАСИЛЬ СИМОНЕНКО – У 20-ТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

ВАСИЛЬ СИМОНЕНКО – ПОЕТ МУЖНОСТИ

Коли мечами злоба небо крає
І крушить твою вроду вікову,
Я тоді з твоїм ім'ям вмираю
І в твоєму імені живу!

/»Україні«/

В грудні 1963 року на 29 році життя помер в лікарні, в не дуже ясних обставинах, молодий, повний життєвої динаміки, талановитий і наснажений національною ідеєю Василь Симоненко. Свою творчість розпочав він в час, коли в ССР, після смерти кривавого Сталіна, прийшло до деякої »відли-

ги... в 1950-их роках.

Застрешені сталінським терором представники старшої літературної генерації не відважилися ще на вільнішу творчість, а держалися соцреалістичного стереотипу, що його накинув режим. Ініціатива зміни прийшла від молодшої генерації, між якою на одне з перших місць почав вибиватися Василь Симоненко.

»Як грім народжується з тиші – писав літературний критик С. Крижанівський в передмові до збірки »Тиша і грім« /1962 р./ – так з глибини нашої землі, з надр нашого народу вибуруньковується нова поетична індивідуальність, виникає щира, тверда, упевнена мова поета Василя Симоненка«.

Поетичний доробок Василя Симоненка, це, крім названої збірки »Тиша і грім« /1962/, збірки »Земне тяжіння« /1964/, »Посзії« /1966/ і випущена на еміграції збірка »Берег чекань«. /1965/

Ціла низка поезій була відкинена советською цензурою, а деякі з них споторені при друкуванні не до пізнання. В 20-ті роковини з дня смерти Поета друкуємо його декілька творів, що були відкинуті цензором або споторені видавцями.

О. К.

КУРДСЬКОМУ БРАТОВІ

Борітесь — поборете
Т. Шевченко

*Волають гори, кровлю политі,
Підбиті зорі падають уніз,
В пахкі долини, зранені і зриті,
Вдирається голодний шовінізм.*

*О, кудре, бережи свої набої,
Але життя убивців не щади!
На байстрюків савайлля і розбою
Кривавим смерчем, бурею впади!*

*Веди із ними кулями розмову,
Вони прийшли не тільки за добром:
Прийшли забрати ім'я твоє, мову,
Пустити твого сина байстрюком.*

*З гнобителем не живимеш у згоді:
Йому — панять, тобі — тягнути віз!
Жиріє з крові змучених народів
Наш ворог найлюдіший — шовінізм.*

*Він віроломство заручив з ганьбою,
Він зробить все, аби скорився ти...
О, кудре, бережи свої набої,
Без них тобі свій рід не вберегти.*

*Не заколисуй ненависти силу.
Тоді привітність візьмеш за девіз,
Як упаде в роззявленау могилу
Останній на плянеті шовініст.*

СУД

*Параграфи присіли біля столу,
Примітки причайлисъ по кутках,
Очима гострими підсудну прокололи
Цитати із багнетами в руках.*

*I циркуляр дивився в окуляри,
I гріл ися роззяви біля груб,
I вказівки скакали, мов примари,
Із телефонних мудрих труб.*

— Вона чужа, — параграфи сказали.
— Вона не наша, — мовив циркуляр.
— Нечувана, — примітки пропищали.
І в залі знявся лемент і базар.

І циркуляр на них поглянув строго,
І зал заворушився і затих.
І розп'яли її, небогу,
В ім'я параграфів товстих.

Вона даремно присягала слізно,
Що не чинила і не чинить зла...
Була у суддів логіка зализна:
Вона ні в які рамочки не лізла,
Вона — новою думкою була.

ХОР СТАРІЙШИН З ПОЕМИ »ФІКЦІЯ«

*Просвітились!
Та ще хочем других просвітити.
Т. Шевченко*

Порода наша мудра від природи,
ми знаєм все, бо осягнули все,
і глипає на нас зворушене і гордо
щасливий предок — щирій шімпанзе.

Йому гойдатись на гіллі рипучім
І на тропічних тішитись вітрах...
А ми підем і цілий світ научим,
Як у чорнильних плавати морях.

У нас такі премудрі всі і вчені,
що лімітуємо чорнило і папір,
вулкани діють дужі і скажені
в хребтах високих паперових гір.

Ми знаєм все! Для нас усе відоме!
Що буде завтра? Запитайте нас.
Як живить вогнище руда суха солома,
так нас годує мудрість повсякчас.

Ми піднесем, ми підведем і підем,
ми дійдемо, ми сягнемо висот!!!
Ми стільки істин вам за мить націдим,
що подив назавжди заціпить рот.

Чого тиняється по світу, ніби п'яні,
чого шукаєте, коли ми все знайшли,
коли ведуть дороги осляні
під наше сонце з вашої імли.

У нас давно й ніхто не чув про горе
та інші нісенітниці й бриданю.
Одна турбота чола наші оре:
а що як в мудрі паперові гори
раптово влучить іскорка вогню?

ЗЛОДІЙ

Дядька затримали чи впіймали,
Дядька в сільраду ескортували,
Дядька повчали і докоряли:
— Як вам, дядьку, не ай-я-яй?
Красти на полі свій урожай?
У кого ви вкрали? Ви крали в себе.
Це ж просто сором красти свій труд! —
Дядько понуро тім'я теребив
І смакував махру.
Дядько кліпав товстими віями.
Важко дивитися в очі ганьби,
Важко йому із домашніми мріями
Враз осягнути парадокси доби.
— Та воно так, — у кулак кахикав, —
Красти погано... Куди вже е гірш. —
Рвісся з горлянки свавільним криком,
Мій неслухняний вірш!
Чому він злодій? З якої речі?
Чому він красти пішов своє?
Дали б той клунок мені на плечі —
Сором у серце мені плює...
Дядька я вбити зневагого мушу,
Тільки ж у грудях клекоче гроза:
Хто обікрав і обскуб його душу?
Хто його совісті руки зв'язав?

Де вони, ті — відгодовані, сірі,
Недорікуваті демагоги і брехуни,
Що в'язи скрутigli дядьковій вірі,
Пробираючись в үрісла й чини?

Їх би за гратеги, іх би до суду,
Їх би до карцеру за розбій!
Доказів мало? Доказом будуть
Лантухи вкрадених вір і надій.

Є ТИСЯЧІ ДОРІГ

Є тисячі доріг, мільйони вузьких стежинок,
Є тисячі ланів, але один лиш мій.

I що мені робить, коли малий зажинок
Судилося початъ на ниві нерясні?

Чи викинути серп і йти байдикувати,
Чи долю проклясти за лютий недорід
I до сусід пристать наймитувати
За пару постолів і шкварку на обід?

Коли б я міг забути убоге рідне поле,
За шмат ції землі мені б усе дали...
До того ж і стерня ніколи ніг не коле
Тим, хто взува холуйські постоли.

Ta мушу я іти на рідне поле босим,
I мучити себе ѹ ледачого серпа
I падати з утоми на покоси,
I спати, обнявши власного снопа.

Bo нива це — моя! Tут я почну зажинок,
Bo кращий урожай не жде мене ніде,
Bo тисяча доріг, мільйон вузьких стежинок
Мене на ниву батьківську веде...

ГРАНІТНІ ОБЕЛІСКИ

Гранітні обеліски, як медузи,
Повзли, повзли і вибилися з сил.
На ցвинтарі розстріляних ілюзій
Уже немає місця для могил.

Мільярди вір — зариті у чорнозем,
Мільярди щастя — розвіяні упрах...
Душа горить, палає лютий розум,
I ненависть регоче на вітрах.

Коли б усі одурені прозріли,
Коли б усі убиті ожили,
To небо, від прокльонів посіріле,
Напевне ѿренуло від сорому ѹ хули.

Тремтіть, убивці, думайте, лакузи
Життя не наліза на ваш копил.
Ви чуете? — на ցвинтарі ілюзій
Уже немає місця для могил.

Уже народ — одна суцільна рана,
Уже від крові хижіє земля,
I кожного катногу і тирана
Уже чекає зсукана петля.

Розтерзані, зацьковані, убиті
Підводяться і йдуть чинити суд.
I їх прокльони, злі ѹ несамовити,
Впадуть на душі плісняві і ситі,
I загойдають дерева на вітті
Apostolів злочинства і облуд.

ЗА ГРАТАМИ

/Із переживань українського революціонера/

II ЧАСТИНА (3)

»Мученики, неповинно потерпівші, кричать до нас з гробів сваїх, вимагають помсти за їх кров і кличуть нас на оборону самих себе й своєї Батьківщини!«

(Передрук з «Українського Слова» 1938 р.)

Богдан ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ
/»Історія Русів»/

Мої келійні товариші ждали на свою чергу. Уже вереск у сусідніх келіях, а потім тихо, чути тільки стогони. В'язні в моїй келії ховаються. Відкрилися двері, впали умундировані п'яні садисти, а за ними заступник начальника в'язниці, одігній у цивільний одяг. »Даць му!« — показує на мене. Затиснувши уста, я стояв, палки спадали по усіх усюдах. В голові шум. В очах темно-червоно-чорно. Лежачи на долівці, я здригнувся, коли місили чобітами. Коли я очнував, надо мною стояв тюремний пшодовнік, який сказав: »Вже має досить!«.

Садист по якомусь часі відвідав мою келію в оточенні цілої банди поспіаків і фельдшера. »Зняти це!« — сказав поспіакам, вказуючи на перев'язану рушником окривлену голову. »Будемо тепер пертрактувати. Як там акція, пане старосто?!« — Я мовчав.

Коло 12 год. прийшов прокуратор на слідство /масакра почалася коло 7 год. вранці/. Прийшов до моєї келії. На його запит: »Хто кричав!« — заявляю, що я кричав. Водночас подаю, що я в моїх окликах обвинувачував начальника в'язниці в спровокуванні масакри, яку мені вже давніше заповів начальник і аспірант при свідках, — подаю їх прізвища й кажу, що я хочу мати судову розправу за »оклеветання властей«. Аспірант підслухує під дверми. Звертаю увагу прокуратора на це. Він удає, що не доглянув. Нагло вбігає один стражник і, показуючи на мене, каже: »Він кричав — »Не кричіть, бо то провокація аспіранта«. Я »пришиплюю« його з місця й жадаю, щоб прокуратор занотував, що стражник, який хотів мене оскаржувати, »засипав« аспіранта. Другий стражник випихає першого за двері. Аспірант підслухує під візитиркою, на що звертає увагу один в'язень; я показую прокураторові на двері. Прокуратор поіритованій каже: »Не заглядати й замкнути двері!. А за хвилину прокуратор вилетів із келії, коли я його спитав, чи аспірант буде усунений.

Ввечері тюремні лікарі в присутності прокуратора оглядали мене й навіть »урядово ствердили« — »17 знакуф«; як на окупантську справедливість, досить і того.

Акцію ведемо далі. Більшість посполитих в'язнів прихилилася на наш бік, а навіть комуністи тепер притихли. Провід УНПВ видав по клик до друзів, видержати до переможного кінця, бо найпріще вже минуло.

Вневдовзі приїхав начальник тюрми. Слідчий суддя, довідавшися, що, не дивлячись на побої, я не уступив, зарядив знову мене дати до карцеру! Суд казився, бо всі друзі, як один, заявили, що доки не заряджу інакше, відмовляють від зізнань, і доки не виповнять наших жадань, акція триває.

Врешті з карцеру викликає мене начальник в'язниці на переговорах до свого кабінету. Але розходимося з нічим. Я знову в карцері. Другого дня до карцеру ввійшов начальник на переговори. І тим разом нічого з них не вийшло. За кілька днів кличе мене знову до кабінету. Якраз дзвонить до нього апеляційний суддя до справ виняткового значення. Питає, як є з переговорами. Догадуюся про це з необережного вислову: «саме розмовляю». Мене впровадили до другої кімнати. По якомусь часі чую розмову судді і начальника крізь двері. Суддя виходить, «переговори» йдуть далі. Начальник приймає майже все важливіше, вже включно з тим, що усуне аспіранта зі становища свого заступника. Врешті ставлю останню умову: я перериваю усну акцію. — Він не годиться. Вертаю до карцеру.

З карцеру вдається мені припадково вислати на відділі радісну вістку, що ми вже виграємо. Чергового дня начальник годиться й на останню мою умову. До його кабінету викликають друзів — як відпоручників келії і я усно заявляю їм про перемогу. Радість б'є з їхніх очей. Начальник, відвернений до вінна, вдає, що не слухає. Акція наша закінчена.

Несподівано повідомляє мене начальник, що на поодинки я не можу піти відкликати акцію, бо там є мої спільніки, отже суддя заборонив. Повідомляю поодиноких окремим письмом, але не маю вістки, чи вони напевно одержали. Я — очевидно — вже тепер на відділі. Яка радість огорнула друзів, не доводиться й писати. Мене викликає суддя. Хоче закінчувати зі мною слідство. Питає, чи маю подати ще яких свідків на свою оборону; заявляю, щоправда, акція закінчена, але для мене ще остаточно не зліквідована, бо він мені заборонив повідомити поодинок про це; отже я, як провідник акції, відмовляю зізнань і боронитися не буду так довго, доки не буду певний, що останній націоналіст повідомлений про закінчення акції.

Наша перемога здергала натиск і відкинула на довший час репресії, а з морального боку це був для тюремного життя друзів справжній духовий підйом, якого ніколи не забудуть.

Ми здавали собі справу, що наша перемога буде тривалою тільки тоді, коли ми не допустимо до нових замахів адміністрації на наші здобутки. Вже після кількох тижнів адміністрація зробила спробу злагмання зобов'язань. Одного вечора забрала одного з наших друзів, 17-літнього селянського хлопчину. Після чотирьох днів я довідався, що його тортурує поліція на вартівні. Було це перед вечером. Я рішився з місця зорганізувати протест, але таким робом, щоб адміністрація думала, що це нова акція. До пізної ночі вигукував я доручення, зміст котрого був такий: завтра вранці націоналісти заявляють адміністрації, що починають акцію й вестимуть її так довго, доки адміністрація не заявить, що не буде ламати зобов'язань і не звільнить з-під тортуру друга. Ніяких письмових комунікатів про це не видавав провід УНПВ, зн.

не впала ніяка записка на руки, отже адміністрація не знала, в чому річ. Слідуючого дня мене викликав заступник начальника тюрми й питає, про що йде. Я заявив, що ми домагаємося звільнення від тортуру друга Л. Його чергового дня звільнили...

Ми свідомі були того, що протести можуть бути взагалі неуспішні, але йшло про те, щоб постійно засвідчати свою готовість боротьби, як теж, щоб адміністрація ще далі не загострювала терору, і, врешті, щоб тортуровані друзі знали, що за ними стоїмо ми всі.

У час акції провід доручив усім, кому адміністрація відібрала власний одяг, скидати й перебувати в келіях в біллю. До речі: адміністрація дбає особливо про те, щоб політичних в'язнів зрівнювати й зовнішньо зі звичайними в'язнями, тому постійно насильно забирають їм власне одіння. У відповідь в'язні перебувають у келіях у біллю. Був випадок, що один друг сидів 8 місяців в біллю, загортавши в холодні дні, як стражники не бачили, в прикривку з ліжка, за що був караний безчисленні рази карцером, темницею й битий стражниками.

Отже, не зважаючи на те, що в час акції адміністрація погодилася звернути одяг нашим засудженим друзьям, тепер робила труднощі, заявляючи, що звертає тілки засудженим із ст. 97 к. м. — себто за приналежність до ОУН, а всім другим, які не мають цього параграфу, не зверне. Мої численні заходи в адміністрації вже в характері офіційного представника політ-в'язнів, були безуспішними. Тому я рішився на черговий протест.

Коли пізною ніччю я виступував дорученням друзьям, стоячи на печі, /стукав до келії надо мною й до сусідньої з тою келією/, нараз тихо відкрилися двері, ввійшла нічна сторожа й зловила мене. Я опинився, як звичайно, в пивниці. До речі: я розрахував на те, що ніччю всі ключі замкнені на вартівні, отже, навіть коли чути моє стукання, то — по-перше, не ствердять, хто стукає, а по-друге, коли б ключник зачав «напоминати», то я в час потраплю вскочити на моє ліжко. Тим разом я прорахувався. Переночувавши на бетоні з водою, в льосі під темницею, другого дня я вернувся до келії. Крім темниці я мав ще за стукання рапорт у комісаря тюремної сторожі. Не заперечую, що я стукав, я заявив, що мушу порозумітися з товаришами, як їх представник; коли мені унеможливлюють робити це легально, то я роблю й буду робити нелегально, тим більше, що адміністрація не додержує своїх зобов'язань і друзям не звернула одіння, на одержання обіцянних газет не дозволяє й безліч других справ не полагоджує. Я заявив, що ми розпічнемо новою акцією старими методами, коли вона ламатиме дальнє дане слово. Комісар на моє «зухвалиство» сказав, що вони мене, як бунтаря, інакше присмирятъ, коли дотеперішні заходи не поможуть.

Ось так, будучи у вічному поготівлі, ми всетаки здергували посилювання терору й боронили свою честь і те, що видерли в боротьбі, кріпко держали.

Садист-заступник начальника полетів із свого становища на нижче, перестали масові побої на довгий час, врешті прийшли газети, листи з дому, більша частина засуджених дісталася спільну політичну келію, більшість дісталася власне одіння, здобуто свободніші й безкарнє вживання української мови й др. Словом, затяжна боротьба не була

даремною. Позиції націоналістів скріплювалися й у відношенні до других в'язнів, зокрема посполитих, коли йде мова про зміну їх наставлення до нас. Уже дуже рідко траплялися випадки, коли посполиті, намовлювані ключниками, побивали наших і навіть інколи такий, підбунтований ключником, признавався, що йому казали нам дошкуювати, побивати і т. п. Різним завадіям імпонує, без огляду на їх мораль, сила й солідарність. Одне й друге ми задокументували й скріпили своєю постаюю специфічну мораль в'язня, для якого стражник є ворогом і зрада таємниць келії, байдуже яких і ким, є караною. Число «жапусів» /донощиків/ почало маліти. У час нашої акції ця язва давалася добре нам у знаки, але й у той час було по келіях кілька масакрів, не одному поломили в'язні ребра й т. п. Правда, мандрували за це до темниць, брали палки від ключників, але язву нищили.

У тюрмі особливі конфлікти ми мали з комуністами. Ця голота добре далася нам у знаки. Багато націоналістів воліло сидіти нераз із посполитими в'язнями, ніж з тою наволоччю. Вічні перехвалки, що вони дбають за інтереси українського робітника, а ми вислуговуємося польській і українській буржуазії, спочатку розсмішували нас, але коли це тривало днями, тижнями, місяцями, роками, вривався терпець, тим більше, що ця язва провокувала на дискусії наших селянських хлопців і робітників, бажаючи їх протиставити нам. Очевидно безуспішно. Але цього було нам забагато.

Одного дня наші хлопці спонтанно урядили цій банді та їх поплечникам — »рідним« ренегатам — мордобиття. Коли в одній келії член КККП Зах. України, жид Г., у своєму балаканні, підбурюючи посполитих в'язнів проти нас, назвав провідника націоналістів політичних в'язнів прислужником адміністрації за те, що він не хоче переговорювати з комуністами в справі спільної акції, а заявив, що провід в акції всіх в'язнів належить без дискусії націоналістам — зірвався друг Ф. і «справ» по пиці комунара. Наші хлопці в других келіях теж не були позаду. До речі вже декілька років раніше було замітне мордобиття комунарів. Адміністрація, знаючи, як ненавидимо їх, навмисне після боротьби за політичні келії дала була так зв. келію нашим, але спільну з комунарами.

Комунарі дістали звідкись газетний портрет Леніна й почепили його на стіні. Коли ждання наших селянських хлопців, щоб зняли його, було безуспішним, а комунарі почали ще й провокувати й ображати наших друзів, нашим увірвався терпець і — комунарі, з подертим Леніном і »надрушеними« головами зчинили пекельний вереск, що »націоналісці мордуйон«, і гримали в двері, закликаючи ключників. Очевидно, ключники стали по стороні комунарів і наші помандрували до темниці. Але комунарі мали научку.

Окремим приказом провід УНПВ заборонив усім націоналістам усякі дискусії з комуністами, всяке близьче життя в келії, яке виявлялось би, напр. у формі взаємного угощування, як це водилося в тюрмі, харчами з хати, спільні виступи проти адміністрації, — словом, на кожному кроці поводитися з ними, як із ворогами: натомість збаламучених, неосвідомлених сільських хлопців, особливо з Волині, притягати до себе й розкривати їм очі на брехню, /бо в ґрунті речі волинський

комунізм — це ніякий комунізм, а несвідомість!.

Ніколи не забуду »грипса«, що його я одержав від навернених селян Волині. Було це вже в часі нашої судової розправи. Нас закуто в кайдани й в оточенні маси поліції ми йшли з вартівні до авт. Тому, що добровільно не всі давали себе заковувати, поліція на вартівні чинила деяким »масакру«, кидала на землю, била, копала ногами. Чути було крики. Врешті ми вийшли закуті і позирали на вікна сусідніх келій, в яких ми знали, сидять засуджені волинські селяни за »комунізм«. Вони стояли біля вікна. Ми підняли руки в кайданах і кликнули: »Слава Україні!« З вікон нам відповіли волинські селяни: »Слава Україні!« Ім слізози стояли в очах, як писали вони пізніше. В згаданім грипсі, що я його одержав за кілька днів, вони просили простити їм їхній колишній комунізм, бо вони не знали, не маючи преси, що таке ОУН, і заявляють себе націоналістами й сердечно просять бодай вважати їх симпатиками націоналізму та слати їм реферати, прикази, що і як мають чинити, щоб направити свої похиби.

Але не завжди були успіхи. А скільки труду й розчарувань довелося мені самому пережити, коли цілими днями, бувало, я переконував збаламученого львівського робітника, щоб врешті він, призвавши вже мені слухність, підбурений наново комунарами, чергового разу починав усе від початку... І це повторялося з ним не раз.

* * *

Тюрма заповнилася друзями. Порозкидані були вони по різних келіях, відділах, — зв'язок зловити було досить тяжко. Послугачі здебільша були »капусями«. На вікнах густі дротяні сітки. Але треба постаратися, щоб друзі не були самітними. Провід УНПВ, до якого, крім провідника, належав ще заступник і вишкільний референт в одній особі, референт організаційних справ, що тримав зв'язок з відділами /а їх було шість/ і ще один член, як безпосередній помічник провідника — рішив видавати періодик, спочатку раз у місяць, опісля — два рази. Писаний він був на паперях від курення в розмірі 50 до 70 сторін, називався »Непоборні«, орган проводу УНПВ. На зміст його складалися ідеологічно-програмові статті, політичні, святочні /з нагоди різних роковин/, огляд преси, хроніка тюрми /де хто сидить, хто прийшов новий, кого засуджено і як, і т. п. Офіційна частина була окремо в спеціальних »Приказах«. Нагадував це орган К. Е. ОУН ЗУЗ »Бюлетень«. У ньому співпрацювали такі автори: Євген Озерський, Зорян Сук, Шуст, М. й інші. Журнал переписувався ранками й вечорами в 3-4 прим. Ішов до провідників відділів, а ці пересилали до провідників келій.

Перше число »Непоборних« мало »пеха«. Коли я одержав від Зоряна вістку, що все переписане й жде тільки на ніч, щоб розіслати, я зараз звернув увагу на те, що з огляду на величину »Непоборних« буде тяжко їх крізь сітку втягнути до середини келії й стражники можуть дуже легко зірвати тичкою »голоту« /шнурок/ разом із нашим »журналом«. В добавок цього вечора трапилось, що стражники зробили засідку на наші »голоти«, як це що якийсь час чинили. Поставили під мур і вартували. Хоч не знов я про це, але на кожний вк. адок кажу

пустити пробну »голоту« з пустим папером. В менті, коли ловлю її, тичка зриває її мені. Отже, відкладаємо справу до ранку. Та десь коло півночі наші хлопці над другому поверсі пробують щастя, тим разом — як довідався я потім — без пробної »голоти«, 1-ий примірник паде в руки засідки. Ранком упав другий примірник. До мене вранці впадає »хатранка« /ревізія/. Кличуть мене, показують журнал і питаютъ, хто автор. Не знаю. Грозять, щоб ми занехали цього, бо »ще в нас ніхто не видавав газети.«

Очевидно, ми нічого собі з цього не робили й продовжували видавати »Непоборних«. Ах! Як зраділи наші селянські хлопці, коли дістали свою тюремну газету, з якої довідалися не тільки, що нового в світі, що в тюрмі, але й отримали духовний корм, вишкіл, аргументи в боротьбі з комуною і т. п.

З часом ми поширили нашу видавничо-освітню й вишкільну діяльність, видаючи окремо обширні реферати, напр. реферат Зоряна про большевизм, Озерського про соціальне питання й релігію, М. про демократію й політичні партії й т. п. Ми поділили вишкільну діяльність на два роди: для вище заавансованих і початкуючих. Першу вів Озерський і Зорян, другу М. і др.

Ми вчили також писати й читати тих українців, що не знали грамоти. Коли переношено такого »учня« з одної келії до другої, то націоналіст, що був у цій келії, продовжував науку там, де попередній скінчив.

* * *

Адміністрація вміщала, як правило, нас у найгірших келіях, як небезпечних для »держави« і »життя« »обивателів«. У часі нашої першої акції я був у келії, де на віддалі двох метрів від вікна неможливо було читати. А писати що-небудь, то й не було мви, тим більше на папірцях. Отже треба було наблизитися до вікна, яке було осаджене два метри від долівки і так прочитувати що-небудь чи писати. Келія мала два маленькі віконця, забезпечені густою дротяною сіткою, /крім грат!/: коли примкнулося до вікна, в келії був сумерк і в найясніший день. У поблизжі був будинок тюремної каплиці, яка заслонювала весь вид. Келія була вузька і довга, призначена для 6-7 люда. Але були місяці, коли було по 25 і більше людей. Спали, де попало, на долівці, столах і т. п. Особливо жахливе повітря в літі. Природні потреби полагоджувалися в келії до звичайного бляшаного »кібля«, який ніколи не дезинфікувався і тільки два рази на день виливався. /Отже, навіть за цю дрібницю, як дезінфекція, треба було вести боротьбу!/. У задушні дні не раз доводилося зливатися водою, щоб не зомліти. Не раз сиділи у біллю і наближувалися до вікна вдихати жадібно повітря. Прохід тривав кільканадцять хвилин на подвір'ю, оточеному мурами каплиці й тюрми. Сонця ніколи там не було. Літом бухали на нього випари з келій. За провітрювання келій, бодай у час проходу, треба було також боротися. А жахливий бруд, блощиці, роками незмінювана солома в сінниках, доповнювали образ. Бувало, що ми зсипували блошиць на долівку й, коли стражники не бачили цього, палили папером. Загалом, гігієнічні умовини — це був один жах. А купіль? І за купіль треба було боротися. А лікарська опіка? »Аспірина«, »рицинус« і »йодина«. Ніяких стараних оглядін. І за це також треба було боротися!

далі буде

ПОЇЗДКА В УКРАЇНУ

Тремтіли руки в Івана Носенка, коли відкрив листа, а серце затіпалось, не то радістю, не то тривожно — а якось так дивно-млісно, солодко і майже боляче... Такого враження в Івана досі не було. Аж присів на краєчку стільця і довго-довго вдивлявся у свою знімку на паспорті, нарешті усміхнувся і процідив крізь зуби — майже пошепки:

— Значиться, ти, Іване Носенку, їдеш в Україну... На відвідини, егеж. І примкнув очі. Побачив себе у своєму селі біля Києва. Підходить до воріт, за якими соняшники хиляться на пліт — а там стоїть мати... Старенька мати. Прислонила очі рукою проти сонця, що позолотило куряву за автобусом, яким він приїхав. Так він завжди бачив себе, коли думав про своє село і стареньку маму. На останній світлині, яку недавно прислава, була чепурненько зодягнена, у вишиваній сорочці, усміхалася, а в очах біль і журба. Щось невловиме, що так і промовляє до серця. Просить і немов перестерігає. А внизу три слова маминою рукою: «Заки помру — приїдь!»

Пройшло кілька днів.

Іван Носенко сидів в літаку, що летів з Москви до Києва. Сидів, мов на шпильках, дарма, що настирлива сусідка — купчиха з Бронксу, засипувала його своїми оповіданнями, від яких робилося недобре.

Її батько, колишній кравець з Волочиськ, назав, що Київ — це найгарніше місто в Росії, що батько мусів утікати зі свого улюбленого містечка, бо українці з Галіції переходили річку-границю і жорстоко грабували і вбивали жидів... А руский народ, то найдобрячіший у світі їх захищав, а ті повертались назад у Галіцію і тому ніхто ніколи їх не зловив. Батько вчив її розмовляти по-російськи і також вчив співати »Очи чорніє«... І тоді закумикала ту пісеньку, від якої жидам розманіжуються очі, повертаючись стовпом вгору... Носенка брала досада, а не хотів вияснювати, хоч як мав охоту, з різних причин.

Пролетіли колишні кордони України, згодом зближалися до Дніпра. Заходило сонце, вкриваючись жовто-фіолетними хмарами, немов до сну, а на сході ще золотилось ясними брянчиками, що розсипались на скатерті вечірнього неба. Ще кинуло багрові відблиски на церковні бані у Києві, що розляглися на верхах горбів міста, яке закинуло руки — мости за золотий пояс Дніпра Славути... Іван Носенко прикладав чоло до скла вікна і серце в нього затіпалося невимовною радістю — аж холодом потягло по спині. МОЯ УКРАЇНА... І тепер відчув, що в нього бере верх його друге »Я«, що, сповнене гордістю лицарського серця і затискає в дужі правиці харалужий меч дружинника Святослава. На лівому рамені черлений щит і в ньому відблискуне заходяче сонце. А він, немов велетень, стоїть твердо на святих горах в шоломі сильної волі — обороняти Батьківщину, або віддати життя за друзі свої. »І свати попоїша, самі полягла за землю руську... Промайнуло зі »Слова о полку Ігоревім«. Іван примкнув очі, а нова картина минулого, де виринув з балки великий загін кінноти, що мчався з витягненими шаблюками і сипали іскри завзяття... Копита бистрих коней рвали землю, що дрожала від надходячої бурі козацької сили. Він чув могутнє »слава«,

що котилося гомоном перемоги аж до моря. А там, у далині, в залізниці Севастополя 1918-го року пролунав могутній історичний наказ: »Під няни Фльоті український прапор!«

Іван Носенко усміхнувся. Серце забилося живіще, здавалося, що вискочить з радости. Він знов, що це велика історична подія. Несподівано стрепенувся на голос стюардеси:

— Закріпіть пояси — приземляємося.

Він стягнув спряжку і тоді прийшов до нього ще один спомин давніх літ. Він юнак, студент у довгій шинелі з крісом в руках під Крутами. Ще вистрілює три останні набої і нервово накладає багнет, притягає шкіряний пояс і з широко відкритими очима розпуки вискачує на окіп. Але чує в собі могутню силу, що каже йому йти вперед. На нього набіг п'яний, розхристаний московський матрос...

По приїзді до готелю та розташуванні по кімнатах, подали вечерю. Іван їв сіканці з »манною кашею«, але про це не думав. Нетерпляче запитав про обіцянний в Москві дозвіл на відвідини рідного села, що розложилося над Дніпром недалеко від Києва. А там старенька мати біля воріт... Казали чекати два дні, бо рідня приїде до Києва. Заповіли, що всіх повезуть до оперного театру на »Бориса Годунова«... День пройшов скоро. По першому акті в опері скоро вийшов до фойє і непомітно вискочив на вулицю, а там задержав таксі. За півгодини сидів уже в автобусі. До нікого не говорив, а жадібно шукав знайомих місць. Був гарний літній вечір. На перестанку купив китицю квітів у старенької жінки і не взяв здачі з п'яти карбованців. Довго стояла здивована бабуся і дивилася за автобусом. А там дальше в селі, перед церквою, перестанок і через вулицю рідна хата. Не пізнав, дарма, що ясна місячна ніч. Перекривлена стріха, а вікна темні. Завжди, коли нерви були в напруженні, виступав піт. Все було якесь інше, соняшників не було, а плота і воріт мабуть вже давно не стало... Мати сиділа на порозі, хвилину вдивлялася в надходячу постать і прошепотала тихо, а далі голосно:

— Івасю, Івасику... Пізнала по ході. Обняв її як колись дужим раменем і з очей текли слізози. Плакали обое. В хаті засвітила свічку і вдивлялася в нього, а дрожачими долонями, порепаними від праці, гладила його по голові, по обличчі і по руках, як колись малого хлопчика.

— Мамо, я за годину їду назад. Ви ж знаєте. Завтра будьте в Києві. А сьогодні хочу ще бути на могилі батька, якщо ще її не знишили. Полові пішли мовчки городами до кутка на цвинтарі, де було їх родинне місце. Там лежали діди і прадіди. Стирчав надбитий камінний хрест. Прикладнув і припав лицем до теплої землі, що пахла барвінком і васильками. Цілавав кам'яну нагробну плиту, зелену від моху, що стояла там ще від козацьких часів, а уста шептали Отче Наш, ізбави нас від лукавого... А далі підвівся на ввесь ріст, виструнчився і промовив:

— Батьку — ми розкидані по світі — але духом одні. Дехто загубив рідні стежки, але нас вірних більшість. Хоч великі ворожі сили, ми боремось і віримо... Україна буде вільною!

Відправив маму додому, напився води, яку витягнув з криниці, і поїхав назад до Києва. Був якраз біля опери, як вистава закінчилася

і сів мовчки зі своєю групою до автобуса.

Довго не міг заснути. Пригадав собі привітання на летовищі від групи, що прийшла вітати американських туристів з квітами і потискуванням рук. Йому тоді хотілося прилякнути і доторкнути чолом і устами до святої землі, на якій прийшов на світ, яку захищав перед московським наїзником і яку залишив в німому протесті, святу, зbezчещену і опльовану, як церкву в рідному селі, що стала магазином райспоживспілки »на прохання селян«...

Котилися округленькі та масненькі слова на англійській мові та на »руссоком языке« в столиці України... А між туристами було 67 українців.

Пройшло три дні на оглядинах міста. Туристів поділено на кілька груп, а Іван попав до науковців, що в більшості складалися з американців жидівського походження. Водила їх по місті дівчина-краля, яку називали Галіною. Говорила добре по-англійськи й відповідала по-російськи тим, хто запитував навипередки цією ж мовою. Якось так скла-losya, що вона була хвилину на боці, а Іван закликав її по імені.

— Галино, чи ви говорите по-українському? Якщо так, то покажіть мені ваше найбільш улюблене місце в Києві... Галина стрепенулася, глянула довше в сизі очі Івана, але нічого не відповідала. Аж біля пам'ятника св. Володимира — коли всі пристанули, сказала, глянувши на Івана Носенка:

— Це наше найбільш улюблене місце. Пам'ятник святого Володимира, за князювання якого у 988-му році Україна прийняла християнство. А котрийсь з туристів поправив »Рашія«. Вона тоді твердо сказала:

— Україна — Русь... Рашії тоді ще не було!

ВАСИЛЬ СИМОНЕНКО

БРАМА

*Дикими, незнаними речами
Марить брама у тривожнім сні,
Де сторожа брязкає ключами
І скріплять ворота захисні.*

*Привиди з кривавими мечами,
У накидках чорних, ніби ніч,
Граються безформними м'ячами —
Головами, знесеними з пліч.*

*Кров стіка під флегматичні мури,
Зойки захололі на губах,
Сотні літ наруги і тортури
Мертвих повертають у гробах.*

*Та не бачить місто в ніч похмуру,
Як сторожа, вже не при мечах,
Нову жертву кидає під мури
З тряпкою брудною на очах.*

Наука · Культура · Мистецтво

Іван Стойко

РУСЬ І КІЇВ ІСНУВАЛИ І БУЛИ ЗНАНІ 3000 РОКІВ ТОМУ

В 1947 році німецький археолог Гельмут Бесерт відкрив старе селище в Каротепі, Туреччина. Назва »Каротеп« у теперішній турецькій мові означає »чорний ліс«. Як це селище називалося за давніх часів то ніхто не знає. До обведеного високими кам'яними стінами селища було два входи: південна та північна брами. При вході до кожної брами по обох боках стін відкрито написи, зроблені трьома різними альфabetами. За даними науковців, це селище було побудоване Гітитами між 8-9 століттям до нар. Христа. Тобто: приблизно 3000 років тому. Знахідка цього селища була великою сенсацією. Поруч гітитських гієрогліфів також знайдено багато писань фінікійським альфабетом. Від того часу світові криптологи працюють над розшифруванням цих старих писань.

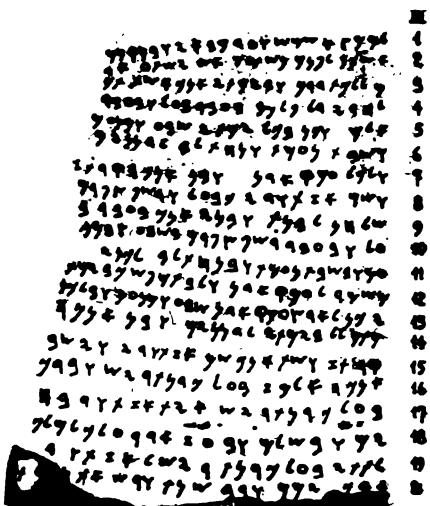
Я також зацікавився фінікійським написом, знайденим у Каротепі. Моя цікавість була не в тому, що я знавець фінікійської мови, але тому, що напис фінікійським альфабетом, знайдений на камені в Бразилії, я розшифрував ще раніше. Виявилося, що напис на бразилійському камені був писаний фінікійським альфабетом, але на мові руській-українській. Оригінал і переклад напису на бразилійському камені опублікував п. Володимир Рен.Бойкович у своїй книжці »Колиска культури людства«. В моїй книжці »Листи до Божого Ока« я сказав, що всі старинні написи, які є написані фінікійським альфабетом і уважаються як семітське походження фінікійської мови, можна читати в одній із слов'янських мов. Щоб виконати свою обіцянку, я дістав фінікійський напис лише з двох кам'яних плит і відразу приступив до розшифрування. І так, як я сказав, фінікійський напис із Каротепу був також написаний мовою Русі-України 3000 років тому.

Напис із Каротепу є тому дуже важливим, бо він незаперечно доказує, що назва Русь із столицею Київ існувала 3000 років тому. Не тільки існували, а на цілій світ »лунали« з їх високими школами і розповсюджуванням віри Русів.

Нижче подаю з одної кам'яної плити оригінальний напис фінікійським альфабетом і переклад у тодішній мові русів на сьогоднішній альфабет.

1. Їщаще, це ваше щасу. Учу, бери що мовно учем щехощашше.
2. В школі я ополошу лише тебе. Що виусі носе, ти бо увіре.
3. Щуй, як тира роки. Учу, ма нащо тіні великі і висоту таку?
4. Я дур не раю пияку, що мабо міром бає, »чому бо мір«.
5. Ви є ще і учу, коли ма Київ не щитни. Усім бо учу, що лъубо ще.

6. Учу усім, ти лъубе щити. Учу ладити йому ярила лунаші.
 7. Учу як є, бо Шехи вірили. Учу мило величного Хора тоже.
 8. Учи суші уважати чари і не кому бай. Уче Русь, по це пора ще.
 9. Усе дало йому літа. Учу, ма луну велику і мабо мір ма.
 10. Баю і чую, ми бо мір Русі, по це пора ще. Ма усім бо учу і пощаши.
 11. Бо що учу маш мати і лъубо щити. Учу молодь, тесе ма яке луна.
 12. Ше суша Ора є, бо Шехи вірили. Учу йому та ще і пишу, кому і нашо ти.
 13. На колії віра, це бо Шехи вірили. Усім бо учу, що лъубо ще. Учу, має коли.
 14. Щитацій є. Ма не щит ярила лунаші. Учу мило величного.
 15. Хора тоже. Учу суть велику сущу і уважати чар не чич сам.
 16. Величного ви є щеж. Ма баї, Король та Ора наші і учем роки.
 17. Ма баї, Король та Ора наші. Ви нато важе, то учи і Ора ум да.
 18. Нащо учу? Ми усі є ще. Чому Божу віру Ора бає у Кию, що і яка?
 19. Є тато нам і бає. Король та Ора нашиї і уважте. Учу Ора.
 20. Вирок нашо ще? Ма сила та. Уче Ора, усі вите... (затерто)

THE STATUE CALLED "GODS ON THE BULLS" WAS THE FIRST GREAT DISCOVERY AT KARATEPE. ALL FOUR SIDES HAD BEEN NORMALLY INSCRIBED. WHEN IT WAS KNOCKED OVER BY AN ISLAMIC SWEEPING ARMY, THREE OF THE SIDES WERE SEVERELY DAMAGED. THIS IS THE ONLY UNDAMAGED SIDE.

One of the undamaged side from statue called "Gods on the bulls" from Karatepe, Turkey. Given in original Rus (Ukrainian) language.

Світові учени вважають, що селище Каротеп було військово оборонюю фортцею. Мій переклад подає, що це була релігійна школа, де вишколювали місіонерів в орійській вірі. Написи на стінах у ріжних альфаветах доказують, що студенти були з ріжних країн. Центр тодішньої віри був у Києві, в Русі. Отже, ця школа в Каротепі була галуззю київської школи. Напис не є нічим, як інформацією про те, що саме в школі учили і його можна порівняти до шкільних каталогів теперішнього часу. Студент, який хотів посвятитися і вишколитися, як місіонер, підходив до брами і читав, яку освіту дістане в цій школі.

Прошу звернути увагу на те, що ті, хто шукав високої або релігійної освіти, вже вміли читати. Отже, з цього видно, що тодішня Русь дбала за свій народ і мала народні школи. На другому камені (північної брами) сказано, щоб рільники кидали свої господарства і йшли вчитися на місіонерів. Це і є доказ, що народні школи в Русі були не лише по містах, а і по селях.

Дальше фінікійський напис з Каротепу подає, що Щех (або Шек) Хор (Хорс), Ора і Гог (релігійний Gog) були релігійними £ософами,

а не передхристиянськими богами русів, як це уважається тепер. Так, як у »Листах до Божого Ока«, так і в моїй наступній книжці я тоді і опишу ширше про багато незаперечних фактів із давньої історії європейських українців. Вони незаперечні тому, що кожний, хто знає українську мову, може вивчити фінікійський алфавіт і прочитати самому написи з ہаротепі. Така людина зробить мені велику ласку, бо зможе перевірити мій переклад, а також самому переконатися у правдивості фактів.

І-р Олександер Соколишин

ПРО СУМЕРІЙЦІВ

Володимир Рен Бойкович: »Колоска культури людства«, нарис, Нью-Йорк, накладом автора, 1983, 143 стор.

Автор книжки Володимир Рен Бойкович відомий у нашій публіцистиці як дослідник праісторії України. Наукова розвідка, додатково вкладена в його праці, подає, що в країні наших пращурів (територія пізнішої Руси-України) уживано геометрію із застосуванням у ній правила Пітагора ($a + b = c$) ще перед тим, як воно дістало цю назву від ученого математика з шостого століття перед Христом, Пітагора), тобто багато тисячоліть перед цим. Автор книжки В. Рен Бойкович теж доводить, що древній город Київ існував вже чотири тисячі років тому. Про це він, між іншим, писав у »Свободі«, з 8-го вересня, в його коментуванні статті Мих. Паламаря на цю ж тему; стаття друкувалася в щоденнiku в серпні ц. р. У згаданому коментуванні В. Рен Бойкович (Володимир Ренер) згадує про появу своєї книжки »Колоска культури людства«, про яку тут саме мова, з якою слід познайомитися ширшим колам нашої читацької громади, зокрема людям, які поважно цікавляться історією, отже й нашим науковцям-історикам та студентам історії.

В книжці автор по-новому інтерпретує наше історичне минуле, подає найновіші джерела з праісторії України, оперті на працях відомих чужинецьких археологів. У вступі В. Рен Бойкович наводить працю визначного археолога наших часів сір Ленарада Вулли »Початки цивілізації — історія людства«, яку Л. Вулли написав на замовлення ЮНЕСКО (Праця видана фірмою Гарпер і Ров 1965 року в Нью-Йорку). В цій праці Л. Вулли стверджує, що всі племена аріїв вийшли із земель, на яких розташована тепер Україна, і вони, арії, були творцями нових держав і культур на всіх землях, де б вони не поселилися. Далі пише Рен Бойкович про те, про що українському читачеві треба довідатися, — бо він, цей читач, про це або нічого не знає, або знає дуже мало; — що якраз ту найвищу культуру людства створили, без найменшого для автора сумніву, сумерійці-трипільці, які вийшли приблизно шість тисяч років тому з нашої Правруси; тим самим якраз Праврусь є — колиською культури людства. Свої твердження доказує Рен Бойкович у тридцятьох розділах своєї книжки.

Сумерійці поселилися у межиріччі долішніх бігів Евфрату й Тигру над Перською затокою. Крім археологічних даних про сумерійців і ними написаної історії, автор наводить мапу мандрівки народів, зладже-

ну вченим Л. Вулли, згідно з якою деякі племена пізніших часів пішли до Індії, але головно вони йшли – до Малої Азії. Вони несли зі собою на нові поселення знам'я тризуба, який став нашим національним гербом (а ми вважали й часто-густо уважаємо, що перейняли тризуб від греків).

Окремий розділ книжки В. Рен Бойковича присвячений шкільництву в країні Сумер. Він подає їхнє рисунково-значкове письмо (піктографія), числа і дроби, що є доказом високої їх у той час культури. Суспільно-політичний устрій країни Сумер був базований на монархістично-демократичній і кооперативній системі. Сумер була державою міст із упорядкованими законами, які випередили семітський кодекс Гамурабі на понад 1300 років. Ці закони написав сумерійський правник імператор Сумерії, Ур Намму 2065-2046 років до Христа.

Віра й релігія сумерійців спиралася на ряд богів і божків з їхнім Пантеоном. Сумерійці належали до іndo-европейської раси і були народом високої моралі й етики. Окремий розділ в книжці «Колиска культури людства» присвячений судівництву в країні Сумер, інші розділи – медичині та лікуванню, городництву, праці, навіть і філософії. Не поминено в книжці і мітології та героя-короля Гильгамеша. Згадано про архітектуру сумерійців зі знімками і про багато чого іншого.

Розділ 26-ий, сторінки 102-120, описує вік Києва і доісторичної Княжої Держави русичів, включно з манускриптом Войнича, писаним старо-українською мовою, що є власністю Єйльського університету. В цьому рукописі є загадка, що осідком бога русичів Ора було місто Київ. Отже Київ вже існував в доісторичних часах – робить висновок автор книжки Рен Бойкович. Не поминув він і справи освоєння домашніх тварин; згадав про упадок сумерійської держави; зробив огляд сумарійців і інших наших племен, як і дав у книжці покажчик історичних дат країни Сумер і джерел.

Ці важливі дані про праісторію українських земель і давніх виходців з неї, сумерійців, злагатять українську культурну скарбницю і скажуть світові, що Україна, яка була колискою культури людства, заслуговує на увагу світу і тепер, а її боротьба за волю, національні права і державну самостійність заслуговує на допомогу вільного світу.

Прізвище автора Рен Бойкович – це псевдо Володимира Ренера. Автор Володимир Ренер зробив добре діло, що написав цей цінний твір і що видав його власним коштом. З огляду на корисність цієї книжки для нашої історії й культури, її варт було, на думку багатьох, перекласти на інші мови, зокрема на мову англійську, в чому авторові мав би допомогти наш загал.

ЛЕОНІД ДЕНИСЕНКО – МИСТЕЦЬ ТВОРЕЦЬ НОВОГО СТИЛЮ

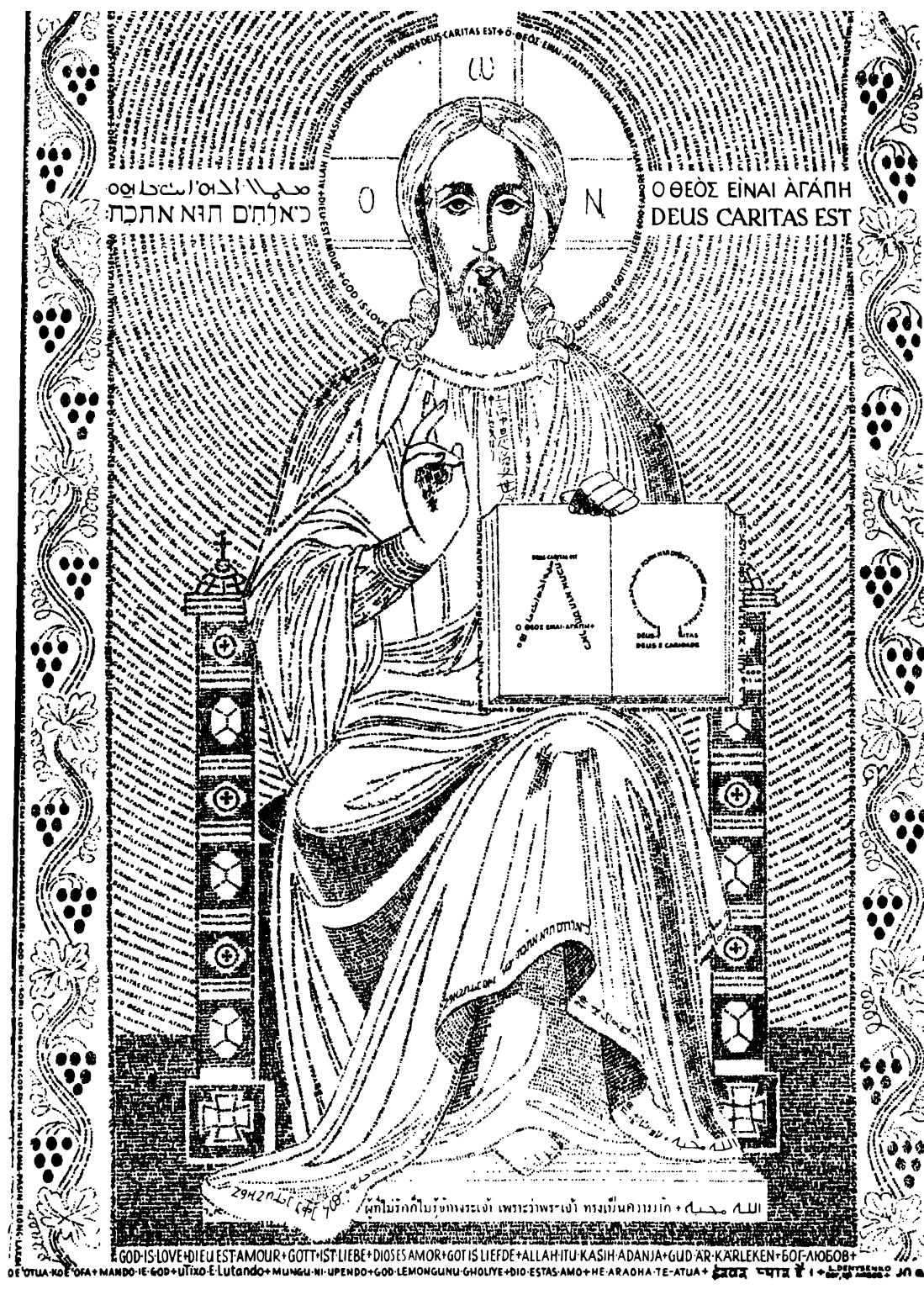
Леонід Денисенко народився 25-го липня 1926 року. Українець – австралійський горожанин. Дружина: Люба; доньки – Гая і Аня. У Варшаві закінчив графічну Академію. Служив як воєнний мистець-хронікар при штабі американської Армії 1944-45 в Німеччині. В Сиднею здобув диплом з Мистецтва. В роках 1949-51 працював на адміністраційному становищі в австралійському державному департаменті Еміграції. 1951 року завідував павільйонами «Україна» й «Білорусь» на Міжнародній Мандрівній Мистецькій Державній Виставці в Австралії. В роках 1962-64 був директором Школи Образотворчого Мистецтва й Графіки в місті Парраматта, Австралія. 1964-69 рр. працював, як головний учитель мистецтва, в австралійських державних середніх школах Сиднею. Викладає образотворче мистецтво і графіку в Інтернаціональній Кореспонденційній Школі та в державному Коледжі Заочної Освіти. Ілюстратор шкільних підручників у державному Департаменті Технічної та Вищої Освіти.

Виставляє свої мистецькі праці в Європі, ЗСА та Австралії. Здобував нагороди на мистецьких конкурсах образотворчого мистецтва графіки і скульптури. 1968 року здобув першу нагороду на конкурсі за проект публичного монументу у місті Фейрфілд, в Австралії. Відзначений третьою нагородою на світовому конкурсі пам'ятника Тараса Шевченка в »Парку Славних« у столиці Аргентини – Буенос Айрес. Членство в Королівській Асоціації Мистців, Українській Спілці Образотворчих Мистців Австралії, Інтернаціональній Асоціації Журналістів, Українському Науковому Товариству ім. Шевченка. 1979 р. вибраний у склад управи Об'єднання Українських Мистців у Діяспорі. За свій вклад в мистецтво нагороджений Золотою Медалею Тараса Шевченка. 1973-го року впровадив у мистецтво новий стиль – »Літерографію«. Поміщений як мистець в: Енциклопедії Українознавства, Словнику »Українські Градуанти в Австралії« та у Словнику Мистецької Ради Австралії. 1977-го року в Сиднею заснував і став головою Українського Товариства Відродження: Організації світового засягу, яка плекає здоровий безалькогольний і безнікотинний спосіб життя оснований на вірі в Бога.

ЛІТЕРОГРАФІЯ

ЛІТЕРОГРАФІЯ – це новий мистецький напрямок, в якому образотворча форма побудована буквами, словами, чи реченнями, згідно з темою картини.

Назва »Літерографія« поєднує в собі два слова: »літера« /латинське – буква/ та »графос« /грецьке – рисувати/. Таким способом лите-

МОВИ УЖИТИ В ІКОНІ:

Акан (Гана)	Opunye ye zoos (Twi)
арабська	الله محبّه (Allah Mahabbah)
арамейська (сирійська)	אֱלֹהִים יְהוָה (Elohim Yehova)
арменська	ԱՍՈՎԱՑ ՏԵՐ (ASOVAT SER E)
Асекі (Папуа-Нова Гвінея)	GOD AKO AMAKI PANEGA WIYA TAMA KAUKA VATI NATE
бенін (Центр.-Зах. Нігерія)	OSA UYEBI
болгарська	БОГЪ Е АЛЮБОВЪ
китайська	
хорватська	JE BOG LJUBAV
ланська	GUD ER KAERLIGHED
голландська	GOD IS LIEFDE
Ефогі (плем'я Кіаїрі-Чзгірра Папуа-Н.Г.)	DILAVA U UU BENIMOLE
інглійська	GOD IS LOVE
ескімоська	JN AL C ABD (Gootee Nagleenaq)
Есперанто	DIO ESTAS AMO
естонська	JUMAL ON ARMASTUS
іврінська	29K2PΛΩΣ. СФР: SC0:
фінська	SA LOLOMA NA KALOU
фламандська	GOT IS LIEFDE
французька	DIEU EST AMOUR
га (Гана)	НУ҆СНМІСІЕ СУ҆СНМІСІЕ
німецька	GOTT IST LIEBE
грецька	Ο ΘΕΟΣ ΕΙΝΑΙ ΛΑΠΗ
гаута (північна Нігерія)	ALLAH YA KIJAU
гебреїнська	תְּהִימָה נָמָת אֶתְנָה (Tehimah Namat Etanah)
індійська	શ્રીરામ ઈ ઈ (Shri Ram Ei Ei)
ібо (Східна Нігерія)	CHUKWU DI IFUNAYA
таїландська	ນ້ອຍຢືນຢັນທີ່ວ່າຈະໄດ້ຮັບຮັກຮູ້
малайська	AZ ISEN SZERETET
індонезійська	ALLAH ITU KASIH ADANJA
ірадінська	IF GRA'ATA' IN DIA
італійська	DIO E' AMORE
ілонська	
корейська	
коте (Папуа-Нова Гвінея)	Anutu e manjauq ilek fungazekne haone
латинська	DEUS CARITAS EST
латиська	DIEVS IR MILESTIBA
литовська	DIEVAS MYLETI IRA
малайська	ALLAH ITU KASEH ADA-NYA
малтійська	ALLAH HUWA MHABBA
маорі (Нова Зеландія)	HE ARAOA TE-ATUA
маробо (Святі Монети Острови)	MANDO IE GOD
меко (П.-Н.Г.)	DEO AGIMU E AGI
моту (П.-Н.Г.)	DIRAVA BE LALOKAU
новогебрідська (Півд. Меланезія)	TAGARO MA DO MAI NON TABEANA
норвезька	GUD ER KJÆRLIGHET
орокайван (Півд. Папуа)	GOD TUNGA HUMBARI
Філіппінські Острови	ANG DIYOS AY PAG-IBIG
"	TI DIYOS KET AYAT
"	UG DIYOS GIN MIGUGMA
"	GOD EM I SORI LONG MAN
"	GOT YET EM I LAIK TRU
"	GOT EM I MAN BILONG MARIMARI
"	DIO YET EM I LAIK TRU
"	GOD EM I AS TRU BILONG PASIN BILONG LAKIM TRU
Пітантатяра" (Австралійські Аборигени)	PANYA GODANYA MUKULYA
польська	BOG JEST MIŁOŚĆ
португальська	DEUS È CARIDADE
російська	БОГ ЕСТЬ АЛЮБОВЬ
секвана (Центр. Африка)	MOMIMO O LORATO
сербська	БОГ ЈЕ АЛЮБАВ
сіане (Східні Чзгірра П.-Н.Г.)	GOD LEMONGUNU GHOLIYE
сімбаї (Зах. Чзгірра П.-Н.Г.)	GOD MINTMAGI TARTAP
словацька	BOG JE LIUBEZEN
єспанська	DIOS ES AMOR
свагірі (Центр. і Східна Африка)	MUNGU NI UPENDO
шведська	GUD ÄR KÄRLEKEN
свагаї (Африка)	MUNGU EKO PANDA
тонга	KO E 'OTUA 'OFA
турецька	ÇINNU ALLAH SEVGİDİR
українська	БОГ, ЦЕ АЛЮБОВЬ
урду (Пакістан)	KHUDA MAHABBAT HAI
венда (Африка)	MUDZIMU NDÌ ENE LUPINO
вєтнамська	Đức Chúa Trời là sự yêu-thurong
ведда (Хідна Папуа)	GOD LAMNA NUAVAINA
балійська	IS GRADH DIA
явім (П.Н.Г.)	Tentuk gawu lauŋ ñam qak Anoṭib ñaueŋ
зulu (Півд.-Східна Африка)	UTIXO E LUTANDIO
(Стрімді)	1-8

рографіку можна окреслити як: РИСУВАННЯ БУКВАМИ.

Від часу своєї появи в 1973-ім році літерографія здобула широкий та прихильний відгук у світі. Її найкращим зразком є ікона Христа, де 79 мовами світу вжито фразу «Бог — це любов». Оригінал цього твору опинився в Мистецькому Музею у Ватикані, де перебуває і досі.

Відбитки розміром оригіналу виставлювано в публічних бібліотеках, в університетах, галеріях та приватних збірках Австралії, Америки, Європи й Африки. Листи з відзначенням наспіли від Королеви Єлизавети II, як рівно ж від інших визначних осіб та знавців мистецтва. Репродукції ікони появлялися в часописах та інших публікаціях, часом на фронтовій сторінці.

МОВИ

Заввага: В іконі «Бог — Любов» букви більшого розміру вказують на мови, якими ввійшло у світ Святе Письмо — арамейську, геврейську, грецьку і латинську. Крапкою відокремлені слова; хрестиком — окремі фрази.

СВІТОВА МІСІЯ ІКОНИ »БОГ — ЛЮБОВ«

Задум, праця і розповсюдження цієї незвичайної ікони надхнені та керовані Святым Духом нашого Господа. Виконана серед молитви й лосту, ця ікона Любови приносить свою «тиху проповідь» у кожний закуток Землі, наповнюючи серця духововою стравою, яка дає людині спокій та відпруження перед напруги життя в сучасному світі. Що більше — вона пригадує нам найбільшу Божу Заповідь: обов'язок любити Бога і біжніх — без різниці хто вони.

Ікона »Бог — Любов« ясно вказує, що ядром цієї всесвітньої Місії є наш Спаситель Ісус Христос. Вже навіть саме зображення постаті нашого Господа підкреслює Його заяву: »Я — путь, істина і життя! Ніхто не приходить до Отця, як тільки через мене.« /Іоан 14:6/. Бачимо Його тут благословляючого своєю долонею пробитою ц'яхом. У другій руці — Святе Євангеліє, в якому бачимо Альфу і Омегу, які вказують, що Він — Початок і Кінець всього. Промінюючи з лиця Христа світляні кола символізують тут Його власне свідчення: »Я — світло світу. Хто йде за мною, не блукатиме у темряві, а матиме світло життя« /Іоан 8:12/. Лице і долоня у формі серця символізують Божу Любов. Вся ікона складена зі слів »Бог — це Любов«, у 79 мовах пригадує заяву Христа: »І ця Євангелія Царства буде проповідуватись по всьому світі, на свідоцтво всім народам. І тоді прийде кінець...« /Мат. 24:14/. Велике число мов у іконі вказує на те, що Божа Любов не обмежена до якоїсь одної кляси людей, раси, чи віровизнання. Христос любить всіх однаково. За всіх Він добровільно віддав своє життя, для всіх помер, для всіх воскрес! Його неперевершена Любов спасає кожну людину, яка звернеться до нього і прийме до свого серця.

Зі своїм апостолятом Любови ця ікона опинилася в руках проводу та духовенства різних християнських Церков і навіть у членів інших релігій. Вона також попала в руки володарів держав, включаючи Ко-

ролеву Великобританії Єлизавету II, проводирів Аргентини, Канади, Франції, Німеччини, Ісландії, Ірландії, Нової Зеландії, Норвегії, Папуа-Нової Гвінеї, Еспанії, Швеції, Швейцарії, Tongi, ЗСА та деяких інших. Сьогодні вона прикрашує королівські двори і розкішні палати мільйонерів, як рівно ж скромні хатинки рибалок, селян та індустріальних робітників. Її можна побачити на стінах державних Парляментів, вищих академічних установ, мистецьких галерей, музеїв, бібліотек, шкіл, шпиталів, сиротинців, монастирів, християнських місій. Ікона «Бог — Любов» досягла віддалені арктичні сніги, гарячі пустині Сагари, тропічні джунглі Бразилії, Африки та Тихого Океану. Оригінальність літерографічного стилю виконання ікони часто притягала до себе глибше зацікавлення її духовим змістом. Внаслідок того зміст ікони опанував серця агностів і атеїстів та навертав їх до Бога. Один такий запеклий атеїст в Сиднею, під впливом ікони «Бог — Любов» став християнським місіонером і тепер проповідує Боже Слово на віддаленому острові Тихого Океану, залишивши в Австралії своє високоплатне професійне зайняття. Часто своєю іконою Любови Христос з'являвся в найбільш незвичайних місцях і обставинах, де діяв серед дивних, часом надприродніх явищ, згадати хоча б такі, як надсподіване привернення помираючої до повного здоров'я, чи врятування життя перед неминучої загрози.

Шляхом надзвичайних подій ця ікона дійшла до Бельфасту, де одна її відбитка огинилася у парляменті в Альстер, а дві інші — кожна по-іншому боці «фронтової лінії»: в католицькій церкві та в протестантській. Дивним шляхом обставин дійшла ця ікона також до Вундед Ні /ранене Коліно/ в Америці, саме коли червоношкірі індіяни підняли зброю проти білих, в обороні власних прав. Я певний, що Господь мав якусь особливу ціль, коли посылав свою ікону Любови в такі місця.

Дописи про цю ікону та її світлини часто появляються на сторінках і на обкладинках часописів різних країн. Це у великій мірі допомагає Місії Любови ширитись даліше серед людей. Прикладом цього може послужити поява ікони «Бог — Любов» разом з дописом на дві сторінки та кольоровими світлинами в одному з найбільш популярних часописів «Тзе Аустраліян Вуменс Віклі». Цей журнал тижнево розходиться одним мільйоном примірників. Однаке на ділі цю ікону мусили бачити там щонайменше двічі стільки людей, беручи під увагу тих, які читали журнал в лікарських приймальнях, в бібліотеках, у шпиталах, в літаках, на кораблях, в далекобіжних поїздах. Часто редактори часописів звертаються до мене з проханням про дозвіл помістити ікону на своїх сторінках. Очевидно, такий дозвіл радо одержують, бобажанням Бога якраз є, щоб ця іконографічна проповідь поширювалась якнайдальше у світі, головно тепер — в останній добі перед Його приходом на Землю судити живих і мертвих. Місія ікони Любови поширюється також виголошуванням доповідей, де, крім опису деталів ікони та перегляду її світової місії, маю нагоду засвідчити Провід і Силу Святого Духа, яка лишила глибокий слід не лише в моєму власному житті, але також в житті чисельних інших людей світу. Прохання виголошувати такі доповіді напливають від світських та церковних організацій — українських та чужинецьких.

Часто люди запитують мене, з рамени якої церкви чи установи діє ця Місія Любови, хто її фінансує, де знаходиться її канцелярії... Відповідь на ці питання наступна: Ніяка окрема Церква чи група не за- відує цією Місією Любови. Її верховним Головою, Представником, Дорадником, Організатором, Постачальником і Виконавчою Силою є Святий Дух Ісуса Христа. Кожна людина може стати Його місіонером, якщо прийме Христа до власного серця, поділиться Ласками Божої Любови зі своїми близкими, буде сумлінно зберігати Святі Божі Закони та поширювати Його Слово скрізь, де лише можливо.

Без різниці, хто ми, якого віровизнання, якої раси, етнічного походження, чи суспільного стану, всі ми — сини та доньки ОДНОГО ОТЦЯ, який відкупив нас ціною жахливих терпінь на хресті Свого ЄДИНОРОДНОГО СИНА — помершого за нас і воскресшого у третій день на життя вічне тих, що з Ним живуть, з Ним приходять в Царство небесне. Його Сила спасіння передеться всім тим, які сумлінно зберігають Найбільшу Заповідь: »Наш Господь Єдиний, і будеш любити Господа, Бога твого, всім серцем твоїм, усією душою твоєю, всією думкою твоєю й усією силою твоєю. А друга: будеш любити ближнього твого, як самого себе. Іншої, більшої від цих, заповіді не має.« /Марко 12:30,31/.

Кожного дня Місія Любови запускає глибші коріння у світі, де серед різних обставин відкриває нові шляхи і використовує нові засоби, полонюючи серця людей.

Хай Його Ім'я прославляється во віки вічні, а світ хай наповнюється Його безмежною Любов'ю.

Відносно моого становища в цій Місії: я — звичайне знаряддя, подібно як кожна інша людина; бо Бог не має рук... ми — Його руки!

Л. Денисенко

Л. Денисенко: Ілюстрація до книжки С. М. Фостуна «Нас розсудить Бог», що має появитися у В-ві СУМ.

Вихованники

З КОНГРЕСОВИХ МАТЕРІЯЛІВ СУМ

О. Коваль, Голова ЦВР СУМ

ЗА НАЦІОНАЛЬНО-ДУХОВУ СУВЕРЕННІСТЬ У ВИХОВАННІ

»Чи ти рано до схід сонця Богу не молилася,
чи ти діточок непевних звичаю не вчила?
Молилася, турбувалася, день і ніч не спала,
діток своїх доглядала, звичаю навчала.«

»Розрита могила«

Т. Шевченко

(*Доповідь, виголошена на XII-ому Конгресі СУМ*)

На одному з Конгресів СУМ виступав з привітом відомий наш майстер скульптури Михайло Черешньовський, який у своєму привіті відійшов від трафаретних побажань успіхів, а сказав: «Я бажаю вам, щоб ви не могли спати, турбуючись майбутнім України — її підростаючим поколінням.» В цих кількох словах міститься вся суть нашої проблеми, яку постараюсь коротко з'ясувати, як субстрат до нашої дискусії і рішення.

Спілка Української Молоді покликана самим життям українського народу до здійснення його найважливішої місії — самозахиститися і продовжити себе в боротьбі за самостійність і суверенність своєї влади на своїй споконівчій землі. Це торкається зарівно нашої першої організації СУМ, знищеної московським окупантам в 30-их роках, як і відновленої сумівської організації на чужині в повоєнних роках, на руїнах Німеччини. Перший СУМ мав охоронити українську молодь перед облудною ідеєю комунізму й русифікації, а емігрантська СУМ має захистити українську молодь перед нищівним розкладовим впливом гедонізму й асиміляції в країнах наших поселень. Вистачить проспати деякий час, недоглянути молодого покоління і вже буде важко повернути його до українства. Ось чому Шевченко запитує Україну, чи вона молилася Богу, чи вчила звичаю своїх діток, а наш мистець Черешньовський перестерігає нас перед небезпекою проспати й недопільнувати виховання молоді. Тому саме й ставимо проблему виховання української молоді в самому центрі нашої уваги на цьому Конгресі і в усій сучасній діяльності СУМ. Не заспокоюмо себе тим, що наш чисельний стан є ще порівняно найвищий з усіх молодечих організацій. Пам'ятаймо, що через наші лави пройшли вже десятки тисяч молоді, а стац постійно зменшується, а не збільшується. Значить, що виховання не осягає своєї повної мети. Воно має певні щілини, крізь які губить частину своїх об'єктів, не доводячи їх до стану повної відповідності проти дій чужого середовища. Дехто... юдить, що причини

такого стану є в недосконалості нашої виховної системи, яку потрібно було б змінити, пристосовуючись до обставин. Таке твердження, на мій погляд, є необосноване і позбавлене підстав. Дефініція виховання каже, що під вихованням належить розуміти такий стан, коли на об'єкт виховання діє цілеспрямована зовнішня сила. Ця цілеспрямована сила в своїй основі має виховний ідеал, без якого виховання не може відбуватися.

Питання стоїть, чи ми, як виховна організація, подбали всюди про послідовність нашої виховної дії на об'єкт нашого виховання, яким є юнацтво, маючи наш сумівський ідеал служби Богові й Україні. Треба признати, що таке систематичне виховання в наших молодечих організаціях є рідкістю, хоч наша виховна система радше з'ясована в в »Правильнику Юнацтва СУМ« говорить про тяглість, систематичність і послідовність виховної праці. В чому ж справа?

На мій погляд є декілька причин наших недомагань на виховному відтинку. Відомо, що виховний процес в основному полягає на гармонійній співдії таких чинників, як Родина, Церква, Школа й молодечча Організація. Якщо ці чотири чинники діють по лінії того самого виховного ідеалу, тоді виховання є на добрій дорозі і можна бути певним про його позитивні висліди, навіть, коли чуже оточення з вулицею, медіями масової комунікації й літературою діє в противіховному напрямі. Коли ж між названими чотирьома чинниками немає узгідненого спільногого виховного ідеалу, тоді справа є важчою і дуже часто засуджена на невдачу. А тому, що в нашему суспільстві бракує часто вироблених твердих норм суспільної поведінки, тому й виховний процес серед дітвори й юнацтва терпить на травму, завдану аномаліями того життя. Розлад в родинному житті, де батьки живуть в незгоді й серед постійних спорів, не може дати дитині почуття любові й пошани до таких родичів, а тим самим до будь-якого іншого авторитету. Розлад в суспільному житті й атмосфера ненависті один до одного спричинює також втечу молоді в чуже середовище в пошуках за кращим світом. Конфлікти в церковному житті ведуть до затрати віри й занимання совісти та породжують скептицизм. Серед таких обставин жодна виховна організація з найкращим виховним ідеалом не зможе мати вирішального впливу на формування духового обличчя молоді. Зокрема в умовах чужого світу, де діють сильні зовнішні впливи й асиміляційні закони, національно-релігійне виховання буде ілюзією, якщо буде відсутній чіткий виховний ідеал, спільний для Родини, Церкви, Рідної Школи й виховної Організації.

Нищівним впливам асиміляції й денационалізації в умовах української діяспори можна протиставитись тільки спільним фронтом названих виховних чинників з твердими нормами суспільної поведінки, серед яких норма духової суверенності нації була б критерієм для оцінки суспільних явищ та індивідуальних вчинків членів українського суспільства. Дійти до такого стану, де діяла б публічна опінія національної спільноти, було б розв'язкою проблеми асиміляції.

Спинімось дещо над нормою духової національної суверенності, яка є необхідним чинником для збереження нашої національної спільноти.

Під поняттям національної духової суверенності належить розуміти таку поставу національної спільноти та її окремих членів, де на першому місці буде поставлений інтерес української нації, української церкви, української установи й організації, української людини в пов'язанні до головної мети державної суверенності України. Принцип національної духової суверенності виключає вислужництво чужим силам проти інтересів українського народу, вносить чіткість в думанні, усуває сумніви щодо оцінки тих чи інших явищ в минулому і сучасному та виправляє хребет нації. Його стосування в суспільному житті дало б нам чи не найміцніший панцир проти асиміляційних процесів та проти розкладових тенденцій і відосередніх дій таких частин в нашому суспільному й церковному житті. Застосування цього принципу в нашому житті дозволило б розв'язати багато питань, конфліктів і спорів, на які таке багате життя нашої спільноти в діяспорі. Названий принцип є також необхідним елементом національно-релігійного виховання вдома, в церкві, в школі і в молодечій організації. Цей принцип диктував поведінку й поставу основоположників СУМ в Україні, він присвічував також тим, хто відновлював Спілку Української Молоді на чужині. І було б помилкою робити цей принцип власністю тільки однієї організації чи групи. Він мусить бути прийнятий і стосований всіми складовими частинами української спільноти, якій присвічує ідея української державності і суверенності. Роля Спілки Української Молоді в тому відношенні полягає не тільки на вщіplюванні норм національної духової суверенності у виховувану нею молодь, але своєю активною участю в суспільно-громадському й політичному житті нашої спільноти впливати на її поширення на всі сфери того життя. В контакті з іншими нашими молодечими організаціями на форумі СКУМО, чи на нижчих організаційних щаблях подбати, щоб цей принцип став власністю всіх молодечих організацій і сцементував бльок національно думаючої молоді, що протиставиться погубним впливам чужини і власних шкідливих випарів групово, а не національно-суверенно думаючих і діючих одиниць та організацій.

Дальшою важливою нормою в житті нашої спільноти є молодечих організацій, а в тому зокрема в СУМ, є живання між собою у країнської мови, як ознаки нашої національної окремішності. Ця норма виліває з принципу національно-дуальної суверенності і є його одним з найважливіших елементів. Ще наш великий педагог Кость Ушинський, якого Москва вважає також найбільшим російським педагогом, в своїй виховній системі, яка спирається на чотирьох головних підпорах: релігія, народність, наука і праця; в розділі народності стверджив, що найважливішою ознакою народності є мова. Зникає мова — зникає народність, тобто нація. Немає сумніву, що це ствердження послужило московським імперіалістам поставити на перше місце російську мову, а всі інші мови постійною пляновою русифікацією звести нанівець. Русифікаційні процеси в Україні мають на увазі позбавити український народ власної мови, щоб довести до ліквідації української нації. Тому для наших виховних цілей таким важливим чинником є збереження і плекання української мови. Якщоб ми, як спільнота, були на рівні національно-дуальної суверенності, то в наших родинах гомоніла б виключно українська мова, наші клюби були б випов-

нені дітьми і молоддю, а в наших церквах не було б потрібно послуговуватись чужою мовою для обслуги вірних нашого обряду. Про важливість цього питання можуть послужити численні вірші майже всіх, без винятку, українських поетів, які принаймні один зі своїх поетичних творів присвятили українській мові. Ось чому Спілка Української Молоді настоює на потребі й обов'язку шанувати й поширювати знання української мови і її щоденного життя, як у письмі так і в комунікації між собою. Мова — це ключ до національної скарбниці нашої вікової духової спадщини. Цією мовою ми усуваемо граници всіх держав і творимо українську світову спільноту, що її відомий мислитель, поет і письменник Олесь Бердник зове Святою Україною. Почуваймо себе громадянами тієї Святої України і змагаймося за її суверенні права в світовому маштабі, а зокрема збережім від заливу русифікації споконвічну українську землю, піднімаючи світ на захист української мови перед московським лінгвіцидом. Коли мова про національно-духову суверенність, то вона немислима без знання і практикування української культури, вилеканої тисячоліттями українським народом. Пізнати цю духову спадщину, засвоюючи і в сучасному найважливішій складники і на їх основі давати новий творчий вклад в духову скарбницю народу — це вищий ступінь духового росту і бессмертність нації. Жодна сила в світі не зможе розбити національної спільноти свідомої своєї великої духовної спадщини, яка надає національні особливості нашій спільноті і заставляє зовнішній світ до пошани і респекту цієї особовості. Людей, типу хамелеонів і безобличних спільнот ніхто не поважатиме і з ними не буде числиться. Передати молоді цю велич минулого, що творилася в жорстоких часах ворожих наїздів, пожеж і руйнів та кривавої боротьби українського народу за своє існування — це невідкладне завдання Спілки Української Молоді та всієї нашої виховної системи в діяспорі. Це, в свою чергу, зумовлює потребу грамотності української молоді, щоб вона могла користуватись свободно книжковими творами нашої багатої літератури, між якими не бракує творів на рівні світової літератури.. Тому між невідкладними завданнями нашої Спілки є дати програму і вказати на методи при помочі яких вщіплюється в молоді любов до книжки і друкованого слова, щоб, коли промине юнацький вік, залишилася звичка читати українською мовою. Бо, як писав Іван Франко — «Книга — морська глибина, хто в них пірне аж до dna, той хоч і труду мав досить — дивнії перли виносить». Цими перлинами є саме духові вартості українського минулого, але вони недоступні для неграмотних, нечитайлів і лінівих.

Зближаємось до знаменного Ювілею 1000-ліття Хрищення Української Русі, події, що спрямувала духовість українського народу на нові рейки і дала початок синтезі українського античного світосприймання з новим християнським законом любові і богоподібності людської істоти з питомим її змаганням до досконалості. Це синтеза чару сил природи питомого українському поганству з християнською містикою жертви і героїзму, без яких немає визволення від сил зла і воскресіння від смерті. Дати картину, образ того перетворення і розвитку української духовності доби християнізму з витворенням української обрядовости, церковних співів, яких не має жодна інша помісна церква, хіба

що викрала з нашої скарбниці, — це завдання не тільки СУМ, але цілої нашої організованої спільноти включно з нашими християнськими церквами, які в точці 1000-ліття повинні знайти момент молитовного з'єднання, який повинен довести до з'єднання в одній патріяршій Українській Церкві.

Шедеври українського церковного мистецтва в архітектурі, фресках і мозаїці та інших видах образотворчої техніки створені генієм українського народу на протязі віків мають бути виховною темою для молоді та усвідомленням для старших, за які духові вартості ведеться боротьба з богохульською Москвою, що намагається накинути Україні свій матеріалістичний чи псевдохристиянський аморальний світ »несупротивлення злу«. Ці величаві святування 1000-ліття Хрищення Русі-України мають бути поштовхом вже тепер до відповідних студій нашої християнської духовості і її специфіки по відношенні до інших народів. Це ще більше повинно увидати риси української національної особовости, як твору Божого неповторного і з місією, яку наш відомий публіцист і мислитель Юрій Липа назвав »Призначенням України«. В такому аспекті наша вся історія набере вигляду не якогось безцільного шамотання, як це дехто з істориків представляє, а матиме виразний характер боротьби двох світів, що змагаються за душу українського народу. Закорінений глибоко в душу народу правдивий, неспоторваний чужими наносами християнізм є тією константою, яка зберігає народ на протязі віків, хоч і тут ведеться бій за підпорядкування одному чи другому чужому центрові. Встановлена православна українська автокефалія в час короткотривалої української державності, виявила затаєну в надрах душі народу силу до власнопідметності і самобутності нашого церковного життя. Подібне явище бачимо також в католицькій вітці української церкви з приїздом у вільний світ Блаженнішого Патріярха Йосифа, який видвигнув справу автокефальної (самоуправності) Української помісної Католицької Церкви. І якби не втручання чужих центрів, то з волі українського Божого Люду і своєї єпархії ми були б на рівні належної нам помісності. Ось черговий елемент у вінку національно-духової суверенності, про яку йде мова.

Та найвиразніше проявляється ця норма в політично-збройній боротьбі українського народу за свою державну незалежність. Вона, ця боротьба, позначена безприкладним у світі героїзмом в різні часи нашої історії. І моторошно робиться при згадці, що в наші часи трапляються люди й цілі групи, які плямують борців-героїв і називають їхню жертву непотрібною і шкідливою для життя нації. Вони забувають найбільшу в світі істину, що пасивний спротив, як в часі голodomору коштував Україну більше жертв, як уся Перша Світова війна по всіх фронтах Європи. Відсутність всякого спротиву позбавила свого часу Україну більшості провідної верстви, яка перейшла на службу окупантів. Натомість жертви політично-збройної боротьби викликають в народі глибші психічні процеси, які ту боротьбу скріплюють і поширяють. Виховання молоді на зразках героїзму їхніх ровесників і старших в Україні є чи не найсильнішим чуттєвим і раціональним моментом, за яким іде формування характеру і світогляду молодої людини. Тому наголос у нашій виховній системі мусить і надалі проходити в напрямі національно-патріотичного і релігійного виховання. Релігійного настільки, що на жертву

спроможні передовсім люди віруючі, просякнуті любов'ю до ближнього, до своєї Батьківщини. Сам Ісус Христос дав найвищий приклад саме та-кої постави.

Стойть питання: хто має виконати ці великі й відповідальні завдання практично на місцях, де живе наша молодь. На початку ще доповіді ми назвали чотири головні чинники. Досі вони несуть свою частку відповідальності за переведення в життя поставлених тут цілей, а зокрема виховання в дусі національно-духової суворенности. В тому Спілка Української Молоді покликана до особливого завдання наголосити і припильнувати, щоб цей виховний процес у всіх своїх фазах і секторах проходив систематично і пляново і не залишав місця шкідливим духовим паразитам з чужого і частинно безвідповідального українського світу.

Це високе завдання покликані здійснити наші виховники, яких чи-сельно потрібно якнайбільше і якістю якнайкраще сформованих. За довгі роки нашого організованого існування ми мали чимало випусків наших виховників, з яких тільки частина залишилася в активній праці. Багато з наших колись активних виховників відійшли до професійного приватного життя і хоч може власних дітей виховали чи виховають на засвоєніх світоглядових залеженнях та вщіплюють їм потрібні риси характеру для формування їх особовості.

Віднайти цих виховниць і виховників, скріпити тих, що тепер є в дії та вишколити нових — ось невідкладне завдання нашої Спілки на чергову каденцію.

Для здійснення цього завдання належить підняти гідність звання Виховника до належної висоти, дати йому всебічну підтримку від нашої Спілки і в суспільстві та створити їм якнайкращі умови для найважливішої суспільної функції, яка тільки може бути в суспільстві.

Я, як і чимало з-поміж вас, не можу спати, коли думаю про майбутнє в пов'язанні з нашими завданнями в діянці виховання української молоді нашою Спілкою.

Л. Денисенко: Ілюстрація до книжки С. М. Фостуна «Нас розсудить Бог», що має появитися у В-ві СУМ.

СУМ бгії

Учасники Евр. Зимового Табору СУМ на Франкopolі 1983/84 р р.

XVII-И ЕВРОПЕЙСЬКИЙ ЗИМОВИЙ ТАБІР »ВІЛЬНА УКРАЇНА«

Довго очікуваний побут в Бельгійських Арденах, серед чудової лісистої природи проминув, як метеор. Але не безслідно пролетів, не пропав десь в невідомих краях; залишив він в серцях кожного учасника тривкі сліди. Бо хто їде »зимувати« на Франкopolе, той не може вже забути чару пануючої тут атмосфери веселості, бадьорости, але також і працьовитості. Бо тут часу не марнується! А якщо ви думали відпочити від буйного і шумного міського життя, то ви дуже помилилися! Не пора на такі думки! Хоч саме відокремлення від решти світу, на нашому клаптику »української землі«, то українське оточення, це вже велике відпруження й відпочинок. Але хто прийшов сюди здобувати або скріплювати свої знання про рідний край, про Україну, той знаходить »дивні перлини« і стає багатшим, певнішим, сильнішим, готовий до »бою« з ворогом. Власне в цьому полягає значення зимових таборів на Франкopolі. Ми живемо на чужині і часто сконфронтовані з різними закидами, які нас обвинувачують в антисимітизмі, в коляборації з німцями під час Другої Світової війни і т. п. Молода людина не

зажди добре озброєна, щоб рішучо і переконливо протиставитися усім упередженням, які нам багато завдають шкоди, тим більше, коли вона через різні обставини зовсім ізольована від українського середовища. Треба самому шукати елементи відповідей, які не зажди можна знайти. Тоді приходять зневіра, резигнація і асиміляція. Ось чому виховна програма зимових таборів така важлива. Завдяки викладачам, які присвячують їхній вільний час для того, щоб молоді краще пізнали себе і своїх рідних, ці елементи відповіді збільшуються з кожним роком і помагають нам стати незламною українською людиною, свідомою і гордою за своє минуле, готовою обстоювати права України.

Табір, на якому перебувало 50 учасників з Бельгії, Франції, Німеччини, Англії та навіть здалекої Австралії, відбувся від 24-го грудня 1983 року до 1-го січня 1984 року. До команди увійшли: Зенон Коваль — комендант, Міра Гринюк — писар, Оксана Пачеха — програмова, Петро Осмальський — фінансовий, Гарі Несмачний — бунчужний; Пилип Наум'як і Ганя Пачеха — курінні. Приїхав також до нас Голова КУ Бельгії інж. І. Левицький, який заступив нашого коменданта, що мусів через працю відійти на два дні.

Кухнею займалися, як кожного року, п-во Маруся й Іван Свідерські, які нам щодня приготовляли дуже смачні страви.

До успіху нашої виховної програми спричинився професор Косик з Парижа, який нам говорив на протязі кількох годин про Українську Державність в княжій, гетьманській і новій добах. Але тема Голоду та справа антисемітизму, на мою думку, найбільше захопили цілу авдиторію. Ентузіазм самого викладача, який говорив переконливо доступною мовою, перейняв усіх присутніх, які могли тоді застновитися над фактами, що безперечно вказують на волю геноциду. Заключну точку до цієї теми мав у той самий вечір д-г Богдан Качмарський, який нам висвітлив зворушливі прозірки, перед якими ніхто не міг залишитися каменем.

Друга тема, що захопила всіх — це була справа антисемітизму. Не один раз нам закидано, що найбільші погроми зчинили українці. Звідки та ідея пішла, чому вона загально поширенна на заході і хто її розповсюджує, що в дійсності є, ось питання, які розглядав професор Косик, даючи близкнучу відсіч усім майбутнім закидам. Інші гутірки були не менш цікаві. Друг О. Коваль говорив про СНВУ, про Світовий Конгрес СУМ-у і проблему виховання молоді в діаспорі, звертаючи увагу на факт, що в Україні справа національного виховання є не менш тривожною, але вона відбувається мимо русифікації і ворожих намагань вбити українську людину. Тому є опір, який допомагає у вихованні. Проте на чужині небезпека є серйозніша, бо ніхто тут не виступає проти «англійщення» або «знімщення». І тому треба звернути більшу увагу на асиміляцію, якій треба всіми силами протидіяти. Тема професора Кушпеті (Голляндія) звучала трохи скомпліковано і вона спочатку настришила багатьох з нас: »Перспектива визволення України у світлі соціополітичного розвитку на сході Європи і в СССР«. Але після кількох хвилин усі страхи розвіялися, лекція була надзвичайно цікава і ясно виголошена. Професор Цимбалістий привіз з Англії три томи:

1) Питання понять, які чужинці легко мішують: Русь-Росія-Україна.

- 2) Українські постаті світової слави.
3) Дивізія і справа »коляборції« під час Другої Світової війни.

Всі теми були дуже цікаві і актуальні.

Прибув також отець П. Костюк, парох з Лъєжу і дав стислий опис про ситуацію Української Католицької та Православної церков в Україні від 1914 року. Дуже цікавий також був четвер, присвячений пацифістичному рухові. Після вступу, який зробив Зенон Коваль, почалася праця по групах над різними газетними статтями з країн походження таборовиків. Після представлення стану з різних країн розвинулася палка дискусія, яка тривала до пізнього вечора. Ця дискусія успішно завершила нашу вишкільно виховну програму, яка тривала 5 днів: від неділі до четверга, майже без перерви. Досить тяжка програма і всі чекали на вечори, щоб трохи відпружитися та при звуках музики розпочати іншу, не менш цікаву розмову і тоді жартам, сміхом і танцем не було кінця.

До розвагової програми увійшли дві прогулки, одна до села, а друга до »Ферм Лібер«, яка стала вже традиційною і очікуваною, не тільки задля самої прогулки, але також через свої смачні »вафлі«, що там на нас чекають. Цілий табір відбув також одноденну поїздку до Брюсселю, де відвідано Всесоюзний центр українських громадських організацій, український відділ у Бельгійському Королівському Військовому Музеї та атоміюм. На початку тижня був організований один товарищкий вечір, який дозволив усім, серед жартів і співів краще і скоріше запізнатися.

Пополудні 31-го грудня відбулося офіційне закриття табору; після чого почався »прощальний вечір« у святочно прибраний таборовиками зали, на якому багато учасників гарно пописалися; тут слід відзначити Ігоря Хохоляка, який своєю непохитною серйозністю оголосував »меню« (перекручені імена різних страв) та Пилипа Наум'яна, який прочитав »Слово таборовика« з великою урочистістю, хоч ціла заля тріскала зі сміху. Іншим жданим і вдалим моментом був обмін між таборовиками всіх дарунків, яких купили ми в Брюсселі, у формі лотереї. Атмосфера була тепла, весела, дружня. Після вечірі почалася забава зі зустріччю Нового Року. При цій нагоді, як кожного року, весь табір подався з колядою до Франкопільського ресторану, де в той час гостювало багато бельгійців.

На прощальному вечорі взяв був участь Голова Центральної Вищовної Ради міграції О. Коваль з дружиною Іванною та виголосив слово на закінчення таборування і склав новорічні побажання. Важко було про щатися наступного дня. Нікому не хотілось відватися додому. Але Франко поле, це тільки зупинка в нашему житті. Не треба її пропустити, але треба також вміти знову сісти в поїзд і прямувати своїм шляхом, злагачені новим досвідом, щоб з новими силами продовжувати призначенну працю.

Оксана Пачеха

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОСЕРЕДКУ СУМ ІМ. ГЕН. Р. ШУХЕВИЧА – ТОРОНТО

Загальні Збори Осередку СУМ ім. ген. Р. Шухевича – Т. Чупрінки в Торонті відбулися 30 травня 1983 року. Каденція уступаючої Управи Осередку тривала всього 8 місяців, від кінця місяця вересня 1982 року до кінця травня 1983 року. Збори відкрив уступаючий голова Олег Качмарський, привітав всіх членів і гостей та представників ОУВФ і стверджив правосильність Зборів. Після цього обрано президію Зборів у такому складі: Андрій Бандера – голова, Степан Лейбюк – заступник, Богданка Падучак і Мирослава Максимів – секретарі. Уступаюча Управа підготовила своє звідомлення з праці солідно на письмі, що допомогло Президії провести Збори ділово, без зайвої витрати часу.

Найсолідніше був опрацьований звіт фінансово-господарської референтури і за це належиться признання референтові Вол. Турикові. Цей звіт був детальний і охоплював усі ділянки цієї референтури, включно з циферними інформаціями всього майна Осередку СУМ. Всі присутні учасники Зборів мали на руках цей фінансово-господарський звіт і тому майже не було запитань щодо поодиноких рахунків. В діловому році фінансова господарка була ведена успішно, а це допомагало Управі легше виконувати намічену працю.

За організаційну частину звітував Михайло Музичка, як керівник щої ділянки праці. У звітному часі організаційна референтура впорядкувала членство Осередку, кілька разів висилала письма до неактивних членів і старалася їх активізувати. Крім цього, відбувалися ширші сходини для нав'язання живого зв'язку з членами, а при цій нагоді було відмічено історичні роковини важливіших подій чи заслужених провідних людей. Пророблена праця в тому напрямі не увінчалася повним успіхом, але дала свої позитивні наслідки, бо деяка частина «мертвих» членів повернулася до активної праці Осередку. На кінець ділового року реєстр дійсних членів: дружинників і сеньйорів виказує 153 особи. До того числа треба додати відносно велику кількість членів Батьківського Комітету й Жіночої Ланки, як теж чимало прихильників, які допомагають в праці Осередку на різних відтинках сумівського життя...

Гідним уваги був звіт Ігоря Дячуна – булавного Відділу Юнацтва. В Булаві Юнацтва працювало 12 осіб, як члени поодиноких референтур, 18 виховників і 6 впорядників, які кожного тижня, в п'ятниці і суботу переводили ройові сходини з молодшим і старшим юнацтвом за опрацьованим виховним планом гол. виховниці мол. юнацтва Дарки Скиби й кошового опікуна ст. юнацтва Петра Бабея. Вони, при допомозі других членів Булави і виховників опрацювали організаційно-виховні програми: для мол. юнацтва програма була опрацьована на один рік, а для ст. юнацтва – на повних п'ять років. Це добра ініціатива, але вона вимагає солідно підготовлених виховників, якщо йдеться про її реалізацію в старшому юнацтві. Цю ініціативу варто дальше продовжувати, бо щойно тоді наші вихованці матимуть завершене виховання і з них можуть бути добре дружинники – дійсні члени СУМ,

готові до продовжування праці в різних ділянках над новими юнацькими кадрами. Юнацтво відзначувало важливіші сумівські й загальнонаціональні річниці святковими сходинами, як теж брало активну участь в коляді та в національних святкуваннях... Активно діяла організаційно-господарська референтура під проводом Юрка Шуста, яка впорядкувала членство, стягала членські юнацькі вкладки та впорядкувала виховну бібліотеку. Іспитова Комісія, під проводом Степана Лейбюка провіряла працю юнацтва, а при кінці ділового року перевела юнацькі іспити. На кінець ділового року стан юнацтва виказує біля 200 членів, з яких 75% бере активну участь в ройових сходинах і в різних імпрезах Булави. Тут треба згадати, що багато виховників і впорядників є активними в танцювальному ансамблі »Верховинці«, а деято з них працює в сумівських ансамблях »Батурин« і »Дібррова«. Частина мол. юнацтва є активними в »Верховинцях«. Взагальному наше юнацтво працює активно й точно виконує свої обов'язки. Останнім від Управи Осередку звітував Олег Качмарський — голова Управи. У своєму короткому, діловому звіті, він зробив підсумки прообреленої праці за цю коротку каденцію, вказавши на успіхи й недомагання в праці Осередку. На його думку, уступаюча Управа виконала чесно взяті на себе обов'язки, а якщо дечого не зроблено, то це тому, що праці багато, а робітників замало, а до того не всі батьки розуміють свої обов'язки і багато з них пасивно приглядаються сумівській роботі, немов би вона була для них чужою, забиваючи, що їхні діти є членами тієї організації і вони в першу чергу повинні допомагати сумівським трудівникам зберігати молоде покоління від погубних впливів шкідливого оточення їм на радість, дітям на добро, а Україні на славу... Вкінці голова з задоволенням підкреслив участь СУМ-у в Голововій Маніфестації в дні 29-го травня цього року і зокрема щиро подякував сумівським ансамблям та їх мистецькому керівникові, другові В. Кардашеві, за їхній труд та витривалість у цьому поході серед зливного дощу. Їхня постава нехай буде прикладом для всіх, гідним до наслідування!...

Звіт з провірок відчитав Степан Федунків — голова Контр. Комісії. У своєму обширному звіті він ствердив, що Управа Осередку і її організаційні клітини працювали в міру своїх скромних можливостей і за короткий час своєї каденції проробили велику роботу на всіх ділянках життя і праці Осередку. Збори, своїми оплесками, схвалили внесення Контр. Комісії і уділили абсолюторю.

Після цього відбулася ділова дискусія над усіма звітами. Всі дискутанти керувалися добром сумівської праці і під тим кутом висловлювали свої думки й пропозиції на майбутнє.

Нову Управу Осередку очолив відомий сумівець Михайло Музичка, Булавним обрано Ігоря Дячуна — вдруге, головою Тов. Суду вибрано Михайла Рожелюка, а головою Контр. Комісії переобрано Степана Федунківа.

Під кінець Зборів новообраний голова Управи подякував за вибір і довір'я, обіцюючи віддано працювати для добра СУМ і громади, та заохочував всіх до дружньої співпраці.

Я. С.

З ДІЯЛЬНОСТИ АНСАМБЛІВ ОСЕРЕДКУ СУМ ХОРІВ »ПРОМЕТЕЙ« І »ДІБРОВА« ТА ОРКЕСТРИ »БАТУРИН«

*за час від 1-го жовтня 1982 року до 31-го травня 1983 року звітував
Богдан Сухий — голова хору »Прометей« на Загальних Зборах Осередку
СУМ в Торонто 30.5.83 року*

Склад поодиноких ансамблів: »Прометей« — 75 осіб, »Діброва« — 60 осіб, »Батурин« — 65 осіб, разом 200 осіб.

Провідний склад Управи: диригент: мігр Василь Кардаш, заступники: Дарка Хандон і Роман Ясінський; голова Управи ансамблів: Софрон Безубко; заступник і адміністратор Тарас Рущак; голова хору »Прометей«: Богдан Сухий; заступники: Петро Вовк, Богдан Скляренко. Голова хору »Діброва« Дарка Хандон, заступниця Ірина Буйняк. Голова »Батурин«: Роман Ясінський; заступники: Адріян Кардаш і Петро Бабей.

Виступи ансамблів:

9-го жовтня 1982 року: Філадельфія-ЗСА, Концерт в честь 40-річчя УПА — всі три ансамблі.

10-го жовтня 1982 року: Пассейк-ЗСА, Концерт в честь 40-річчя УПА — всі три ансамблі.

17-го жовтня 1982 року: Торонто-Канада, Концерт в честь 40-річчя УПА — всі три ансамблі.

24-го жовтня 1982 року: Лондон, Онт. : Свято УПА — хор »Діброва«

24-го жовтня 1982 року: Кіченер, Онт. Канада: Свято УПА — хор »Прометей«.

31-го жовтня 1982 року: Торонто-Канада: АБН — Фестиваль Молоді.....

21-го листопада 1982 року: Ст. Кетерінс-Онт. Канада: Свято УПА — хор »Діброва«.

20-го березня 1983 року: Торонто-Онт. Канада: Шевченківський Концерт, хори: »Прометей« і »Діброва«...

25-го травня 1983 року: Торонто-Канада: чуж. жіночі організації — »Діброва«...

29-го травня 1983 року: Торонто-Канада: участь всіх трьох ансамблів у демонстрації-поході в 50-ту річницю ГОЛОДОМОРУ.

Хор »Діброва« підготував і перепровадив на Великодні Свята наші традиційні гаївки під церквою св. Покрови при вул. Лідс в Торонті...

На уможливлення дальшої праці ансамблів і на здобуття потрібних фондів хор »Прометей« влаштував баль »Метелицю«, оркестра »Батурин« — »паб найт« — забаву, всі три ансамблі брали активну участь в колядуванні... Крім того хор »Прометей« відспівав 5 шлюбів, 4 панахиди.

Кількість відбутих проб: »Прометей« — 63, »Діброва« — 40, »Батурин« — 45, мішаний хор — 15. Разом відбутих проб — 163. Засідань всіма трьома ансамблями разом 20.

На нашу думку сумівські ансамблі виконали велику працю не тільки для добра СУМ-у, але одночасно для добра цілої української громади Канади й ЗСА.

СУМІВСЬКА ДРУЖИНА »КРИЛА« — ЧЕМПІОН ПЕРШОЇ ДІВІЗІЇ В ЧІКАГО

В 1983 році українська дружина копаного м'яча »Крила«, що існує при осередку СУМ в Чікаго, перейшла під проводом менеджера Мирона Дахнівського і тренера Нестора Харчука цілковиту реорганізацію. Велика заслуга належить Управі Осередку СУМ за зрозуміння та всесторонню піддержку, моральну й матеріальну в усіх починах менеджера і тренера. Ці пляни включали фахові тренінги двічі в тижні на протязі цілого сезону, а також 10-денний футбольний табір на оселі СУМ у Барабу, Вісконсин, який Управа Осередку віддала для вжитку зовсім безкоштовно.

Особливе призnanня належить усім змагунам, які зрозуміли, що для здобуття спортивного успіху потрібно спортової дисципліни та посвяти. Вони добровільно відмовили собі декілька забав, уродинових »партій« та з інших нагод. Спеціальне призnanня належить також жінкам наших змагунів Олі Колодій, Олі Кулінченко та Джюлі Паолі, які виявили зрозуміння своїм чоловікам в присвяченні їх часу і енергії для добра дружини. Усе це разом спричинилося до цього величного успіху, завдяки якому дружина »Крила« не тільки здобула звання чемпіона 1-ої дівізії, але і разом аванс до екстра-кляси, тобто »Меджор Дівізії« Національної Ліги в Чікаго.

Дружина »Крила« в основному базується на змагунах українського походження, вихованих в українських молодечих організаціях і спортивних клубах. Більшість їх походить з власного виховання в юнацьких дружинах »Крил«, юнаків УАСТ »Леви«, а чотири є випускниками Спортивної Школи »Чорноморської Січі«. В дружині є тільки два неукраїнського походження, але і вони дістали спортивне знання в українських клубах.

В складі дружини в 1983 році виступали такі змагуни: воротарі — Яро Дахнівський 15 змагань, Володя Яворський — одні змагання і Мирон Дрогомирецький — два змагання; оборонці: Левко Кулінченко — капітан, Ігор Борук, Михайло Дацків, Іван Бурбан; помічники — Маріян Колодій, Павло Куляс, Тарас Яворський, Еді Паолі, Мирон Дрогомирецький; напад — Андрій Ситник, Йосиф Оверко, Володя Хімяк, Володя Яворський, Михайло Косач, Джейф Мікаеліс. Змагуни: Я. Дахнівський, Л. Кулінченко, П. Куляс та В. Хімяк, були вибрані до збірної Національної Ліги, а Яро Дахнівський змагався в збірній стейту Ілліной під час селекції до олімпійської збірної ЗСА.

ТРЕНЕР »КРИЛ« НЕСТОР ХАРЧУК

Дійсним творцем цієї дружини є невтомний її тренер Нестор харчук. Народжений в 1940 році в м. Сокалі, малою дитиною був перевезений з батьками до Польщі в околиці Гданська. Виростав поза українським середовищем та все ж таки досконало володіє українською мовою та почувається українцем. У 1964-1972 роках грав копаний м'яч у професійній дружині »Лехія« Гданськ, яка виступає у найвищий державний лізі Польщі. Бувши професійним футболістом, Нестор рівночасно студіював. По професії Нестор — інженер-архітект, вже здобув декілька нагород за фахові архітектурні проекти. Прибувши до Чікаго три

роки тому, Нестор поза своєю працею рівночасно включився до спортивної праці в українській громаді цього міста. Поза великим фаховим знанням копаного м'яча має непересічний талант підходу до молоді. За цей короткий час виробив собі пошану усіх змагунів дружини. Можна сміло надіятися, що під проводом Нестора дружина «Крил» здобуде ще кращіся сяги в майбутньому.

ОЦІНКА ЗМАГУНІВ ДРУЖИНИ

Якщо критично оцінити поодинокі ланки дружини «Крил», то їх найсильнішою частиною є оборона та воротар. За 16 ігор »Крила« пропустили тільки 12 голів. За винятком перших змагань сезону, в яких »Крила« в неповному складі програли 0 : 3, ні один суперник не здобув більше, як одного гола. В другій половині сезону оборонці і воротар »Крил« за 8 змагань пропустили тільки три голі.

Теперішній дружині бракує середущого помічника та більш агресивного нападу. Цю проблему мають на своїй увазі менеджер і тренер напередодні сезону 1984 року. Запорукою майбутніх успіхів цієї дружини є відносно молодий вік її змагунів. Тільки чотири змагуни мають понад 25 років. Пересічний вік змагунів дружини є 23 роки. В плянах проводу дружини є не вводити нових чужих змагунів, а радше працювати над удосконаленням своїх власних талантів та впроваджувати надійних юнійорів власного виховання.

Змагання нашої дружини притягають щораз то більше глядачів. Останнім кільком виступам, що проходили на власній площі Сміт Філд, приглядалося понад 300 глядачів. Можна сподіватися, що при дальший наполегливій праці дружина »Крил« стане гордістю цілої української громади.

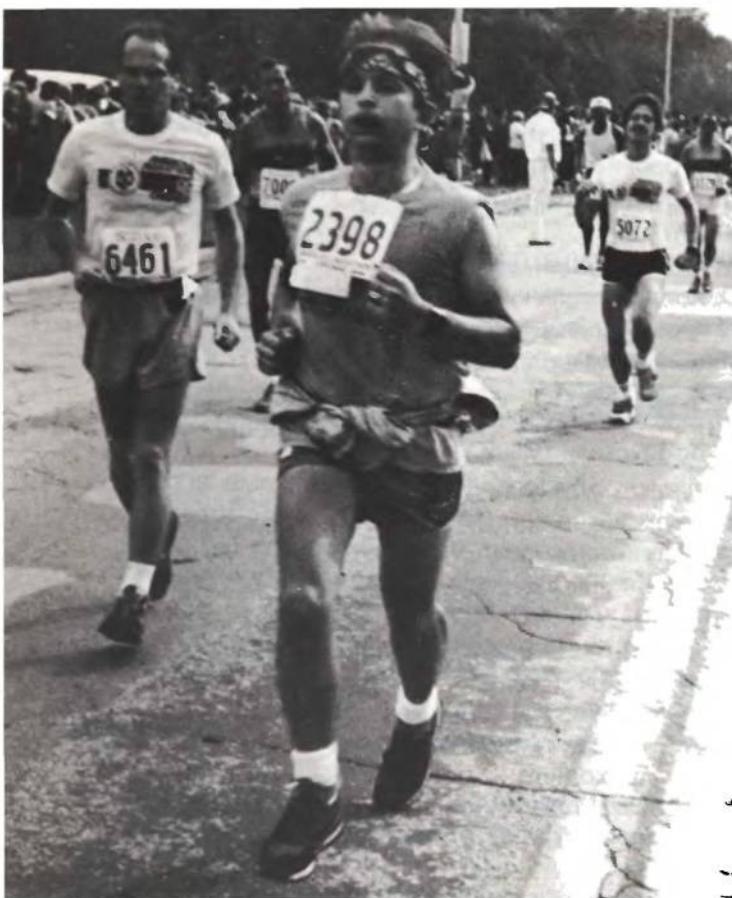
КІНЦЕВИЙ ПОКАЗНИК ТАБЕЛІ ІГОРІ-ОЇ ДИВІЗІЇ (І-ША ГРУПА)

Ігор	Точок	Голів
»Крила«.....16	24	22:12
Л.Е.Д.16	22	30:13
Атлетік16	16	15:22
Орлянд Старс 16	15	25:31
Норд Шор.....16	14	24:22
Блю Старс16	10	22:31

В міжгруповій зустрічі »Крила« перемогли першана II-ої групи »Апollo« вислідом 2:0. Переможні голі в цих змаганнях стрілили П. Кулєс і А. Ситник. У складі дружини бракувало: Я. Дахнівського, Й. Оверка, які мали змагання в своїх університетських дружинах та Р. Дахнівського у зв'язку з контузією.

На закінчення варто ще зазначити, що в дружині »Крил« змагаються футболісти другого покоління, тобто сини колишніх визначних змагунів: Андрій Ситник, син отця Анатолія Ситника, колишнього змагуна українських дружин в Австралії, пізніше менеджера I-ої дружини УСВТ »Ч. Січ« в Ньюарку; Павло Кулєс, син Юлька Кулєса, колишнього змагуна чикаґівських »Левів« і »Крил«; Тарас Яворський, син Михайла колишнього змагуна »Крил« та Ростик і Яро Дахнівські, сини Мирона, колишнього змагуна »Левів« і »Крил«.

М. Д.

ВИХОВНИК СУМ

- РОМАН ГОЛЯШ

В МАРАТОНСЬ-

КОМУ БІГУ

Марathonські біги відбуваються в пошану перемоги греків над персами 490 року перед Христом.

Марathonський біг став складовою частиною олімпійських ігрищ і належить до найважчих. Це біг на понад 26 американських миль (42 км). Щоб подолати таку довгую трасу треба себе фізично й духовно підготовляти.

Марathonські біги стали в ЗСА дуже популярними. Всі більші міста їх організують щорічно в осінньому сезоні.

В Чікаґо одиночним українцем, який уже вдруге ставав і добіг до мети, був сумівець Роман Голяш. В осені 1983 року він мав число 2398. Біг відбувся 16 жовтня 1983 року.

До змагу ставало 8 тисяч учасників різного віку. Були змагуни з усіх континентів світу, в тому числі учасники олімпійських ігор. Перші місця є оплачувані.

Час бігу тривав від 2-х до 6 годин.

Сумівський виховник міг'р Роман Голяш радить юнацтву СССР вправляти різні види спорту, а особливо біг, бо це держить людину в доброму стані здоров'я.

Гратулюємо другові Романові, який вже двічі поборов важку й довгую трасу марathonського бігу.

НАД СВІЖОЮ

МОГИЛОЮ

НЕЗАБУТНЬОГО ДРУГА

Сл. п. Іван Крушельницький

Невмілена смерть забрала з-поміж нас видатного сумівського Діяча, Виховника і Журналіста та Борця за Волю України – Незабутнього Друга сл. п. Івана КРУШЕЛЬНИЦЬКОГО, на 57-ому році життя, що помер на серцевий припадок в суботу 27.8.1983 році, у поворотній дорозі з Бельгії. Немов передчуваючи свій близький відхід у засвіти, Покійний вибрався з Дружиною Богданною, щоб провести свою відпustну в Бельгії, де колись студіював на Лювенському університеті та де проживають Друзі, з якими доводилось довгими роками співпрацювати на ниві виховання, інформації та політичних акцій. Зокрема лучили Покійного тісні зв'язки з сумівським Видавництвом, будучи на протязі років 1958-1965 редактором пресового сумівського органу «Авангард». Особисто лучили нас дружні стосунки з сл. п. Другом Іваном по лінії сумівської діяльності, в якій Він визначався великою ідейністю, відданістю й посвятою та послідовністю, як на становищі члена ЦУ СУМ, Голови КУ СУМ Великобрітанії, чи Редактора «Авангарду». На Друга Івана завжди можна було числити: він ніколи не підвів у покладених на нього обов'язках. Спокійний і повільний в реакціях, але за те тантовний в поведінці і глибокий в думанні, Друг Іван належав до тих, хто вірить в те, що говорить і переводить в життя, те що на потребу. Тому співпрацювати з Другом Іваном належало до приємності й задоволення. Його відхід у Вічність є болючим ударом для тих, хто мав шану і приємність бути з Ним близьким і Другом.

Похорони сл. п. Івана відбулися в Редінгі, Англія, в п'ятницю 2.9.1983 р. при великій участі друзів і представників українських Організацій та установ. Прибули віддати шану Покійному Дост. Я. Стецько з дружиною Славою, а з Бельгії – голова і секретар КУ СУМ інж. І. Левицький та мігр. Зенон Коваль. Заупокійну Службу Бону відправили о. митр. Микола Матичак і о. Євген Гарабач, а в Панахіді взяв теж участь о. протопресв. Сильвестер Богатирець /УАПЦ/. При домовині стояла сумівська стійка, а відтан сумівці виносили домовину з церкви. 43 вінки покрили свінку могилу Покійного, а працьальні промови над могилою, а відтан під час тризни усвідомлювали цю велику втрату, яку понесла українська спільнота і сумівська сім'я з приводу смерті сл. п. Покійного. Від Проводу ОУН попрощав Покійного сам Голова дост. Я. Стецько, а від СУМ прощав д. Я. Деременда, заст. Голови ЦУ СУМ і д. В. Шляхетко, Голова КУ СУМ Великобрітанії.

Покійний залишив у смутну всю українську Громаду, а зокрема дружину Богданну, сина Аскольда й Віктора та доню Лялю з чоловіком.

Нехай ця коротка згадка буде квіткою на свіжому могилу Друга, що вмер фізично, але житиме завжди з нами у своїх журналістичних статтях і добрих ділах, що він їх залишив у своїй довголітній революційній, громадській і сумівській діяльності.

Спи спокійно, Дорогий Друже Іване. Нехай чужа земля буде Тобі легкою, а наша про Тебе пам'ять — вічною. Дорогій Пані Богданні і всій Родині наші найглибші співчуття з приводу цієї болючої втрати.

**О. Коваль
Голова ЦВР і
Керівник В-ва СУМ**

МОЛОДІ ПРОФІЛІ

ЄВГЕН БУТРІЙ — ЛІКАР-СУМІВЕЦЬ У ДІТРОЙТІ

Велика українська громада у Дітройті злагодилася цього літа ще на одного молодого професіоналіста, що ним став д-р медицини Євген Бутрій. Це вже другий лікар, якого видала ця свідома загальношанована родина Бутріїв. Доњка, д-р Аня Бутрій-Блюй, сестра д-ра Євгена, вже сім років працює в одному з найбільших шпиталів в Дітройті спеціялістом дитячих хвороб. Тепер її слідом пішов брат Євген.

Молодий д-р Євген народився в Дітройті. Національносвідомі та релігійні батьки старалися дати своєму синові сильний фундамент релігійно-національного виховання. Змалку бували з ним кожної неділі в церкві.

Євген закінчив початкову та середню школу Непорочного Зачаття ПДМ в Гемтремку з відзначенням. До того після 10 років навчання в українознавчій школі («Рідної Школи») Євген здав матуру з української мови «відзначаюче». У Вейн Стейт університеті був відзначаючий студент, за що одержав повну стипендію для закінчення студій. Належав до Пі Бета каппа. Врешті, 8-го червня 1983 року молодий Євген закінчив свої медичні студії у Вейн університеті ступенем доктора медицини.

Щорічно українська громада в Дітройті збільшується новими про-

Д-р Євген Бутрій

фесіоналістами. На жаль, більшість у цій громаді не проявляється. Це залежить у найбільшій мірі від батьківського виховання. Є всякі підстави вірити, що молодий д-р Євген, якого, крім батьків, виховала Церква, СУМ та українське середовище взагалі, буде корисним під кожним оглядом для СУМ і всієї громади, яка радісно прийняла вістку про його науковий успіх.

А. Б.

Щастя наїдеми

3.9.1983 року Орися ГУШАК звінчалася з Філіпом КАР у Волвергамptoni, Англія. Молоду пару звінчав о. Є. Гарабач в церкві Св. Томаса, Веднесфельд.

Весільна гостина відбулася в залі місцевого Відділу СУБ при великому числі гостей, а зокрема сумівської молоді. Весільним Старостою був голова місцевого Відділу СУБ п. Д. Павлів.

Орися від 8-ми років життя належить до СУМ і постійно була активною та брала участь в танцювальному і хоровому гуртках, пройшовши всі ступені до Дружинниці; була учасницею чисельних сумівських таборів на Тараківці. Останньо була головою О-ку 1982 р.

За ініціативою брата Орисі, Романа, голови Осередку в 1983 році, була переведена грошова збірка, яка дала 36 фст, з чого призначено 16.00 на пресфонд »Крилатих«, а 20.00 на пресфонд »Авангарду«.

Гостям щире Спасибі, а Молодій Парі Многих і Щасливих Літ!

ДРУКАРСЬКИЙ «ЧОРТИК»

В друкарському ремеслі трапляються помилки, які звичайно привикли називати »друкарським чортиком«. Такий «чортік» трапився при робленні макеті до ч. 3-4 (168-9) »Авангарду« в рубриці »Суспільніки«, де до статті подруги Вероніки Чучман »Перспективи майбутнього СУМ« помилково додано закінчення статті д. Є. Чолія »35-ліття СУМ і що далі?«, що була поміщена в ч. 5(170) без того закінчення.

Просимо Шановних Читачів прийняти до ласкавого відома, що стаття подр. Вероніки Чучман кінчается словами:

»перепляняємо та переорганізуємося до загибелі!«.

Дальші два абзаци від слів: »В СУМ ми повинні плекати красу украйнської мови...«, належить д. Є. Чолієві на закінчення його статті »35-ліття СУМ і що далі?«.

Шановних Авторів і Читачів просимо вибачити за цю прикру помилку.

ПОЖЕРТВИ НА ПРЕСФОНД «АВАНГАРДУ»

Бразілія

Сао Павло: І. Кухар, зб. л. »К« 061 – 440 круз. пожертував – Петро Рибка

Канада

Тандер Бей: В. Кахнич – 4 дол. /також на »Крилаті« – 4 дол./

Саскатун: М. Бойчук, з весілля Мирона Лучки й Ірини Комарницької –
– 50 дол. /також на »Крилаті« – 25 дол./

з весілля Марусі Голуб і Ренді Колеман – 25 дол.

Монреаль: Г. Ощипко – 10 дол. /з нагоди Різдва/

О-к СУМ – з весілля Олі Фармус з Е. Гекер – 50 дол. /також
на »Крилаті« – 50 дол./

з весілля Оксани Чверинко з Р. Білінським – 50 дол. /також
на »Крилаті« – 50 дол./

з весілля Р. Свободи і Марійки Кокітко – 25 дол. /також
на »Крилаті« – 25 дол./

Зі збірки на нев'янучий вінок по бл. п. Пилипові Гук – 50 дол.
/також на »Крилаті« – 50 дол./

Зі збірки на нев'янучий вінок по бл. п. Олі Блищак – 50 дол.
/також на »Крилаті« – 50 дол./

Гуменний П. – 2.50 дол., Корнута Г. – 5 дол.

Українська Народна Каса – 100 дол. /також на »Крилаті«
– 100 дол./

Бельгія

Шарлеруа: П. Гатала, зб. л. ч. 618 – 1100 бфр. Склали: П. Гатала – 500 бфр;
по 150 бфр – Димида Д., Димида Т., Герега М., Ковтко Г.

Льєж: І. Федъко – 1000 бфр. /також на »Крилаті« – 1000 бфр./

Великобританія

Волвергамpton: М. Титко, з весілля Орисі Гушак з Ф. Кар – 20 ф. ст.
/також на »Крилаті« – 16 ф. ст./

Німеччина

Гановер: З. Терещкун – 10 нм /також на »Крилаті« – 10 нм/

Норвегія

ЗСА

Чікаго ім. М. Павлушкиова: Управа О-ку СУМ – 75.50 дол.

Р. Голяш – 27 дол., /також на »Крилаті« – 27 дол./

Нью-Йорк: В. Когут – 10 дол.

Дітройт: О. Стрихар – 2 дол.

*Всім Жертводавцям наше щире Спасибі а Молодим Парам бажаємо
Многих і Щасливих Літ!*

ВІД ВИДАВНИЦТВА СУМ

Вшановні Читачі «Авангарду»!

Одим числом занічуюмо 37-ий річник «Авангарду». Через поважні задовження
відборців журналу В-во не було спроможне випускати журнал своєчасно, а тому
були спізнення, за які вибачаємося перед совісними Передплатниками.

Щоб наладнати своєчасний випуск журналу, потрібно співпраці В-ва і Читачів.
Тому просимо тих, хто залигає з післяплатою, якнайскоріше вирівняти заляглість, а
Передплатників просимо внести передплату на 1984 рік. Будемо вдячні рівномеж за
щедру пожерту на пресфонд, а також за придбання нових передплатників.

Вносити передплату належить через місцевий Осередок СУМ, а де такого нема,
то – на адресу Крайового Представництва, що поміщене на зворотній обкладинці
журналу. Безпосередньо до В-ва можуть вплачувати тільки Передплатники з Бельгії,
Франції і Німеччини та країн, де нема Представництва. Це зумовлене тим, що
оплата за дрібні чени є доволі висока (приблизно рівновартість 4 дол., незалежно
від вартості чена).

3 MICT

ЗАГАЛЬНІ ТЕМИ	
Привіт Голови Проводу ОУН XII Конгресові СУМ	321
...: XII Світовий Конгрес СУМ	324
...: З Резолюцій IV Світового З'їзду ОУВФ	327
...: Звернення IV СКВУ до Українського Народу	328
...: Відбувся IV СКВУ	331
...: СКВУ осуджує знеславлення УДП-ОУН-УПА-УГВР	333
...: Наукова конференція НТШ-ІСП	334
Д-р А. Бедрій: Вплив Д. Донцова на ОУН /4/	337
...: 40-річчя АБН У Вел. Британії	342
...: Лист о. Г. Будзинського	344
...: Поновне арештування В. Марченка	345
...: Василь Стус в обороні Семена Скалича	347
ІДЕОЛОГІЧНІ ТЕМИ	
А. Бедрій: Ідеї Державної Суверенності і Соборності	351
ПОЕЗІЯ – ПРОЗА	
О. К. : Василь Симоненко – у 20-ту річницю смерти	358
В. Симоненко: Курдському братові, Суд, Хор Старійшин, Злодій, Є тисячі доріг, Гранітні Обеліски	359-362
Аскольд: За Гратали /3/	363
М. Ганущевський: Поїздка в Україну	369
В. Симоненко: Брама	371
НАУКА – КУЛЬТУРА – МИСТЕЦТВО	
Іван Стойко: Русь і Київ існували 3000 р. тому	372
Д-р О. Соколишин: Про сумерійців /рецензія/	374
...: Л. Денисенко – мистець і творець нового стилю	376
Л. Денисенко. Світова місія ікони «Бог-Любов»	379
ВИХОВНИКИ	
О. Коваль: За національно-духову суверенність у вихованні	382
СУМ В ДІЇ	
О. Пачеха: XVII Европ. Зимовий Табір »Вільна Україна«	388
Я. С.: Заг. Збори О-ку СУМ в Торонто	391
...: З діяльності Ансамблів СУМ в Торонто	393
М. Д.: Сумівська Дружина »Крила« – чемпіон	394
...: Виховник СУМ Р. Голяш в Маратонському бігу	396
НАШІ ВТРАТИ	
О. Коваль: Над свіжою Могилою сл. п. І. Крушельницького	397
МОЛОДІ ПРОФІЛІ	
А. Б.: Євген Бутрій – сумівець лікар	398
ЩАСТЬЯ БАЖАЄМО	
Орися ГУШАК і Філіп КАР, Волвергемптон	399
В-во: Друкарський «чортік»	399
Пожертви на пресфонд »Авангарду«	400
Від видавництва СУМ	400
На обкладинці: Л. Темертай: Пам'ятник Голоду в Едмонтоні, алюміній ..!	
В. Беднарський – афіша IV СКВУ	IV

ІV
СВІТОВИЙ
КОНГРЕС
ВІЛЬНИХ
УКРАЇНЦІВ
ТОРОНТО, КАНАДА
30.XI-4.XII.1983

НИКОЛИ НЕ ЗАБУДЕМО
ПОНАД 7 МІЛЬОНИВ
ЖЕРТВ ВЕЛИКОГО ГОЛОДУ-
ГЕНОЦИДУ В УКРАЇНІ,
ЗОРГАНІЗОВАНОГО МОСКВОЮ
У 1932-1933

